

စခန်းပွဲမစတင်မှီ ကြိုတင်လိုက်နာဖွယ်ရာများ

- ၁။ တရားစခန်းပွဲမစတင်မှီ တစ်ပါတ်ကြိုတင်၍ မှတ်ပုံတင်နံပါတ်နှင့်တကွ စာရင်းပေးသွင်းရမည်။
- ၂။ တရားစခန်းပွဲအစ ဩဝါဒခံယူသောနေ့ ညနေ(၃း၀၀)နာရီထက် နောက်မကျစေပဲ ရောက်ရှိရမည်။
- ၃။ မိမိ၏အိပ်ယာလိပ်များကို မိမိယူဆောင်ခဲ့ရမည်။
- ၄။ တန်ဖိုးကြီးလက်ဝတ်ရတနာများ ယူဆောင်ဝတ်ဆင်လာခြင်းမပြုရ။
- ၅။ မိမိကျမ္ဘာရေးနှင့်ပတ်သတ်သော ဆေးဝါးများ တပါတည်းယူဆောင်လာရမည်။
- ၆။ ရက်ရှည်စခန်းပွဲဖြစ်သဖြင့် စခန်းပွဲကျင်းပရာ ရိပ်သာကျောင်းသို့မလာမှီ ကြိုတင်၍ ဆောင်ရွက်ဖွယ် လောကီလူမှုရေး ကိစ္စများအား တရားအားထုတ်စဉ် ဗလိဗောဓမဖြစ်စေရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရမည်။

တရားစခန်းပွဲအတွင်း လိုက်နာဖွယ်ရာများ

- ၁။ မိမိကျမ္ဘာရေး မိမိဂရုစိုက်ပါ။ (အစားအသောက်၊ အနေအထိုင်၊ ရေချိုးမှု - စသည် ...)
- ၂။ စကားများများမပြောရ။ (မပြောမဖြစ်ပြောဖြစ်ခဲ့လျှင် တရားနှင့်စပ်သောစကားဖြစ်ပါစေ)
- ၃။ တရားအချိန်တိုင်း အားထုတ်နိုင်အောင်ကြိုးစားပါ။
- ၄။ ရိပ်သာနှင့်လိုက်လျောညီထွေသော ဝတ်စားဆင်ယင်မှုရှိရမည်။
- ၅။ တစ်စုံတစ်ခုကြောင်းအရာ ပေါ်ပေါက်လာပါက တရားစခန်းပွဲဖြစ်မြောက်ရေး တာဝန်ရှိသူတို့ထံ အကြောင်းကြားရမည်။
- ၆။ အနားပေးချိန်တွင် တိတ်ဆိတ်စွာအနားယူပြီး အိပ်စက်ရန်သတ်မှတ်ချိန်၌ အိပ်စက်ရမည်။
- ၇။ ယောဂီဆောင် မိမိတို့နေရာအသီးသီး၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများ ညွှန်ကြားသတ်မှတ်ချိန်မှအပ ကျန်အချိန်များတွင် မိမိတို့နှစ်သက်သော ဣရိယာပုတ်ဖြင့် အားထုတ်နိုင်ပါသည်။
- ၈။ ဤတရားစခန်းအတွင်း၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာများ ညွှန်ပြပေးသော နည်းလမ်းအတိုင်းသာ လိုက်နာ အားထုတ်ရမည်။
- ၉။ သိက္ခာသုံးရပ်တွင် သီလသိက္ခာသည် အခြေခံအရေးကြီးလှသဖြင့် တရားစခန်းကာလအတွင်း ရှစ်ပါးသီလကို လုံခြုံအောင်စောင့်ထိန်းကြရမည်။
- ၁၀။ မိမိနေထိုင်ရာအဆောင်အတွင်းသို့ စားသောက်ဖွယ်ရာများ ယူဆောင်ထားခြင်း မပြုလုပ်ရ။
- ၁၁။ ယောဂီများအနေဖြင့် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးဆက်ဆံပြောဆိုရာတွင် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့စွာ ဆက်ဆံ ပြောဆိုကြရမည်။
- ၁၂။ ယောဂီများတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အပြစ်တင်ခြင်း ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်းများမပြုလုပ်ရ။
- ၁၃။ တရားစခန်းတာဝန်ရှိသူ၏ခွင့်ပြုချက်မရပဲ ကျောင်းဝင်းပြင်ပသို့မထွက်ရ။
- ၁၄။ ဆိုင်ရာကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတော်၏ ခွင့်ပြုချက်မရပဲ ယောဂီအချင်းချင်း တရားမဆွေးနွေးရ။
- ၁၅။ ပြင်ပဧည့်သည်များကို မိမိနေထိုင်ရာ နေရာ(သို့)အဆောင်သို့ ခေါ်ယူတွေ့ဆုံခြင်း စကားပြောဆို ခြင်းများမပြုလုပ်ရ။
- ၁၆။ အရေးကြီးကိစ္စရပ်များ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပါက ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူ၏ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် သတ်မှတ်ထား သောနေရာများတွင်သာ ပြောဆိုဆက်ဆံကြရမည်။
- ၁၇။ တရားထိုင်ရန် သတ်မှတ်ထားသောအချိန်အတွင်း ရေချိုးခြင်း အဝတ်လျှော်ခြင်း တစ်ဆောင်မှ တစ်ဆောင်သို့ သွားရောက်လည်ပတ်ခြင်း စကားပြောဆိုခြင်းများ ရှောင်ကြဉ်ရမည်။
- ၁၈။ ကျမ္ဘာရေးကောင်းမွန်ခြင်းမရှိပါက ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူထံ အကြောင်းကြားလျှောက်ထားရမည်။
- ၁၉။ မလိုအပ်ပဲ လျှပ်စစ်မီးသုံးစွဲခြင်း ရေဘားဖွင့်၍ထားခဲ့ခြင်းများအား ရှောင်ကြဉ်ရမည်။
- ၂၀။ ဆွမ်းအဟာရဘောဇဉ်များကို သုံးဆောင်ရာတွင် အတိုင်းအရှည်ကိုသိ၍မျှတစွာသုံးဆောင်ရမည်။

အေးစေတီပရိယတ္တိစာသင်တိုက် ၊ တောင်ကြီးမြို့
အေးစေတီဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တလက္ခဏသာမိဘိဝံသမှ ကြီးမှူးကျင်းပအပ်သော
အေးစေတီတိုက်ခွဲ ဓမ္မဥယျာဉ်ကျောင်းတိုက်
(၂၅)ရက် တရားစခန်းပွဲ

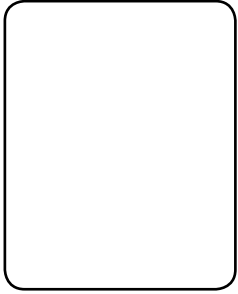
တရားစခန်းဝင်ယောဂီများ လိုက်နာရန်
စည်းကမ်းချက်များ

ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယဆရာတော်

ဘဒ္ဒန္တဉာဏသိဒ္ဓိ
ဓမ္မေသခ ဓမ္မပြန့်ပွားရေး
မင်္ဂလာမဂ္ဂင်ရိပ်သာ
မိုင်းရှူးရတနာမြေ ၊ ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း။

ဘဒ္ဒန္တသုရိယ
အေးစေတီဓမ္မဥယျာဉ်ကျောင်းတိုက်
တောင်ကြီးမြို့ ၊ ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း။

ဝန်ခံသဘောတူခြင်း

တရားစခန်းဝင်ယောဂီ ဦး/ဒေါ် -----
နိုင်ငံသားမှတ်ပုံတင်အမှတ် -----

ကျွန်တော်/မသည် ဤတရားစခန်းပွဲ၌ တရားစခန်းပွဲဖြစ်မြောက်ရေးအဖွဲ့မှချမှတ်အပ်
သော စည်းကမ်းချက်များကို တစ်သွေမတိမ်း လိုက်နာကျင့်ကြံ ကြိုးကုတ်အားထုတ်ရန် သဘော
တူညီပါသည်။

အကယ်၍ စည်းကမ်းချက်တစ်စုံတစ်ရာ ကျူးလွန်မိပါက တရားစခန်းပွဲဖြစ်မြောက်ရေး
အဖွဲ့မှ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ကြည်ဖြူစွာခံယူပါသည်။

(ကိုယ်စား)
တရားစခန်းဖြစ်မြောက်ရေးအဖွဲ့

ဦး/ဒေါ် -----
စခန်းဝင်ယောဂီ

၁-ကာယာနုပဿနာ ၁-အာနာပါနုပဗ္ဗ

ကာယာနုပဿနာ

တရားလိုလား ယောဂီများ ဘုရားဟောခဲ့တာ
 တောရပ်ပင်ရင်း လူသူကင်း ကျောင်းတွင်းနေရာသွားရောက်ပါ
 တင်ပျဉ်ကိုခွေ ကိုယ်ဖြောင့်စေ ထိုင်နေထိုင်ရိယာ
 အမှတ်သတိ ရှုမှတ်မည့် အာရုံရှိရာရှေ့ရှုပါ
 အမှတ်ရလျက် ဝင်ထွက်သက် မှတ်သိလျက်သာရှုရှုကြပါ
 ရှု ရှည်ရှိုက်ရှည် သိပါလေ ရှည်စေမပြုရာ(ပဇာနာတိ)
 လေထိတိုးရာ နေရာမှာ စိတ်တည်စွာထားပါ
 ရှည်လျင်တိုးကြာ သိသေချာ မှန်တာကိုသိတာ
 ရှု တိုရှိုက်တိုသိဖို့လို တိုကိုမပြုရာ(ပဇာနာတိ)
 လေထိတိုးရာ နေရာမှာ စိတ်တည်စွာထားပါ
 တိုလျင်တိုးရာ သိပ်မကြာ မှန်တာကိုသိတာ
 ရှုစရှုလယ် ရှုဆုံးဝယ် သိဖွယ်လေ့ကျင့်ပါ(သိက္ခာတိ)
 လေထိတိုးရာ နေရာမှာ စိတ်တည်စွာထားပါ
 ဝင်လေလိုက်လျင် ကိုယ်တွင်းတွင် ပျံ့ချင်စိတ်အစဉ်မှာ
 ရှိုက်စရှိုက်လယ် ရှိုက်ဆုံးဝယ်သိဖွယ်လေ့ကျင့်ပါ(သိက္ခာတိ)
 လေထိတိုးရာ နေရာမှာ စိတ်တည်စွာထားပါ
 ထွက်လေလိုက်လျင် ကိုယ်ပတွင် ပျံ့ချင်စိတ်အစဉ်မှာ
 ရုန်ရင်းဝင်လေ လေ့ကျင့်နေ ငြိမ်းစေအေးစေရာ(သိက္ခာတိ)
 ရုန်ရင်းထွက်လေလေ့ကျင့်နေ ငြိမ်းစေအေးစေရာ(သိက္ခာတိ)
 စိတ်ကြမ်းလေကြမ်း နီတွေလွမ်း
 နီဝရဏကင်း သိမ်မွေ့ခြင်း ရှုရင်းသိမ်မွေ့လာ
 တစ်ခါတစ်ခါ ထင်မိလာ ဉာဏ်မှာမရှိပါ
 သေချာရာမှ တွေ့လာရ နူးညံ့လွန်းလို့ပါ
 (ပဋိသန္ဓေ၊ သေ၊ ရေနစ်မြုပ်၊ သေခါနီးမေ့မြော၊
 စတုတ္ထဈာန်ဝင်စား၊ ရူပါအရူပါ နီရော"သမာပတ်ဝင်စား။)
 သိမ်မွေ့သောလေ ယောဂီတွေ ပေါ်လေ့နိမိတ္တာ
 ရုန်ရင်ငြိမ်းက သမထ လက်ကိုင်ရဖို့နိမိတ်လာ
 ပရိကမ္မ နိမိတ္တ မူလပြုလေပါ

လှုပ်ရှားပေါ်ကြ ဥဂ္ဂဟ ခေါ်ရနိမိတ္တာ
 ပဋိဘာဂ ငြိမ်ပေါ်ကြ မှတ်ရတတိယာ
 ငြိမ်သိနိမိတ် ယူပွားစိတ် လောင်လိမ့်နီဝရဏာဈာန်အင်္ဂါ
 နိမိတ်ပေါ်တွင် စိတ်ကိုတင် ခေါ်တွင်ဝိတက္ကာ
 (ဝိတက္ကာ ထိနမိဒ္ဓဿ ပဋိပက္ခော)
 အာရုံဆင်ခြင် သုံးသပ်လျင် ခေါ်တွင်ဝိစာရာ
 (ဝိစာရော ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဋိပက္ခော)
 နှစ်သက်ကျေနပ် ပီတိမှတ် ပေါ်တတ်ဤနေရာ
 (ပီတိ ဗျာပါဒဿ ပဋိပက္ခော)
 ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာ ပေါ်လိုလား သုခဓမ္မနာ
 (သုခံ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကစ္စဿ ပဋိပက္ခော)
 ငြိမ်သက်တည်စွာ ဧကစာ ပေါ်လာဧကဂ္ဂတာ
 (သမာဓိ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ပဋိပက္ခော)
 ရုန်ရင်ငြိမ်းက ဥဒယ ဝယပေါ်တာဝိပဿနာ
 ကိုယ်စိတ်အေးချမ်း မပင်ပန်း ကြည်လန်းပဿဒ္ဓိပါ
 ကိုယ်စိတ်ပေါ့ပါး ခေါ်တွင်ငြား မှတ်သားလဟုတာ
 ကာယစိတ္တ ကောင်းသုခ ကြုံရဝေဒနာ
 (အရောင်၊ ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိနှစ်ဖြာ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သုခ
 ဗုဒ္ဓိ၊ နိကန္တိနှင့်၊ သတိ၊ ဥပေက္ခာ
 ဤဆယ်ဖြာ မှတ်ပါဥပက္ခိလေသာ)

ပေါ်လာကိုပင် ဖြစ်ပျက်တင် ဉာဏ်တွင်မြင်အောင်ရှုရမှာ
 ရုန်ရင်ငြိမ်းက ဥဒယ ဝယပေါ်တာဝိပဿနာ
 ကာယစိတ္တ ကောင်းသုခ ကြုံရဝေဒနာ
 ဝင်လေထွက်လေ ခံစားနေ သိနေသုံးစုပါ
 အကြည့်ခံရ ဝင်လေက ဒုက္ခသစ္စာပါ
 အကြည့်ခံရ ထွက်လေက ဒုက္ခသစ္စာပါ
 အကြည့်ခံရ တိုးမှုက ဒုက္ခသစ္စာပါ
 အကြည့်ဉာဏ်က ပဉ္စဂ မဂ္ဂသစ္စာပါ
 ရုပ်ကတိုးပျက် နာမ်သိပျက် သိဉာဏ်ထက်အောင်ကြိုးစားပါ
 တိုးမှုရှိက သိမှတ်ရ ပစ္စယအချက်ပါသိလာမှာ

ရုပ်တိုး နာမ်သိ ခွဲခြားမိ ဒိဋ္ဌိသက္ကာ စင်တော့မှာ
တိုးတာသိက ဥစ္ဆေဒ မုချစင်နိုင်တာ
ပျက်တာသိက သဿတ မုချစင်နိုင်တာ
ရုပ်တိုး နာမ်သိ ကြောင်းကျိုးမိ ဝိစိကိစ္ဆာ မုချစင်နိုင်တာ

ဝေဒနာနုပဿနာ

ဝင်လေထွက်လေ ခံစားနေ သိနေသုံးစုပါ
ဝေဒနာနာမ် ခံစားဟန် ရုပ်ဖောက်ပြန်မှုအာရုံမှာ
သမုတိသစ္စာ နာကောင်းတာ ကျော်ကာသဘောရှုရမှာ
ပရမတ်သစ္စာ ဖောက်ပြန်တာ လေးဖြာ"ခါတ်ကြောင့်ပါ
ဖောက်ပြန်ဖြစ်ပျက် ဒုက္ခချက် မြင်လျက် သစ္စာအရိယာ
ပီတိ ကိုလေ ထင်ရှားစေ ရှုနေရှိုက်နေပါ
(၁)ပီတိပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမိ

ပဿသိဿာမိ သိက္ခတိ
သုခ ကိုလေ ထင်ရှားစေ ရှုနေရှိုက်နေပါ(နိရာမိသသုခ)
(၂)သုခပဋိသံဝေဒီအဿသိဿာမိ

ပဿသိဿာမိ သိက္ခတိ
စိတ္တသင်္ခါ ထင်ရှားစွာ လေမှာ လေ့ကျင့်ပါ
(၃)စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမိ

ပဿသိဿာမိ သိက္ခတိ
စိတ္တသင်္ခါ ငြိမ်းဖို့ရာ သေချာလေ့ကျင့်ပါ
(၄)ပဿမ္ဘယံစိတ္တသင်္ခါ ရံအဿသိဿာမိ

ပဿသိဿာမိ သိက္ခတိ
စိတ္တနုပဿနာ
ထို့နောက်တဖန် စိတ်ရှုပြန် အမှန်သိအောင် ကြိုးစားပါ
ကြည့်လင်အေးချမ်း ဘေးမရန်း စခန်းငြိမ်စွာ စိတ်ဓမ္မာ
စိတ်ထင်ရှားစွာ သိပြီးခါ ရှုတာရှိုက်တာလေ့ကျင့်ပါ
(စိတ္တပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမိ ပဿသိဿာမိ သိက္ခတိ)
ရွှင်လန်းသောစိတ် တွေးကြည့်စိတ် နှစ်စိတ်ပြိုင်ကာမဖြစ်ပါ
(အဘိပမောဒယံစိတ္တံ)

မရှိအနိစ္စ သိမဂ္ဂ ပျက်ဆင်းရဲစွာ၊ အနတ္တာ

သမာဓိယှဉ် စိတ်ကိုပင် အမြင်မှန်အောင် တွေးသိပါ
(သမာဒယံ စိတ္တံ)
ဝိတရာဂ တွေးသိမှ မရှိအနိစ္စ သိမဂ္ဂါ

ဓမ္မာနုပဿနာ

ဝင်လေထွက်လေ၊ ခံစားနေ သိနေ သုံးစုပါ
ရုပ်ပရမတ် ဖြစ်၍ပျက် မပျက်ဘယ်ခါမရှိရာ
ဝေဒနာ ပရမတ် ဖြစ်၍ပျက် မပျက်ဘယ်ခါမရှိရာ
စိတ် ပရမတ် ဖြစ်၍ပျက် မပျက်ဘယ်ခါမရှိရာ
ရုပ်,စေ,စိတ်က သင်္ခတ အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်ပါ
စေ,စိတ်ပေါင်းနာမ် သိတတ်ပြန် သိရန်ကင်းတာရုပ်မှတ်ပါ
နာမ်လဲဖြစ်ပျက် ရုပ်ဖြစ်ပျက် ပျက်ဖို့ဖြစ်တာသိရမှာ
ရုပ်,ဝေ,စိတ်တွေ ပေါ်တိုင်းလေ ရှုလေမရှိတာ
မရှိအနိစ္စ သိမဂ္ဂ ပျက်ဆင်းရဲစွာအနတ္တာ

(အနိစ္စနုပဿီ)

ကြောင်းဖြစ်ကျိုးဖြစ် ကြောင်းပျက်လစ် ကျိုးပျက်လင့်တာအနိစ္စ
မရှိအနိစ္စ သိမဂ္ဂပျက်ဆင်းရဲစွာအနတ္တာ
တရစပ်အပျက် မြင်သည့်တွက် ဉာဏ်ဒုက္ခချက်ထင်ပေတာ
သဘောဖြစ်ပျက် သိသည့်တွက် အနတ္တ လက္ခဏာထင်သည်သာ
တပ်မက်စရာ မဟုတ်တာ သေခြာမြင်အောင်ရှုရမှာ
(ဝိရာဂနုပဿီ)

ပျက်စီးချုပ်ပျောက် ဉာဏ်သက်ရောက် တောက်ရှောက်မြင်အောင်ရှုရမှာ
(နိရောဓေါနုပဿီ)
စွန့်ပစ်စရာ ဤခန္ဓာ သေခြာသိအောင်ရှုရမှာ
(ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ)
နာမရူပ,ပစ္စယ ဦးစွမြင်အောင်ရှုရမှာ

ဝိပဿနာ၏အာရုံ

ရေလိုရာဝယ် ခွက်နှင့်သယ် ခွက်ထည်မကင်းသာ။
ရေပရမတ် ခွက်ပညတ် ယူမှတ်စမှာမကင်းသာ။
ရေကိုရက ခွက်ပစ်ကြ 'မိကလိုတာရေကိုပါ။
ဘာဝနာထက်သန် သဘောမှန်ကို
ရေလိုရကာ တည်၍လာသော်
ခွက်ခေါ်ပညတ် ပယ်စွန့်အပ် ပရမတ်ကိုသာရှုရမှာ။
ပညတ်ပယ်ခွါ မမြဲတာအစ
ဆင်းရဲလှစွာ ငါမပါမှု
ထူးစွာရှု ခေါ်မှုဝိပဿနာ။

(၁)ထို့နောက်မှလျှင်လက္ခဏာတင် သမ္မသန ဝင်ရမှာ
မရှိအနိစ္စ သိမဂ္ဂ ပျက်ဆင်းရဲစွာ အနတ္တာ

သမ္မသနဉာဏ်

ခန္ဓာဒိနည်းဖွဲ့ စည်းပြီးခါ၊သုံးဖြာလက္ခဏာ၊
သုံးစပ်ရသမ္မသနဉာဏ်။

(၂)သုံးချက်ဆင်ခြင် ဖြစ်ပျက်မြင် အစဉ်မှန်ရမှာ

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်

ဖြစ်ပွားပျက်မှု၊အစုံရှုဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်။

(၃)မြင်မှန်ဖြစ်ပျက် ခပ်သွက်သွက် အပျက်ချည်းသာမြင်တော့တာ

ဘင်္ဂဉာဏ်

အပျက်မြင်မှ အားကောင်းရ ဉာဏ်ကထက်လို့လာ
အပျက်ကိုသာ ရှုတုံပါ၊ သညာဘင်္ဂဉာဏ်။

(၄)အပျက်ကိုမြင် ကြောက်စိတ်ဝင် ဉာဏ်စဉ်တစ်မျိုးပါ

ဘယဉာဏ်

အပျက်မြင်က၊ ဘယမစ္စ၊ပျက်မှုခပင်း၊
ဘေးသေမင်းဟု၊ ကြောက်ခင်းထွေထွေ၊
ရှုတုံပေ၊ မှတ်လေဘယဉာဏ်။

(၅)ကောင်းမရှိတာ မသာယာ ဖြစ်လာဉာဏ်ကပါ

အာဒိနဝဉာဏ်

ကြောက်ဖွယ်ခပင်း၊ မြင်တုံလျှင်းက၊
ဘေးဘယမျိုး၊ ရုပ်နာမ်ဆိုး၌၊ ကိုးရာမရှိ
ခက်မှန်းသိ၊ အာဒိနဝဉာဏ်။

(၆),(၇)မသာယာဘိ ငြီးငွေ့၏ လွှတ်ချင်ဘိတော့တာ
နိဗ္ဗိဒ္ဓါဉာဏ်

ကိုးရာမထင်၊ ခက်ပုံမြင်က၊ မရွှင်မလန်း၊
စိတ်ကုန်ခမ်း၍၊ မချမ်းမမြ၊ ငြီးငွေ့သောထွေ
စိတ်အနေ၊ မှတ်လေနိဗ္ဗိဒ္ဓံ

မုစ္စိတုကမျတာဉာဏ်

ငြီးငွေ့ အားသန်၊ စိတ်ပူပန်က၊
လျင်မြင်တစ်၊ လွတ်လိုဘိ၊ မုစ္စိတုကမျတာဉာဏ်။
(၈)လွတ်ချင်သော်လဲ မလွတ်ပဲ ရှုမြဲတိုင်းသာရှုရတာ
ပြန်ကာသုံးသပ် ကြိုးစားအပ် ဖြစ်ပျက်နေတာလွတ်ဖို့ပါ

ပဋိသင်္ခါဉာဏ်

လွတ်လိုလှ၍၊ လွတ်ရတဲ့ငှါ၊ ဘာဝနာလေးဆယ်၊
အကျယ်ဖြန့်ချိ၊ အားတိုက်ဖိ၊ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်။
(၉)ဖြစ်ပျက်နေတာ သင်္ခါရာ မျက်နှာလွှဲချင်လာ

သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်

အားတိုက်ရှု၍၊ လွတ်မှုလွတ်ရန်၊ အမြင်သန်က၊
ရုပ်နာမ်ခမ္မ၊ သင်္ခါရဝယ်၊ မတွယ်သမှု
လျစ်လျူရှု၊ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်။

(၁၀)သည်းခံစွမ်းအား ဆက်ကြိုးစား
ဉာဏ်အားသင့်ခါ ပေါ်လို့လာ

အနုလောမဉာဏ်

မဂ်ရောက်လိုသော်၊ အဆော်အဦး၊
မဂ်လေးဦးအားအထူးလျော်မှု၊ ကျေးဇူးပြု၊အနုလောမဉာဏ်
ပေါ်လာသိနောက် ဉာဏ်တောက်လျောက် ဖြတ်တောက်နွယ်ပါပုထုဇာ

ဂေါတြဘူဉာဏ်

ပုပြတ်ရိရောက်၊ မဂ်ဖိုလ်နောက်
တောက်လျောက်ဉာဏ်မှာ၊ ဆင်ခြင်တာ
ဆင်ခြင်ပြီးနောက်၊ ဉာဏ်၏အောက် ရောက်သိနေတာဖြစ်ပျက်ပါ

ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် ၊အနုပဒဝဂ် ၊အာနာပါနဿတိသုတ်ကောက်နှုတ်ချုတ်

အာနာပါနဿတိ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ပလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ။
အာနာပါနဿတိ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ပရိပူရေတိ။
စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တိ။ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ
ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိံ ပရိပူရေန္တိ။

ရဟန်းတို့၊ ထွက်သက် ဝင်သက်ကို အောက်မေ့မှု အာနာပါနဿတိကို ပွားများ
လေ့လာသည် ရှိသော် များသော အကျိုးရင်း အကျိုးဆက် ရှိ၏။ ရဟန်းတို့၊ အာနာပါနဿတိကို
ပွားများ လေ့လာသည် ရှိသော် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ကို ပြည့်စေကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့ကို
ပွားများ လေ့လာကုန်သည် ရှိသော် ဗောဇ္ဈင်ချနစ်ပါးတို့ကို ပြည့်စေကုန်၏။ ဗောဇ္ဈင်ချနစ်ပါးတို့ကို
ပွားများ လေ့လာသည် ရှိသော် အရဟတ္တမဂ်အရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြည့်စေကုန်၏။

ကထံ ဘာဝိတာ စ၊ ဘိက္ခဝေ၊ အာနာပါနဿတိ ကထံ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ပလာ ဟောတိ
မဟာနိသံသာ? ဣဓ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခူ အရညဂတော ဝါ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ သုညာဂါရဂတော
ဝါ နိသီဒတိ ပလ္လင်္ဂံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံသတီ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ သော
သတောဝ အဿသတိ သတောဝ ပဿသတိ။

ရဟန်းတို့၊ အာနာပါနဿတိကို အဘယ်သို့ ပွားများ လေ့လာသည် ရှိသော်
များသောအကျိုးရင်း အကျိုးဆက် ရှိသနည်း။ ရဟန်းတို့၊ ရဟန်းသည် တောသို့ ကပ်သည်ဖြစ်၍
လည်းကောင်း၊ သစ်ပင်ရင်းသို့ ကပ်သည်ဖြစ်၍ လည်းကောင်း၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်သည်ဖြစ်၍
လည်းကောင်း တင်ပလွင်ခွေ၍ ကိုယ်ကို ဖြောင့်မတ်စွာ ထားပြီးလျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းသို့ ရှေးရှု သတိကို
ဖြစ်စေ၍ ထိုင်နေ၏။ ထိုရဟန်းသည် သတိနှင့် ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍သာလျှင် ထွက်သက်ကို
ဖြစ်စေ၏။ သတိနှင့်ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍သာလျှင် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေ၏။

“ဒီဃံ ဝါ အဿသန္တော ဒီဃံ အဿသာမီ”တိ ပဇာနာတိ၊ ဒီဃံ ဝါ ပဿသန္တော “ဒီဃံ
ပဿသာမီ”တိ ပဇာနာတိ။

ရသံ ဝါ အဿသန္တော “ရသံ အဿသာမီ”တိ ပဇာနာတိ၊ ရသံ ဝါ ပဿသန္တော “ရသံ
ပဿသာမီ”တိ ပဇာနာတိ။

တိုစွာသော ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေသည် ရှိသော် ““တိုစွာသော ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေ၏””
ဟု သိ၏။ တိုစွာသော ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေသည် ရှိသော် ““တိုစွာသော ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေ၏””
ဟု သိ၏။

သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ အဿသိသာမီ”တိ သိက္ခတိ။

““အစအလယ် အဆုံး ဟူသော အလုံးစုံသော ထွက်သက် အပေါင်းကို ထင်ထင်ရှားရှား
သိလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ ပဿသိသာမီ”တိ သိက္ခတိ။

““အစ အလယ် အဆုံး ဟူသော အလုံးစုံသော ဝင်သက် အပေါင်းကို ထင်ထင်ရှားရှား
သိလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ အဿသိသာမီ”တိ သိက္ခတိ။

““ရုန့်ရင်းသော (ထွက်သက်လေဟူသော) ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေလျက် ထွက်သက်ကို
ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ ပဿသိသာမီ”တိ သိက္ခတိ။

““ရုန့်ရင်းသော(ဝင်သက်လေ ဟူသော) ကာယသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေလျက် ဝင်သက်ကို
ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ပီတိပဋိသံဝေဒီ အဿသိသာမီ”တိ သိက္ခတိ။

““နှစ်သိမ့်ခြင်း “ပီတိ”ကို ထင်စွာသိလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ပီတိပဋိသံဝေဒီ ပဿသိသာမီ”တိ သိက္ခတိ။

““နှစ်သိမ့်ခြင်း “ပီတိ” ကို ထင်စွာသိလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

သုခပဋိသံဝေဒီ အဿသိသာမီ”တိ သိက္ခတိ။

“သုခပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

“ချမ်းသာခြင်း “သုခ” ကို ထင်စွာသိလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““(ဝေဒနာ သညာ ဟူသော) စိတ္တသင်္ခါရကို ထင်စွာသိလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““(ဝေဒနာ သညာ ဟူသော) စိတ္တသင်္ခါရကို ထင်စွာသိလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““ရုနံ့ရင်းသော (ဝေဒနာ သညာ ဟူသော) စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေလျက် ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။

““ရုနံ့ရင်းသော (ဝေဒနာ သညာ ဟူသော) စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေလျက်ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“စိတ္တပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““စိတ်ကို ထင်စွာသိလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“စိတ္တပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““စိတ်ကို ထင်စွာသိလျက်ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တံ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““စိတ်ကို အလွန် ဝမ်းမြောက် စေလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့””ဟု ကျင့်၏။

“အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

“သမာဒဟံ စိတ္တံ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““စိတ်ကို အာရုံ၌ ကောင်းစွာ ထားလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“သမာဒဟံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““စိတ်ကို အာရုံ၌ကောင်းစွာ ထားလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ဝိမောစယံ စိတ္တံ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““စိတ်ကို ကိလေသာမှ လွတ်စေလျက်ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ဝိမောစယံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ။

““စိတ်ကို ကိလေသာမှ လွတ်စေလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့””ဟု ကျင့်၏။

“အနိစ္စာနုပဿီ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““အနိစ္စဟု အဖန်ဖန် ရှုလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“အနိစ္စာနုပဿီ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

အနိစ္စ ဟု အဖန်ဖန် ရှုလျက်ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ဝိရာဂါနုပဿီ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““ရာဂကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“ဝိရာဂါနုပဿီ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““ရာဂကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“နိရောဓာနုပဿီ အဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

““ရာဂချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

“နိရောဓာနုပဿီ ပဿသိဿာမီ”တိ သိက္ခတိ၊

“ရာဂချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။

“ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ အဿသိဿာမိ” တိ သိက္ခတိ။

“ကိလေသာကို စွန့်ရာ နိဗ္ဗာန် စွန့်တတ်သောမဂ်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။

“ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ ပဿသိဿာမိ” တိ သိက္ခတိ။

“ကိလေသာကို စွန့်ရာ နိဗ္ဗာန်စွန့်တတ်သော မဂ်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။

ဧဝံ ဘာဝိတာ ခေါ၊ ဘိက္ခဝေ၊ အာနာပါနဿတိ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ပလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာ။

ရဟန်းတို့ ဤသို့ ပွားများလေ့လာထားသော အာနာပါနဿတိသည် များမြတ်သော အကျိုး အာနိသင်ရှိ၏။

“ကထံ ဘာဝိတာ စ၊ ဘိက္ခဝေ၊ အာနာပါနဿတိ ကထံ ဗဟုလီကတာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ပရိပူရေတိ?”

ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့ ပွားများ လေ့လာထားသော အာနာပါနဿတိသည် သတိပဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ကို ပြည့်စေကုန် သနည်း။

ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခူ ဒီဃံ ဝါ အဿသန္ဓော “ဒီဃံ အဿသာမိ” တိ ပဇာနာတိ၊ ဒီဃံ ဝါ ပဿသန္ဓော “ဒီဃံ ပဿသာမိ” တိ ပဇာနာတိ၊ ရသံ ဝါ အဿသန္ဓော “ရသံ အဿသာမိ” တိ ပဇာနာတိ၊ ရသံ ဝါ ပဿသန္ဓော “ရသံ ပဿသာမိ” တိ ပဇာနာတိ။ “သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမိ” တိ သိက္ခတိ၊ “သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမိ” တိ သိက္ခတိ၊ “ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ အဿသိဿာမိ” တိ သိက္ခတိ၊ “ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမိ” တိ သိက္ခတိ။

ကာယေ ကာယာနုပဿီ၊ ဘိက္ခဝေ၊ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခူ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္မဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။ ကာယေသု ကာယညတရာဟံ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဧဝံ ဝဒါမိ ယဒိဒံ သာသပဿာသာ။ တသ္မာတိဟ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ကာယေ ကာယာနုပဿီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခူ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္မဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။

ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် ရှည်စွာသော ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေသည် ရှိသော် “ရှည်စွာသော ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေ၏” ဟု သိ၏။ ရှည်စွာသော ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေသည် ရှိသော် “ရှည်စွာသော ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေ၏” ဟု သိ၏။ တိုစွာသော ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေသည် ရှိသော် “တိုစွာသော ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေ၏” ဟု သိ၏။ တိုစွာသော ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေသည် ရှိသော် “တိုစွာသော ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေ၏” ဟု သိ၏။ “အစ အလယ် အဆုံး ဟူသော အလုံးစုံသော ထွက်သက် အပေါင်းကို ထင်ထင်ရှားရှား သိလျက်ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။

“အစ အလယ် အဆုံး ဟူသော အလုံးစုံသော ဝင်သက်အပေါင်းကို ထင်ထင်ရှားရှား သိလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။ “ရုန့်ရင်းသော ကာယသင်္ခါရကို (သာယာစွာ ရှုသဖြင့်) ငြိမ်းစေလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။ “ရုန့်ရင်းသောကာယသင်္ခါရကို (သာယာစွာ ရှုသဖြင့်) ငြိမ်းစေလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့” ဟု ကျင့်၏။ ရဟန်းတို့ ထိုအခါ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သောပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသော လောက၌ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် ပထဝီဓာတ်စသော ဓာတ်လေးပါးအပေါင်း “ကာယ” ၌ ဝါယော” ဓာတ်ဟူသော အစိတ် “ကာယ” ကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ရဟန်းတို့ ထွက်သက်ဝင်သက်တို့ကို ပထဝီဓာတ် စသော ဓာတ်လေးပါးတို့တွင် တစ်ပါး အပါအဝင် ဖြစ်သော ဝါယောဓာတ်ဟူသော ကာယဟူ၍ ငါ ဟော၏။

ရဟန်းတို့ ထို့ကြောင့် ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသော လောက၌ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် ပထဝီဓာတ် စသောဓာတ်လေးပါး ဟူသော အပေါင်း “ကာယ” ၌ ဝါယောဓာတ် ဟူသော အစိတ် “ကာယ” ကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ ရှိသည် ဖြစ်၍ နေ၏။

“ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု “ပီတိပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “ပီတိပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “သုခပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “သုခပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ၊ ဘိက္ခဝေ၊ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။ ဝေဒနာသု ဝေဒနာညတရာဟံ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဧဝံ ဝဒါမိ ယဒိဒံ” အဿာသပဿ- ဘဿာနံ သာဓုကံ မနသိကာရံ။ တသ္မာတိဟ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။

ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် ““နှစ်သိမ့်ခြင်း “ပီတိ” ကို ထင်စွာသိလျက် ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““နှစ်သိမ့်ခြင်း “ပီတိ” ကို ထင်စွာသိလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““ချမ်းသာခြင်း “သုခ” ကို ထင်စွာသိလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““ချမ်းသာခြင်း “သုခ”ကို ထင်စွာသိလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““စိတ္တသင်္ခါရ”” ကို ထင်စွာသိလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““စိတ္တသင်္ခါရ”” ကို ထင်စွာသိလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““ရန်၊ရင်းသော စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““ရန်၊ရင်းသော စိတ္တသင်္ခါရကို ငြိမ်းစေလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

ရဟန်းတို့ ထိုအခါ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သောပညာ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသော လောက၌ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် သုခ ဝေဒနာစသော အပေါင်း ဝေဒနာတို့၌ သုခ ဝေဒနာ ဟူသောအစိတ် ဝေဒနာကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏။ ရဟန်းတို့ ထွက်သက် ဝင်သက်တို့ကိုကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကို သုခ ဝေဒနာစသော ဝေဒနာ သုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါး အပါအဝင်ဖြစ်သော သုခ ဝေဒနာ ဟူ၍ ငါဟော၏။ ရဟန်းတို့ ထို့ကြောင့် ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ကိလေသာကိုပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသော လောက၌ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် သုခ ဝေဒနာစသောအပေါင်း ဝေဒနာတို့၌ သုခဝေဒနာ ဟူသော အစိတ် ဝေဒနာကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည် ဖြစ်၍နေ၏။

“ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု “စိတ္တပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “စိတ္တပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တံ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “အဘိပ္ပမောဒယံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “သမာဒဟံ စိတ္တံ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “သမာဒဟံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “ဝိမောစယံစိတ္တံ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “ဝိမောစယံ စိတ္တံ ပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ၊ ဘိက္ခဝေ၊ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။ နာဟံ၊ ဘိက္ခဝေ၊ မုဋ္ဌဿတိဿ အသမ္ပဇာနဿ အာနာပါနဿတိံ ဝဒါမိ။ တသ္မာတိဟ၊ ဘိက္ခဝေ၊ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။

ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် ““စိတ်ကို ထင်စွာသိလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟုကျင့်၏။ ““စိတ်ကို ထင်စွာသိလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““စိတ်ကို အလွန် ဝမ်းမြောက်စေလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““စိတ်ကို အလွန် ဝမ်းမြောက် စေလျက် ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““စိတ်ကို အာရုံ၌ ကောင်းစွာ ထားလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““စိတ်ကို အာရုံ၌ ကောင်းစွာ ထားလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““စိတ်ကို ကိလေသာမှ လွတ်စေလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““စိတ်ကို ကိလေသာမှ လွတ်စေလျက်ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

ရဟန်းတို့ ထိုအခါ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သောပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသော လောက၌ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် စိတ်၌ စိတ်ကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ရဟန်းတို့လွတ်သော သတိရှိသော ကောင်းစွာ ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အာနာပါနဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းကို ငါမဟော။ ရဟန်းတို့ ထို့ကြောင့် ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသော လောက၌ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် စိတ်၌ စိတ်ကိုအဖန်ဖန် ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။

“ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု “အနိစ္စနုပဿီ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “အနိစ္စနုပဿီ ပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “ဝိရာဂါနုပဿီ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “ဝိရာဂါနုပဿီ ပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “နိရောဓနုပဿီ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “နိရောဓနုပဿီ ပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ အဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ “ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ ပဿသိဿာမိ”တိ သိက္ခတိ၊ ”ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ၊ ဘိက္ခဝေ၊ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။ သောယံ တံ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာနံ ပဟာနံ တံ ပညာယ ဒိသ္မာ သာဓုကံ အဇ္ဈုပေက္ခိတာ ဟောတိ။ တသ္မာတိဟ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ”ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။

ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် ““အနိစ္စဟု အဖန်ဖန် ရှုလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟုကျင့်၏။ ““အနိစ္စ ဟု အဖန်ဖန် ရှုလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““ရာဂ ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကိုအဖန်ဖန် ရှုလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““ရာဂ ကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက်ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““ရာဂချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ထွက်သက်ကိုဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““ရာဂချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ဝင်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။ ““ကိလေသာကို စွန့်ရာ နိဗ္ဗာန် စွန့်တတ်သော မဂ်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ထွက်သက်ကို ဖြစ်စေအံ့”” ဟုကျင့်၏။ ““ကိလေသာကို စွန့်ရာ နိဗ္ဗာန် စွန့်တတ်သော မဂ်ကို အဖန်ဖန် ရှုလျက် ဝင်သက်ကိုဖြစ်စေအံ့”” ဟု ကျင့်၏။

ရဟန်းတို့ ထိုအခါ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသောလောက၌ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် တရားတို့၌ တရားကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ထိုရဟန်းသည် အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿတို့ကို ပယ်ခြင်းကို ဝိပဿနာ ပညာဖြင့် မြင်၍ ကောင်းစွာလျစ်လျူရှုခြင်း ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ ထို့ကြောင့် ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သောလုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသောလောက၌ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် တရားတို့၌ တရားကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။

“ဧဝံ ဘာဝိတာ ခေါ၊ ဘိက္ခဝေ၊ အာနာပါနဿတိ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ပရိပူရေတိ”။

ရဟန်းတို့ ဤသို့ ပွားများ လေ့လာထားသော အာနာပါနဿတိသည် သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့ကို ပြည့်စေ၏။

““ကထံ ဘာဝိတာ စ၊ ဘိက္ခဝေ၊ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ကထံ ဗဟုလီကတာ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တိ? ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာ- တာပီ သမ္ပဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ၊ ဥပဋိတာဿ တသ္မိံ သမယေ သတိ ဟောတိ အသမ္ပဋ္ဌာ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော ဥပဋိတာ သတိ ဟောတိ အသမ္ပဋ္ဌာ၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ။ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့ ပွားများ လေ့လာထားသော သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့သည် ဗောဇ္ဈင်ချစ်ပါးတို့ကို ပြည့်စေကုန် သနည်း။ ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသော လောက၌ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် ပထဝီစသောဓာတ်လေးပါး ဟူသော အပေါင်း “ကာယ”၌ ဝါယောဓာတ်တည်း ဟူသော အစိတ် “ကာယ” ကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ထိုအခါ၌ ထိုရဟန်းအား သတိသည် ရှေးရှုထင်၏။ ပျောက်ပျက်ခြင်း မရှိ။ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းအား သတိသည် ရှေးရှုထင်၏။ ပျောက်ပျက်ခြင်း မရှိ၊ ထိုအခါ၌ရဟန်းသည် သတိ သမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် သတိ သမ္မောဇ္ဈင်ကိုပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား သတိ သမေဋ္ဌာဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

““သော တထာသတော ဝိဟရန္တော တံ ”ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတိ ပဝိစယတိ ပရိဝိမံသံ အာပဇ္ဇတိ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု တထာသတော ဝိဟရန္တော တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတိ ပဝိစယတိ ပရိဝိမံသံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ။ ”ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။

ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် သတိ ပြည့်စုံစွာနေသော ထိုရဟန်းသည် ထိုတရားကိုဝိပဿနာ ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်၏။ စူးစမ်း၏။ စုံစမ်းခြင်းသို့ ရောက်၏။ ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် သတိ ပြည့်စုံစွာနေသော ရဟန်းသည် ထိုတရားကို ဝိပဿနာပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၏။ စူးစမ်း၏။ စုံစမ်းခြင်းသို့ ရောက်၏။

ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ကိုအားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား”ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင် သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

““တဿ တံ ”ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတော ပဝိစယတော ပရိဝိမံသံ အာပဇ္ဇတော အာရဒ္ဓံ ဟောတိ ဝီရိယံ အသလဒီနံ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတော ပဝိစယတော ပရိဝိမံသံ အာပဇ္ဇတော အာရဒ္ဓံ ဟောတိ ဝီရိယံ အသလဒီနံ။ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ကို တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပုရိံ ဂစ္ဆတိ။

ထိုတရားကို ဝိပဿနာပညာဖြင့် ဆင်ခြင်သော စူးစမ်းသော စုံစမ်းခြင်းသို့ ရောက်သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား အားထုတ်မှု ဝီရိယသည် ဖြစ်၏။ ဝီရိယသည် တွန့်တို ဆုတ်နစ်ခြင်း မရှိ။ ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ထိုတရားကို ဆင်ခြင်သော စူးစမ်းသော စုံစမ်းခြင်းသို့ ရောက်သော ရဟန်းအား အားထုတ်မှုဝီရိယသည် ဖြစ်၏။ ဝီရိယသည် တွန့်တို ဆုတ်နစ်ခြင်း မရှိ။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအားဝီရိယ သမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

““အာရဒ္ဓ ဝီရိယဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပီတိ နိရာမိသာ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓဝီရိယဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပီတိ နိရာမိသာ၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်ံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်ံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်ံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပုရိံ ဂစ္ဆတိ။

အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသူအား ကိလေသာမှ ကင်းသော ပီတိသည် ဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့အကြင်အခါ၌ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသော ရဟန်းအား ကိလေသာမှ ကင်းသော ပီတိသည်ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

““ပီတိမနဿ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ၊ စိတ္တမ္ပိ ပဿမ္ဘတိ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော ပီတိမနဿ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ၊ စိတ္တမ္ပိ ပဿမ္ဘတိ၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်ံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်ံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်ံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပုရိံ ဂစ္ဆတိ။

နှစ်သိမ့်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်သည်လည်း ငြိမ်းအေး၏။ စိတ်သည်လည်း ငြိမ်းအေး၏။ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ နှစ်သိမ့်သော စိတ်ရှိသော ရဟန်း၏ ကိုယ်သည်လည်း ငြိမ်းအေး၏။စိတ်သည်လည်း ငြိမ်းအေး၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်သည်ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

““ပဿဒ္ဓကာယဿ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော ပဿဒ္ဓကာယဿ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပုရိံ ဂစ္ဆတိ။

ငြိမ်းအေးသော ကိုယ်ရှိသော ချမ်းသာခြင်း ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ ရဟန်းတို့အကြင်အခါ၌ ငြိမ်းအေးသော ကိုယ်ရှိသော ချမ်းသာခြင်း ရှိသော ရဟန်း၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ရောက်၏။

“သော တထာသမာဟိတံ စိတ္တံ သာဓုကံ အဇ္ဈပေက္ခိတာ ဟောတိ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု တထာသမာဟိတံ စိတ္တံ သာဓုကံ အဇ္ဈပေက္ခိတာ ဟောတိ၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပုရိံ ဂစ္ဆတိ။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်ကို ကောင်းစွာ လျစ်လျူရှုခြင်း ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် တည်ကြည်သောစိတ်ကို ကောင်းစွာ လျစ်လျူရှုခြင်း ရှိ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဥပေက္ခာသမေဌာဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီးဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

“ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု ဝေဒနာသု။ ပ ။ စိတ္တေ။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ အာတာပီ သမ္မဇာနော သတိမာ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ၊ ဥပဋ္ဌိတာသ တသ္မိံ သမယေ သတိ ဟောတိ အသမ္မဋ္ဌာ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော ဥပဋ္ဌိတာ သတိ ဟောတိ အသမ္မဋ္ဌာ၊ သတိသမေဌာဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပုရိံ ဂစ္ဆတိ။

ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် ကိလေသာကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လ၊ ဆင်ခြင်တတ်သော ပညာ၊ အောက်မေ့တတ်သော သတိ ရှိသည်ဖြစ်၍ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသော လောက၌အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် ဝေဒနာတို့၌။ပ။ စိတ်၌။ပ။ တရားတို့၌ တရားကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ ထိုအခါ၌ ထိုရဟန်းအား သတိသည် ရှေးရှုထင်၏။ ပျောက်ပျက်ခြင်း မရှိ။ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းအား သတိသည် ရှေးရှုထင်၏။ ပျောက်ပျက်ခြင်း မရှိ။ ထိုအခါ၌ရဟန်းသည် သတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် သတိသမ္မောဇ္ဈင်ကိုပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား သတိသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

“သော တထာသတော ဝိဟရန္တော တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတိ ပဝိစယတိ ပရိဝိမံသံ အာပဇ္ဇတိ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု တထာသတော ဝိဟရန္တော တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတိ ပဝိစယတိ ပရိဝိမံသံ အာပဇ္ဇတိ၊ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပုရိံ ဂစ္ဆတိ။

ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် သတိနှင့် ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍နေသော ထိုရဟန်းသည် ထိုတရားကို ဝိပဿနာပညာဖြင့် ဆင်ခြင်၏။ စူးစမ်း၏။ စုံစမ်းခြင်းသို့ ရောက်၏။ ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် သတိနှင့် ပြည့်စုံသည် ဖြစ်၍နေသော ရဟန်းသည် ထိုတရားကိုဝိပဿနာပညာဖြင့် ဆင်ခြင်၏။ စူးစမ်း၏။ စုံစမ်းခြင်းသို့ ရောက်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဓမ္မဝိစယသမေဌာဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

“တဿ တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတော ပဝိစယတော ပရိဝိမံသံ အာပဇ္ဇတော အာရဒ္ဓံ ဟောတိ ဝီရိယံ အသလ္လီနံ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော တံ ဓမ္မံ ပညာယ ပဝိစိနတော ပဝိစယတော ပရိဝိမံသံ အာပဇ္ဇတော အာရဒ္ဓံ ဟောတိ ဝီရိယံ အသလ္လီနံ၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဓေါ ဟောတိ၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂီ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပုရိံ ဂစ္ဆတိ။

ထိုတရားကို ဝိပဿနာပညာဖြင့် ဆင်ခြင်သော စူးစမ်းသော စုံစမ်းခြင်းသို့ ရောက်သောထိုရဟန်းအား အားထုတ်မှု “ဝီရိယ” သည် ဖြစ်၏။ ဝီရိယသည် တွန့်တို ဆုတ်နစ်ခြင်း မရှိ။ ရဟန်းတို့အကြင်အခါ၌ ထိုတရားကို ဆင်ခြင်သော စူးစမ်းသော စုံစမ်းခြင်းသို့ ရောက်သော ရဟန်းအားအားထုတ်မှု “ဝီရိယ” သည် ဖြစ်၏။ ဝီရိယသည် တွန့်တို ဆုတ်နစ်ခြင်း မရှိ။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည်ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင် သည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

“အာရဒ္ဒဝီရိယဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပီတိ နိရာမိသာ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဒဝီရိယဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပီတိ နိရာမိသာ၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဒေါ ဟောတိ၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပုရိံ ဂစ္ဆတိ။

အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယ ရှိသောသူအား ကိလေသာမှ ကင်းသော ပီတိသည် ဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့အကြင်အခါ၌ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသော ရဟန်းအား ကိလေသာမှ ကင်းသော ပီတိသည်ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂသည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

ပီတိမနဿ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ၊ စိတ္တမ္ပိ ပဿမ္ဘတိ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော ပီတိမနဿ ကာယောပိ ပဿမ္ဘတိ၊ စိတ္တမ္ပိ ပဿမ္ဘတိ၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဒေါ ဟောတိ၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပုရိံ ဂစ္ဆတိ။

နှစ်သိမ့်သော စိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်သည်လည်း ငြိမ်းအေး၏။ စိတ်သည်လည်း ငြိမ်းအေး၏။ ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ နှစ်သိမ့်သော စိတ်ရှိသော ရဟန်း၏ ကိုယ်သည်လည်း ငြိမ်းအေး၏။ စိတ်သည်လည်း ငြိမ်းအေး၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂသည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

“ပဿဒ္ဓိကာယဿ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော ပဿဒ္ဓိကာယဿ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဒေါ ဟောတိ၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပုရိံ ဂစ္ဆတိ။

ငြိမ်းအေးသော ကိုယ်ရှိသော ချမ်းသာခြင်း ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ ရဟန်းတို့အကြင်အခါ၌ ငြိမ်းအေးသော ကိုယ်ရှိသော ချမ်းသာခြင်း ရှိသော ရဟန်း၏ စိတ်သည် တည်ကြည်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို အားထုတ်ပြီး ဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂသည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။

“သော တထာသမာဟိတံ စိတ္တံ သာဓုကံ အဇ္ဈပေက္ခိတာ ဟောတိ။ ယသ္မိံ သမယေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု တထာသမာဟိတံ စိတ္တံ သာဓုကံ အဇ္ဈပေက္ခိတာ ဟောတိ၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော အာရဒ္ဒေါ ဟောတိ၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခု ဘာဝေတိ၊ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ တသ္မိံ သမယေ ဘိက္ခုနော ဘာဝနာပါရိပုရိံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ ဘာဝိတာ ခေါ၊ ဘိက္ခဝေ၊ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ သတ္တ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တိ။

ထိုရဟန်းသည် ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် တည်ကြည်သော စိတ်ကို ကောင်းစွာ လျစ်လျူရှုခြင်း ရှိ၏။ ရဟန်းတို့ အကြင်အခါ၌ ရဟန်းသည် ထိုသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့် တည်ကြည်သောစိတ်ကို ကောင်းစွာ လျစ်လျူရှုခြင်း ရှိ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို အားထုတ်ပြီးဖြစ်၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းသည် ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂကို ပွားများ၏။ ထိုအခါ၌ ရဟန်းအား ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂသည် ပွားများမှု ပြည့်ခြင်းသို့ ရောက်၏။ ရဟန်းတို့ ဤသို့ ပွားများ လေ့လာထားသောသတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့သည် ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးတို့ကို ပြည့်စေကုန်၏။

“ကထံ ဘာဝိတာ စ၊ ဘိက္ခဝေ၊ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ကထံ ဗဟုလီကတာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိ ပရိပူရေန္တိ ? ဣဓ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု သတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတံ ဝိရာဂနိဿိတံ နိရောဓ’နိဿိတံ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိံ ။ ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပ ။ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ။ ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်္ဂံ ဘာဝေတိ ဝိဝေကနိဿိတံ ဝိရာဂနိဿိတံ နိရောဓ’နိဿိတံ ဝေါဿဂ္ဂပရိဏာမိံ ။ ဧဝံ ဘာဝိတာ ခေါ၊ ဘိက္ခဝေ၊ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဧဝံ ဗဟုလီကတာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိ ပရိပူရေန္တိ” တိ။

ရဟန်းတို့ အဘယ်သို့ ပွားများ လေ့လာထားသော ဗောဇ္ဈင်ခုနစ်ပါးတို့သည် ဝိဇ္ဇာ ဝိမုတ္တိ ဟုဆိုအပ်သော အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်တို့၏ အကျိုးဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ပြည့်စေကုန် သနည်း။ ရဟန်းတို့ ရဟန်းသည် ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း “ဝိဝေက” ၌ မှီသော တပ်စွန်းမှု “ရာဂ” ကင်းရာ၌ မှီသော ချုပ်ရာ “နိရော” ၌ မှီသော (ကိလေသာကို) စွန့်လွှတ်မှု နိဗ္ဗာန်သို့ ပြေးဝင်မှု “ဝေါဿဂ္ဂ” ကို ရင့်ကျက်စေတတ်သော သတိ သမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ဓမ္မဝိစယ သမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ပ။ ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ပ။ ဝီတိသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ပ။ ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ပ။ သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။

ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း “ဝိဝေက” ၌ မှီသော တပ်စွန်းမှု “ရာဂ” ကင်းရာ၌ မှီသော ချုပ်ရာ “နိရော” ၌ မှီသော (ကိလေသာကို) စွန့်လွှတ်မှု နိဗ္ဗာန်သို့ ပြေးဝင်မှု “ဝေါဿဂ္ဂ” ကို ရင့်ကျက်စေတတ်သော ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်ကို ပွားများ၏။ ရဟန်းတို့ ဤသို့ ပွားများ လေ့လာထားသော ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါးတို့သည် ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိ ဟု ဆိုအပ်သော အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်တို့၏ အကျိုး ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ပြည့်စေကုန်၏ ဟု (မိန့်တော်မူ၏)။

ဣဒမဝေစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခု ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒန္တိ။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤတရား ဒေသနာတော်ကို ဟောတော်မူ၏။ ထိုရဟန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ တရား ဒေသနာတော်ကို ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ လွန်စွာ နှစ်သက်ကုန်ပြီ။

ဘာဝနာအလုပ်ဆိုတာ

ဘာဝနာဆိုတာ ပွားများအားထုတ်ခြင်း။
ဘာဝနာ ပန မနောကမ္မ မေဝ - စိတ်ဖြင့်လုပ်ရသောလုပ်ငန်း။

(၁)သမထဘာဝနာ၊ (၂)ဝိပဿနာဘာဝနာ။
သမထဘာဝနာက သမာဓိ-ဝိပဿနာဘာဝနာက ပညာ။

ဟောဓိပက္ခိယတရား

သစ္စာသိမဂ် ရကျိုးတွက် သင်းဖွဲ့ ရွက်ဆောင်မှု။ (ဓမ္မောသဓ)

သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး

{ကာယနော အယံ ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ သောက-ပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယာ၊ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္တင်္ဂမာယ၊ ဉာယဿ အဓိဂမာယ၊ နိဗ္ဗာနဿ သစ္စိကိရိယာယ၊ ယဒိဒံ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့၊ စတ္တာရော၊ လေးပါးကုန်သော။ ယဒိဒံ-ယေ ဣမေ သတိပဋ္ဌာနာ၊ သတိစွဲမြဲမှု ဟူသော အကြင်သတိပဋ္ဌာန်တို့သည်။ သန္တိ၊ ရှိကုန်၏။ အယံ၊ သတိစွဲမြဲမှု- သတိပဋ္ဌာန်ဟူသော ဤအကျင့်လမ်းသည်။ သတ္တာနံ၊ အလုံးစုံသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ စိတ်အညစ်အကြေးမှ ကင်းဝေးစင်ကြယ်ခြင်းငှါ။ ဧကာယနော မဂ္ဂေါ၊ တကြောင်းတည်းသော လမ်းပေတည်း။

သောက-ပရိဒေဝါနံ၊ စိုးရိမ်ပူဆွေးရခြင်း၊ ငိုကြွေးရခြင်းတို့ကို၊ သမတိက္ကမာယ၊ လွန်မြောက်ခြင်းငှါ၊ ဧကာယနောမဂ္ဂေါ၊ တကြောင်းတည်းသော လမ်းပေတည်း။ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲတို့၏၊ အတ္တင်္ဂမာယ၊ ချုပ်ငြိမ်းကွယ်ပျောက်ခြင်းငှါ၊ ဧကာယနောမဂ္ဂေါ၊ တကြောင်းတည်းသော လမ်းပေတည်း။ ဉာယဿ အဓိဂမာယ၊ အရိယာမဂ်ကို ရခြင်းငှါ၊ နိဗ္ဗာနဿ သစ္စိကိရိယာယ၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ။ ဧကာယနော မဂ္ဂေါ၊ တကြောင်းတည်းသော လမ်းပေတည်း။

ဣဒ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ၊ အာတာပီ သမ္မဇာနော သတိမာ၊ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။

ဣဓ ဘိက္ခု၊ ဤသာသနာတော်က ရဟန်းသည်။ အာတာပီ၊ သမ္ဗုဒ္ဓဓာန် လုံ့လဝီရိယ ရှိသည်ဖြစ်၍။ သတိမာ၊ သတိရှိသည်ဖြစ်၍။ သမ္ဗဇာနော၊ မှန်စွာသိသည်ဖြစ်၍။ ကာယေ၊ ရုပ်အပေါင်းကိုယ်၌။ ကာယာနုဿီ၊ ရုပ်အပေါင်းမျှဟု ရှုမြင်လျက်။ လောကေ၊ ရှုမြင်အပ်သော ရုပ်အပေါင်း လောက၌။ အဘိဇ္ဈာ-ဒေါမနဿံ၊ မရှုမိလျှင် ဖြစ်နိုင်သော အဘိဇ္ဈာနှင့် ဒေါမနဿကို။ ဝါ၊ လောဘနှင့် ဒေါသကို။ ဝိနေယျ၊ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် တဒင်္ဂံ၊ ဝိက္ခမ္ဘန ပဟာန်အားဖြင့် ပယ်ရှားပျောက်ဖျက်၍။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။

ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿီ ဝိစရတိ၊ အာတာပီ သမ္ဗဇာနော သတိမာ၊ ဝိနေယျလောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။

အာတာပီ၊ သမ္ဗုဒ္ဓဓာန် လုံ့လဝီရိယ ရှိသည်ဖြစ်၍။ သတိမာ၊ သတိရှိသည်ဖြစ်၍။ သမ္ဗဇာနော၊ မှန်စွာသိသည်ဖြစ်၍။ ဝေဒနာသု၊ ခံစားမှုဖြစ်သော ဝေဒနာတို့၌။ ဝေဒနာနုပဿီ၊ ခံစားမှုမျှဟု ရှုမြင်လျက်။ လောကေ၊ ခံစားမှုဖြစ်သော ဝေဒနာတို့ လောက၌။ အဘိဇ္ဈာ - ဒေါမနဿံ၊ မရှုမိလျှင် ဖြစ်နိုင်သော အဘိဇ္ဈာနှင့် ဒေါမနဿကို။ ဝါ၊ လောဘနှင့် ဒေါသကို။ ဝိနေယျ၊ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် တဒင်္ဂံ၊ ဝိက္ခမ္ဘန ပဟာန်အားဖြင့် ပယ်ရှားပျောက်ဖျက်၍။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။

စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿီ ဝိဟရတိ၊ အာတာပီ သမ္ဗဇာနော သတိမာ၊ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။

အာတာပီ- သမ္ဗုဒ္ဓဓာန် လုံ့လဝီရိယ ရှိသည်ဖြစ်၍။ သတိမာ- သတိရှိသည်ဖြစ်၍။ သမ္ဗဇာနော- မှန်စွာသိသည်ဖြစ်၍။ စိတ္တေ- ကြံသိမှုဖြစ်သော စိတ်၌။ စိတ္တာနုပဿီ- ကြံသိမှုမျှဟု ရှုမြင်လျက်။ လောကေ- ရှုမြင်အပ်သော ကြံသိမှုလောက၌။ အဘိဇ္ဈာ - ဒေါမနဿံ၊ မရှုမိလျှင် ဖြစ်နိုင်သော အဘိဇ္ဈာနှင့် ဒေါမနဿကို။ ဝါ၊ လောဘနှင့် ဒေါသကို။ ဝိနေယျ၊ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် တဒင်္ဂံ၊ ဝိက္ခမ္ဘန ပဟာန်အားဖြင့် ပယ်ရှားပျောက်ဖျက်၍။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။

ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ၊ အာတာပီ သမ္ဗဇာနော သတိမာ၊ ဝိနေယျ လောကေ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿံ။

အာတာပီ၊ သမ္ဗုဒ္ဓဓာန် လုံ့လဝီရိယရှိသည်ဖြစ်၍။ သတိမာ၊ သတိရှိသည်ဖြစ်၍။ သမ္ဗဇာနော၊ မှန်စွာသိသည်ဖြစ်၍။ ဓမ္မေသု၊ မမြဲ ဆင်းရဲ အစိုးလဲမရ အတ္တမဟုတ်သော သဘောတရားတို့၌။ ဓမ္မာနုပဿီ၊ မမြဲ ဆင်းရဲ အစိုးလဲမရ အတ္တမဟုတ်သော သဘောတရားမျှဟု ရှုမြင်လျက်။ လောကေ၊ ရှုမြင်အပ်သော သဘောတရားလောက၌။ အဘိဇ္ဈာ-ဒေါမနဿံ၊ မရှုမိလျှင် ဖြစ်နိုင်သော အဘိဇ္ဈာနှင့် ဒေါမနဿကို။ ဝါ၊ လောဘနှင့် ဒေါသကို။ ဝိနေယျ၊ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် တဒင်္ဂံ၊ ဝိက္ခမ္ဘန ပဟာန်အားဖြင့် ပယ်ရှား ပျောက်ဖျက်၍။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။

တစ် မှ လေးသို့။

သတိတစ်သာ၊ ဖြစ်တုံပါလည်း၊ ယူရာအာရုံ၊ လေးပါးစုံခွဲ၊ ရှုပုံခြင်းရာ၊ လေးမျိုးသာတည်း၊ ပယ်ခွဲကိစ္စ၊ ဖြစ်ပြန်ကလျှင်၊ လေးပါးပင်မို့၊ တို့ပင်ရှင်စော၊ လေးမျိုးဟောသည်၊ မှတ်လောသတိပဋ္ဌာန်တည်း။ (မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်)

ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်၊ ကိလေသာထူ ဉာဏ်ထိုင်းသူ ပွားယူသတိပြု။
ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်၊ ကိလေသာများ ဉာဏ်ထက်ငြား ရှုပွားသတိပြု။
စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်၊ ဒိဋ္ဌိယူများ ဉာဏ်ထိုင်းငြား ရှုပွားသတိပြု။
ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်၊ ကိလေသာပါး ဉာဏ်ထက်ငြားရှုပွားသတိပြု။ (ဓမ္မောသဓ)

ဣတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ "ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ၊ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ "ဓမ္မေသု "ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ၊ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝါ"ဓမ္မေသု "ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ သမုဒယ"ဓမ္မာနုပဿီ ဝါ "ဓမ္မေသု ဝိဟရတိ၊ ဝယ"ဓမ္မာနုပဿီ ဝါ "ဓမ္မေသု ဝိဟရတိ၊ သမုဒယဝယ"ဓမ္မာနုပဿီ ဝါ "ဓမ္မေသု ဝိဟရတိ။ အတ္ထိ "ဓမ္မာတိ ဝါ ပနဿ သတိ ပစ္စုပဋိတာ ဟောတိ။ ယာဝေဒဝဉာဏမတ္တာယ ပဋိဿတိမတ္တာယ၊ အနိဿိတော စ ဝိဟရတိ၊ န စ ကိဉ္စိ လောကေ ဥပါဒိယတိ။ ဧဝမ္မိ ခေါဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု"ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ ပဉ္စသုဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု။

ဣတိ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ အဇ္ဈတ္တဝါ ဓမ္မေသု၊မိမိ၏ သဘောတရားတို့၌မူလည်း။ ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ၊သဘောတရားမျှဟု ရှုမြင်လျက်နေ၏။ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ ဓမ္မေသု၊ အပြင်ပဖြစ်သော သူတပါး၏ သဘောတရားတို့၌မူလည်း။”ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ၊ သဘောတရားမျှဟု ရှုမြင်လျက်နေ၏။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ဝါ ဓမ္မေသု၊ ရံခါ မိမိ၏ သဘော တရားတို့၌ ရံခါ သူတပါး၏ သဘောတရားတို့၌မူလည်း။ ”ဓမ္မာနုပဿီ ဝိဟရတိ၊ သဘောတရားမျှဟု ရှုမြင်လျက် နေ၏။”ဓမ္မေသု၊ သဘောတရားတို့၌။ သမုဒယ”ဓမ္မာနုပဿီ ဝါ၊ ဖြစ်ကြောင်းတရားနှင့် ဖြစ်မှုသဘောကို ရှုမြင်လျက်မူလည်း။ဝိဟရတိ၊ နေ၏။ ဓမ္မေသု၊ သဘောတရားတို့၌။ ဝယဓမ္မာနုပဿီ ဝါ၊ ပျက်ကြောင်းတရားနှင့် ပျက်မှုသဘောကို ရှုမြင်လျက်မူလည်း။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။”ဓမ္မေသု၊ သဘောတရားတို့၌။ သမုဒယဝယ”ဓမ္မာနုပဿီ ဝါ၊ ဖြစ်ကြောင်း၊ ပျက်ကြောင်းတရားနှင့်ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုသဘောကို ရှုမြင်လျက်မူလည်း။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။ ဝါ ပန၊ သတိထင်ပုံ တနည်းကား။ ဓမ္မာ၊ သတ္တဝါကောင် အသက်ကောင် မဟုတ်သော သဘောတရားမျှတို့သည်သာလျှင်။ အတ္တိတိ၊ ရှိကြသည်ဟူ၍။ အဿ သတိ၊ ထိုရဟန်း၏ အမှတ်ရမှု သတိသည်။ ပစ္စုပဋိတာ ဟောတိ၊ရှေးရှုထင်၏။ သာ သတိ၊ ထိုသို့ထင်သော သတိသည်။ ယာဝဒေဝ ဉာဏမတ္တာယ၊ အဆင့်ဆင့်အားဖြင့် အသိဉာဏ် တိုးပွားရုံအလို့ငှါသာတည်း။ ယာဝဒေဝ ပဋိဿတိမတ္တာယ၊ အဆင့်ဆင့်အားဖြင့် တဖန်အမှတ်ရမှု တိုးပွားရုံ အလို့ငှါသာတည်း။ သော ဘိက္ခု၊ ထိုသို့အမှတ်ရလျက် သိမြင်နေသော ရဟန်းသည်။ အနိဿိတော စ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိဖြင့် မမှီမတွယ်မှု၍လည်း။ ဝိဟရတိ၊ နေသည် မည်၏။ လောကေ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတည်းဟူသော လောကထဲ၌။ ကိဉ္စိ၊ တစုံတခုသောရုပ်၊ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်ကိုမျှ။ န စ ဥပါဒိယတိ၊ ငါကောင်၊ ငါ့ဥစ္စာဟုဒိဋ္ဌိ တဏှာတို့ဖြင့် စွဲလည်း မစွဲလမ်းတော့ပြီ။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ပဉ္စသုဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု ဓမ္မေသု၊ ငါးပါးကုန်သောဥပါဒါနက္ခန္ဓာမည်ကုန်သောတရားတို့၌။ ဧဝမ္ပိ ခေါ၊ ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်လည်း။ ဓမ္မာနုပဿီ၊ သတ္တဝါကောင် အသက်ကောင် မဟုတ်သောသဘောတရားမျှဟု ရှုမြင်လျက်။ ဝိဟရတိ၊ နေ၏။ (သတိပဋ္ဌာနသုတ်)

သမ္ပပ္ပခါန်လေးပါး

ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ ပဟာနာယ ဝါယာမော။ ဖြစ်ခဲ့ပါပါ မကောင်းတာ ကြိုးစားပယ်ရမည်
အနုပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အနုပ္ပါဒါယ ဝါယာမော။ မဖြစ်ပါပါ မဖြစ်ရာ တားတာကြိုးစားမည်

အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဥပ္ပါဒါယ ဝါယာမော မဖြစ်ကောင်းမှု ဖြစ်စေမှု ကြိုးစားကာပြုမည်
ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဘိယျောဘာဝါယ ဝါယာမော ဖြစ်ပြီးကောင်းမှု တိုးပွားမှု ကြိုးစားကာပြုမည် ။ (“ဓမ္မောသမ”)

က္ကဒ္ဒိပါန်လေးပါး

ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒ်၊ ဆန္ဒမပါ -မသွားသာ၍-ဘာညာခရီး-မပြီးစီး-ချည်းနီးဘဝမျိုး
ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ်၊ ရဲရင့်မရှိ-လွန်ပျင်းရိ-မည်သည့်ခါမှအားမပြည့်။
စိတ္တိဒ္ဓိပါဒ်၊ အလုပ်ခွင်မှာ-စိတ်မပါ-ဘာညာကိစ္စအရုံးပြု။
ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒ်၊ ဝိမံသကင်း-စိတ်မလင်း-ခပင်းတွင်းပြင်မလှည့်သာ။
(ဝနဝါသီ ဦးဥပယုဓမ္မ-နိဒါန်းသတိပဋ္ဌာနံ)

ဣန္ဒြေငါးပါး

သဒ္ဓိန္ဒြေ၊ ယုံကြည်မှုတွင် စိုးသခင် ခေါ်တွင်ဣန္ဒြေ
ဝီရိယိန္ဒြေ၊ ရဲရင့်ခြင်းတွင် စိုးသခင် ခေါ်တွင်ဣန္ဒြေ
သတိန္ဒြေ၊ သိမှတ်မှုတွင် စိုးသခင် ခေါ်တွင်ဣန္ဒြေ
သမာဓိန္ဒြေ၊ တည်ငြိမ်မှုတွင် စိုးသခင် ခေါ်တွင်ဣန္ဒြေ
ပညိန္ဒြေ၊ သိဉာဏ်ဘက်တွင် စိုးသခင် ခေါ်တွင်ဣန္ဒြေ ။ (ဓမ္မောသမ)

ဗိုလ်ငါးပါး

သဒ္ဓါဗိုလ်၊ တဏှာအကြိုက် သဒ္ဓါတိုက် ဗိုလ်ထိုက်အနိုင်ရ
ဝီရိယဗိုလ်၊ (မစွန့်ရဲမှု)ကောသဇ္ဇကျ ဝီရိယ ဗိုလ်ကအနိုင်ရ
သတိဗိုလ်၊ (မေ့တတ်မှု)မုဋ္ဌသတိ လဲပြိုဘိ သတိအနိုင်ရ
သမာဓိဗိုလ်၊ (ပျံ့လွင့်မှု)ဝိက္ခေပကို တိုက်ခါဖြို သမာဓိဗိုလ်ကအနိုင်ရ
ပညာဗိုလ်၊ သမ္မောဟတွေ ကျဆုံးစေ ဉာဏ်တွေအနိုင်ရ ။ (ဓမ္မောသမ)
ဆန့်ကျင်ဖက်ကို တိုက်ခိုက်ဖြို အားဗိုလ်ဤငါးစု

ဟောပြောချက်အနှစ်ချုပ်

ထပ်ကာထပ်ကာ သိတတ်တာ မှတ်ပါစေရန်အတွက်

ကြီးထွားရင့်သန် လက်တောင်ပံ တက်ပျံ့မဂ်ဉာဏ်မြတ်

သတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ကောင်းသောသတိ အမြဲရှိ ပေါ်လာသိခါတ် အမြဲမှတ်
ဓမ္မဝိစယသမ္မောဇ္ဈင်၊ အရှင်ပေါ်တွင် မြဲဆင်ခြင် တွင်းပြင်အနံ့ ဉာဏ်ကကပ်
ဝီရိယသမ္မောဇ္ဈင်၊ ပျင်းထိုင်းမရှိ ကြိုးစားဘိ ဝီရိယကပ်အကျင့်မြတ်
ပီတိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ရှိတာသိတာ ကိုက်သောခါ စိတ်မှာကျေနပ်ပီတိခါတ်
ပဿဒ္ဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ငြိမ်းအေးလာ မှတ်ကာနေအပ်ပဿဒ္ဓိခါတ်
သမာဓိသမ္မောဇ္ဈင်၊ မပျံ့ တည်နေ ရှုသိနေ ငြိမ်နေသမာဓိမှတ်
ဥပေက္ခာသမ္မောဇ္ဈင်၊ ကံကြောင်းကံကျိုး သက်ဇိုးမပါ အနတ္တာဟု လျစ်လျူပြု
တွင်မှုဥပေက္ခာခါတ်။ (ဓမ္မောသမ)

လောကုတ္တရာမဂ္ဂင် ရှစ်ပါး

ပညာမဂ္ဂင် နှစ်ပါး၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ
သီလမဂ္ဂင် သုံးပါး၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ
သမာဓိမဂ္ဂင် သုံးပါး၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ

ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါး

(ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိသုဒ္ဓိဘောဒ)

ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာနေ ပန သီလဝိသုဒ္ဓိ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ
မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ စေတိ သတ္တဝိစေန
ဝိသုဒ္ဓိသင်္ဂဟော။

သီလဝိသုဒ္ဓိ

ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလံ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလဉ္စေတိ
စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ သီလဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

အခြေခံသီလ စင်ကြယ်မှ စိတ်ချကျင့်နိုင်မည်။

ဝိပဿနာအခြေခံသီလလေးပါး

၁။ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ

တံမောက္ခေတိ မောစယတိ အာပါယိကာဒီဟိ ဒုက္ခေဟိ အတ္တာနုဝါဒါဒီဟိ ဝါ
ဘယေဟိတိ ပါတိမောက္ခံ ။

အပါယ်ဒုက္ခ မုချကင်းကွာ

မိမိကိုယ်လည်း စွပ်စွဲစွာ

ဘေးဘယမှ ဝေးပစေတာ

မှတ်လိုက်ဘိ ပါတိမောက္ခသညာ။ (ဝိနည်းအမေးအဖြေကျမ်း-ဦးကောဝိဒ)

ဤသီလကို သဒ္ဓါစိတ်ဖြင့် ထိမ်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပါ။

၂။ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ

စက္ခုနာ သံဝရောသာဓု ၊ သာဓုသောတေန သံဝရော ဃာနေန သံဝရော သာဓု
သာဓု ဇိဝှာယ သံဝရော။ ကာယေန သံဝရော သာဓု ၊ သာဓု ဝါစာယ သံဝရော မနသာ
သံဝရော သာဓု၊ သာဓု သဗ္ဗတ္ထ သံဝရော ။ (ဓမ္မပဒ-၂)

၃၆၀။ အကုသိုလ် မဖြစ်ရန် စက္ခုဒွါရ၌ စောင့်စည်းပိတ်ဆို့မှုသည် ကောင်း၏။
သောတဒွါရ၌စောင့်စည်းပိတ်ဆို့မှု သည် ကောင်း၏။ ဃာနဒွါရ၌ စောင့်စည်း ပိတ်ဆို့မှုသည်
ကောင်း၏။ ဇိဝှာဒွါရ၌စောင့်စည်းပိတ်ဆို့မှုသည် ကောင်း၏။

၃၆၁။ ကာယဒွါရ၌ စောင့်စည်းပိတ်ဆို့မှုသည် ကောင်း၏။ ဝစီဒွါရ၌
စောင့်စည်းပိတ်ဆို့မှုသည်ကောင်း၏။ မနောဒွါရ၌ စောင့်စည်း ပိတ်ဆို့မှုသည် ကောင်း၏။
အလုံးစုံသော ဒွါရတို့၌ စောင့်စည်းပိတ်ဆို့မှုသည် ကောင်း၏။ အလုံးစုံသောဒွါရတို့၌ စောင့်စည်း
ပိတ်ဆို့နိုင်သော ရဟန်းသည်ဆင်းရဲအားလုံးမှ လွတ်မြောက်နိုင်၏။

ဤသီလကို သတိတရားဖြင့် ထိမ်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပါ။

၃။ အာဇီဝပါရီသုဒ္ဓိသီလ

ပဉ္စိမာ ဘိက္ခဝေ ဝဏိဇ္ဇာ ဥပါသကေန အကရဏီယာ၊ ကတမာ ပဉ္စ ?

သတ္တဝဏိဇ္ဇာ ၊ သတ္တဝဏိဇ္ဇာ ၊ မံသဝဏိဇ္ဇာ ၊ မဇ္ဇဝဏိဇ္ဇာ ၊ ဝိသဝဏိဇ္ဇာ ဣမာခေါ

ဘိက္ခဝေ ပဉ္စဝဏိဇ္ဇာ ဥပါသကေန အကရဏီယာတိ ။ (သီလက္ခန္ဓဝဂ္ဂအဋ္ဌကထာ)

အသက်မွေးမှု စင်ကြယ်စေရန် လက်နက်လေးမြား၊လူသားသတ္တဝါ၊အသားငါး၊

မူးယစ်ဆေးဝါး၊အဆိပ်များကို ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်း မပြုပါနှင့်။

ဤသီလကို ဝိရိယတရားဖြင့် ထိမ်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပါ။

၄။ ပစ္စယသန္နိသိတသီလ

၁။ သင်္ကန်းကို ဝတ်ရုံတိုင်း ဆင်ခြင်ရန်

ချမ်းပူကိုဖျက်၊ ခြင်မှတ်လေနေ၊ ကင်းမြေ လွှဲသုန်၊ ဟိရီဂုဏ်ကို၊ ကုန်စေတတ်စွာ၊ ကိုယ်အင်္ဂါကို၊ လုံပါစေလို၊ကိုယ်ကိုစံပယ်၊ ဆင်ပြင်မယ်ဟု၊ စိတ်ဝယ်မတမ်း၊ ဤသင်္ကန်းကို၊ ဖုံးလွှမ်းသုံးဆောင်ပါသတည်း။

ဤသင်္ကန်းကို မချမ်းရအောင် ဝတ်ရုံရသည်။ မပူရအောင် ဝတ်ရုံရသည်။ ခြင်၊ မှတ်၊ မြေ၊ ကင်း မကိုက်ရအောင်ဝတ်ရုံရသည်။ လေ၊ နေပူမထိအောင် ဝတ်ရုံရသည်။ ယင်ကောင်၊ ပိုးမွှား မနားမအုံရအောင် ဝတ်ရုံရသည်။ ကိုယ်အင်္ဂါလုံခြုံအောင် ဝတ်ရုံရသည်။

၂။ ကျောင်း အိပ်ရာသို့ဝင်တိုင်း ဆင်ခြင်ရန်

ချမ်းပူကိုဖျက်၊ ခြင်မှတ်လေနေ၊ ကင်းမြေဝေးမှု၊ ဥတုဘေးဘျမ်း၊ မသန်းကင်းစင်၊ စိတ်ကြည်လင်ကြောင်း၊ နေရာကျောင်းကို၊ ကိန်းအောင်းမှီခိုပါသတည်း။

ဤ ကျောင်းအိပ်ရာနေရာကို မချမ်းရအောင် သုံးဆောင်ရသည်။ မပူရအောင် သုံးဆောင်ရသည်။ ယင်ကောင်၊ ပိုးမွှားမနား မအုံရအောင် သုံးဆောင်ရသည်။ ရာသီဥတုကြောင့် မကျန်းမမာမဖြစ်ရအောင် သုံးဆောင်ရသည်။ ဆိတ်ငြိမ်မှုရအောင်သုံးဆောင်ရသည်။

၃။ ဆွမ်းလှတ်တိုင်း ဆင်ခြင်ရန်

ဤသည့်စားဖွယ်၊ အမယ်မယ်ကို၊ မြူးရယ်မာန်ကြွ၊ လှပရေဆင်း၊ ပြည့်ဖြိုးခြင်းငှာ၊ မသုံးပါဘူး၊ လေးဖြာဓာတ်ဆောင်၊ ဤကိုယ်ကောင်သည်၊ ရှည်အောင်တည်လျက်၊ အသက်မျှတန်း၊ မမောပန်းငြား၊ ဘုရားသာသနာ၊ ကျင့်နှစ်ဖြာကို၊ ကျင့်ပါနိုင်စေ၊ ဝေဒနာဟောင်းသစ်၊ မဖြစ်စေရ၊ ယာပိုက်မျှလစ်၊ ခပ်သိမ်းပြစ်ကို၊ မဖြစ်လေအောင် ချမ်းမြေ့အောင်ဟု၊သုံးဆောင်မှီဝဲပါသတည်း။

ဤစားဖွယ်သောက်ဖွယ်များကို ပျော်ရွှင်ဖို့၊ မာန်တက်ဖို့၊ လှပဖို့၊ ဝဖြိုးဖို့ စားသုံးသည်မဟုတ်။ ဤကိုယ်ကာယတည်မြဲ တည်နိုင်အောင်၊ မျှတနိုင်အောင်၊ ဆာလောင်မှုကင်းအောင် စားသုံးရသည်။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအကျင့်ကိုကျင့်နိုင်အောင် စားသုံးရသည်။ ဒုက္ခဝေဒနာဟောင်းများပျောက်အောင်၊ ဒုက္ခဝေဒနာအသစ် မဖြစ်အောင် စားသုံးရသည်။ ကဲ့ရဲ့ဖွယ် အပြစ်ကင်းအောင်၊ ချမ်းသာစွာနေရအောင် မသင့်တာကိုရှောင်မည်။ သင့်လျော်ရုံသာ စားသုံးမည်။

၄။ ဖျော်ရည်စသော ဆေးကိုသုံးဆောင်တိုင်း ဆင်ခြင်ရန်

ကျင်နာခံခက်၊ နှိပ်စက်ဖိစီး၊ ဖြစ်ပြီးဖြစ်လာ၊ ဝေဒနာကို၊ စွန့်ခွာပယ်လျဉ်း၊ ဆင်းရဲကင်း၍၊ လူမင်းမြတ်စွာ၊သာသနာကို၊ ကြည်သာရွှင်လန်း၊ ဖြည့်ကျင့်စွမ်းနိုင်ဖို့၊ ရည်မှန်းသုံးဆောင်ပါသတည်း။

ဤဖျော်ရည် ဤဆေးပစ္စည်းကို ရေငတ်ခြင်း၊ ဗိုက်အောင့်ခြင်းစသော ရောဂါဝေဒနာပျောက်အောင် သုံးဆောင်ရသည်။ ဆင်းရဲငြိမ်းအောင် သုံးဆောင်ရသည်။

ဤသီလကို ပညာတရားဖြင့် ထိမ်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ပါ။

စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ

ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိ စေတိ ဒုဝိဓောပိ သမာဓိ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

နိဝရဏစင် စိတ်ကြည်လင် အမြင်မှန်နိုင်မည်။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ

လက္ခဏာရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဋ္ဌာနဝသေ နာမရူပ ပရိဂ္ဂဟော ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

မြင်ယူစင်ကြယ် သဘောနယ် ကြောင်းကွယ်ကျိုးကွယ်သိနိုင်မည်။

ကင်္ဂါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ

တေ သမေဝ စ နာမရူပါနံ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟော ကင်္ဂါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

ယုံမှားကင်းစင် ကြောင်းကျိုးမြင် ဉာဏ်စဉ်ဝင်နိုင်မည်။

မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ

တတော ပရံ ပန တထာ ပရိဂ္ဂဟိတေသု။သပ္ပစ္စယေသု တေဘူမက သင်္ခါရေသု အတီတာဒိဘေဒဘိန္ဒေသုန္ဒာဒိနယ မာရဗ္ဗ ကလာပဝသေန သင်္ခိပိတ္တာ အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန၊ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန၊အနတ္တာအသာရကဋ္ဌေနာတိ၊အဒ္ဓါန ဝသေန သန္တတိဝသေန ခဏဝသေန ဝါသမ္ပသနဉာဏေန လက္ခဏတ္ထယံ သမ္ပသန္တဿတ သွေဝ ပစ္စယဝသေန ခဏဝသေနစ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏေန ဥဒယဗ္ဗယံ သမနုပဿန္တဿစ၊ဩဘာသော ပီတိ ပဿဒ္ဓိ၊အဓိမောက္ခောစ ပဂ္ဂဟော၊သုခံ ဉာဏ မုပဋ္ဌာန-မုပေက္ခာစ နိကန္တိ စေတိ။ဩဘာသာဒိ ဝိပဿနပက္ကိလေသ ပရိပန္န ပရိဂ္ဂဟဝသေန မဂ္ဂါမဂ္ဂ လက္ခဏ ဝတ္ထာနံ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ နာမ။

ဖြစ်ပျက်လဲမြင် မဂ်တုဝင် ဆင်ခြင်ရှုရမည်။

ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ

တထာ ပရိပန္နဝိမုတ္တဿ ပန တဿ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏတောပဋ္ဌာယ ယာ ဝါနုလောမာ တိလက္ခဏံ ဝိပဿနာပရမ္မရာယ ပဋိပဇ္ဇန္တဿ နဝ ဝိပဿနာဉာဏာနိ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ။

ဖြစ်ပျက်ရင့်ကာ လက္ခဏာဖြင့် ပြန်ကာသုံးသပ် ရှုဉာဏ်မြတ် ပေါ်အပ်ချိန်မှာပေါ်စေမည်။

ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ

တဿေဝ ပဋိပဋိပဇ္ဇန္တဿ ပန ဝိပဿနာပရိပါက မာဂမ္မဏုဒါနိ အပ္ပနာ ဥပဇ္ဇိဿတီတိ ဘဝိဂစ္ဆိန္တိတ္တာ ဥပန္န မနေောဒ္ဓါရာဝဇ္ဇေနာနန္တရံ ဒွေ တီဏိ ဝိပဿနာ စိတ္တာနိယံ ကိဉ္စိ အနိစ္စာဒိလက္ခဏမာရဗ္ဗ ပရိကမ္မောပစာရာနုလောမနာမေန ပဝတ္တန္တိ။ယာ သိခိပုတ္တာ သာ သာနုလောမာ သင်္ခါရပေက္ခာ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာတိ စ ပဝုစ္စတိ။တတော ပရံ ဂေါတြဘူစိတ္တံ နိ ဗ္ဗာနမာလမ္ဗိတ္တာပုထုဇ္ဇေနဂေါတ္တမဘိဘဝန္တံ အရိယဂေါတ္တမဘိသမ္မောန္တပ ဝတ္တတိ။တဿာနန္တရမေဝ မဂ္ဂေါ ဒုက္ခသစ္စံ ပရိဇာနန္တော သမုဒယသစ္စံ ပဟေန္တော နိရော”သစ္စံ သစ္စိကရောန္တော မဂ္ဂသစ္စံ ဘာဝနာဝသေန အပ္ပနာဝိထိမောတရတိ။

တတော ပရံ ဒွေ တီဏိ ဖလစိတ္တာနိ ပဝတ္တိတ္တာ ဘဝင်္ဂါပိတောဝ ဟောတိ၊ပုန ဘဝင်္ဂိ ဝေါတ္တိန္တိတ္တာ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏာနိ ပဝတ္တန္တိ။မဂ္ဂံ ဖလဉ္စ နိဗ္ဗာနံ ပစ္စဝေက္ခတိပဏ္ဍိတော၊ဟီနေ ကိလေသေ သေသေဝ ပစ္စဝေက္ခတိ ဝါနုဝါဆဗ္ဗိသုဒ္ဓိကမေနေဝံ ဘာဝေတဗ္ဗော စတုတ္ထိဓောဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနာမ မဂ္ဂေါ ပဝုစ္စတိ။

မဂ်ဉာဏ်ပေါ်လျှင် နိဗ္ဗာန်မြင် အစဉ်မှန်ပေသည်။ (ခမ္မောသခေ)

ဝိပဿနာဉာဏ်ဆယ်ပါး

(ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနံ-ဝိသုဒ္ဓိဘေဒ ဝဏ္ဏနာ)

သမ္ပသနဉာဏ်

ခန္ဓာဒီနံ ကလာပတော သမ္ပသနဝသပ္ပဝတ္တံ ဉာဏံ သမ္ပသနဉာဏံ။
ခန္ဓာဒိနည်း-ဖွဲ့ . စည်းပြီးခါ-သုံးဖြာလက္ခဏ-သုံးစပ်ရ-သမ္ပသနဉာဏ်။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်

ဥပ္ပါဒဘင်္ဂါနုပဿနာ ဝသပ္ပဝတ္တ ဉာဏံ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏံ။
ဖြစ်ပွားပျက်မှု-အစုံရှု-ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်။

ဘင်္ဂဉာဏ်

ဥဒယံ မုစ္စိတ္တာ ဝယေ ပဝတ္တံ ဉာဏံ ဘင်္ဂဉာဏံ။
အပျက်ကိုသာ-ရှုတုံပါ-သညာဘင်္ဂဉာဏ်။

ဘယဉာဏ်

သင်္ခါရာနံ ဘယတော အနုပဿနာဝသေန ပဝတ္တံ ဉာဏံ ဘယဉာဏံ။
အပျက်မြင်က-ဘယမဇ္ဈ-ပျက်မှုခပင်း-ဘေးသေမင်းဟု-ကြောက်ခင်းထွေထွေ-ရှုတုံပေ-မှတ်လေဘယဉာဏ်။

အာဒီနဝဉာဏ်

ဒိဋ္ဌ ဘယာနံ အာဒီနဝတော ပေက္ခဏာဝသေန ပဝတ္တံ ဉာဏံ အာဒီနဝဉာဏံ။
ကြောက်ဖွယ်ခပင်း-မြင်တုံလျှင်းက-ဘေးဘယမျိုး-ရုပ်နာမ်ဆိုး၌-ကိုးရာမရှိ-ခက်မှန်းသိ-အာဒီနဝဉာဏ်။

နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်

ဒိဋ္ဌာဒီနဝေသု နိဗ္ဗိန္ဒနဝသပွဝတ္တံ ဉာဏံ နိဗ္ဗဒါဉာဏံ။

ကိုးရာမထင်ခက်ပုံမြင်က-မရွှင်မလန်း-စိတ်ကုန်ခန်း၍-မချမ်းမမြ-ငြီးငွေ့သောထွေ-
စိတ်အနေ-မှတ်လေနိဗ္ဗိဒါ။

မုစ္စိတုကမျတာဉာဏ်

နိဗ္ဗိန္ဒိတ္တာ သင်္ခါရေဟိ မုစ္စိတုကမျတာဝသေန ပဝတ္တံ ဉာဏံ မုစ္စိတုကမျတာဉာဏံ။

ငြီးငွေ့ အားသန်-စိတ်ပူပန်က-လျင်မြင်တစ်-လွတ်လိုဘိ-မုစ္စိတုကမျတာဉာဏ်။

ပဋိသင်္ခါဉာဏ်

မုစ္စနဿ ဥပါယသမ္ပဋိပဒါနတ္ထံ ပုန သင်္ခါရာနံ ပရိဂ္ဂဟဝသပွဝတ္တံ ဉာဏံ ပဋိသင်္ခါဉာဏံ။

လွတ်လိုလှ၍-လွတ်ရတဲ့ငှါ-ဘာဝနာလေးဆယ်-အကျယ်ဖြန့်ချိ-အားတိုက်ဖိ-
ပဋိသင်္ခါဉာဏ်။

သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်

ပဋိသင်္ခါတ"မေဓသု ဘယနန္ဒိဝိဝဇ္ဇနဝသေန အဇ္ဈုပေက္ခိတ္တာ ပဝတ္တံ ဉာဏံ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏံ။

အားတိုက်ရှု၍-လွတ်မှုလွတ်ရန်-အမြင်သန်က-ရုပ်နာမ်ဓမ္မ-သင်္ခါရဝယ်-မတွယ်သမှု-
လျစ်လျူရှု-သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်။

အနုလောမဉာဏ်

ပုရိမာနံ နဝန္တံ ကိစ္စနိပ္ပတ္တိယာ ဥပရိ စ သတ္တတိသာယ ဗောဓိပေက္ခိယဓမ္မာနံ အနုကူလံ
ဉာဏံ အနုလောမဉာဏံ။

မဂ်ရောက်လိုသော်-အဆော်အဦး-မဂ်လေးဦးအား-အထူးလျော့မှု-ကျေးဇူးပြု-
အနုလောမဉာဏ်။ (လယ်တီ ပရမတ္ထသံခိပ်)

မှတ်တိုင်းသစ္စာ ၄-ပါးကို သိပုံ

(ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း (ပထမတွဲ))(မဟာစည်ဆရာတော်)

သစ္စာ ၄-ပါးတို့တွင် ဒုက္ခသစ္စာသည် သာလျှင် ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော ပရိညေယျ
တရားမည်၏။ကြွင်းသော သစ္စာတို့သည်ကား ပိုင်းခြား၍ သိအပ်သော ပရိညေယျ တရားမဟုတ်ကုန်။
ထိုသစ္စာ တို့တွင်, သမုဒယသည်ပယ်အပ်သော ပဟာတဗ္ဗ တရားတည်း။ နိရောဓသည်
မျက်မှောက်ပြုအပ်သော သစ္စိကာတဗ္ဗ တရားတည်း။ မဂ္ဂသည် မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်စေအပ်သော
ဘာဝတဗ္ဗ တရားတည်း။ သို့ဖြစ်၍ သမုဒယကို ပယ်လျှင်,နိရောဓကို မျက်မှောက်ပြုလျှင်,မဂ္ဂကို
ဖြစ်ပေါ်စေလျှင်, ထိုသစ္စာတို့ကို သိသည်သာမည်၏။ တကြိမ် တကြိမ် မှတ်ချက်၌ ပိုင်းခြား၍
သိခြင်း, ပယ်ခြင်း,မျက်မှောက်ပြုခြင်း, ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းဟူသော ဤကိစ္စ လေးချက်လုံးပင် တပြိုင်နက်
ပြီးစီးသည်သာတည်း။ ထို့ကြောင့်,မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း သစ္စာ ၄-ပါးကို သိသည်ဟူ၍ မှတ်အပ်၏။

မှတ်တိုင်းသစ္စာ ၄-ပါးကို သိပုံ။ ။မှတ်သိရသော ရုပ်နာမ် ဟူသမျှသည်
ဖြစ်ပျက်မှုတို့က မပြတ်နှိပ်စက်အပ်သော သင်္ခါရဒုက္ခဖြစ်၍ ဒုက္ခသစ္စာချည်းသာတည်း။
ထိုရုပ်နာမ်တို့ကို သဘာဝလက္ခဏာ စသည်တို့ အလိုအားဖြင့်၎င်း, ဖြစ်မှုပျက်မှု အနိစ္စလက္ခဏာ
စသည်တို့ အလိုအားဖြင့်၎င်း, ဉာဏ်ရင့်သန်သောအခါ၌ မှတ်တိုင်းမှတ်တိုင်း ပိုင်းပိုင်းခြားခြား
ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သိ၏။ထို့ကြောင့် ပရိညာကိစ္စလဲ ပြီးစီး၏။ထိုသို့သိအပ်သော ရုပ်နာမ်တို့၌ နိစ္စ
သုခ အတ္တဟု ထင်မှတ်စွဲလမ်းလျက် သာယာတောင့်တမှု တဏှာမဖြစ်နိုင်ပြီ။ဤတဏှာ
မဖြစ်နိုင်အောင် သိခြင်းသည် တဏှာကို ပယ်ခြင်းပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ပဟာန ကိစ္စလဲ ပြီးစီး၏။
ထိုသိအပ်သော ရုပ်နာမ်တို့၌ တဏှာပင် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် စွဲလမ်းမှု=ဥပါဒါန်, ချမ်းသာအောင်
အားထုတ်မှု=ကံ, ထိုကံ၏ အကျိုးဘဝသစ် ရုပ်နာမ်တို့သည်လည်း မဖြစ်နိုင်ကုန်ပြီ။ တဏှာမှစ၍
ဘဝအမျိုးမျိုးတိုင်အောင် မဖြစ်ခြင်း, ငြိမ်းခြင်းသည်ဝိပဿနာအရာ၌ တဒင်္ဂနိရော"သစ္စာ မည်၏။
ထိုမှတ်မှု ဟူသော အကြောင်းတစ်ဖြင့် သမုဒယ, ဒုက္ခတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းဟုဆိုလို၏။ ဤနိရော"သို့
မှတ်တိုင်းမှတ်တိုင်း ရောက်လျက်ရှိသောကြောင့် သစ္စိကိရိယာ ကိစ္စလဲ ပြီးစီး၏။ မဂ်ဉာဏ်၏
အရာ၌ကား နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုလျက်သိခြင်းသည် သစ္စိကိရိယာမည်၏။ ဝိပဿနာအရာ၌ကား
ချုပ်ငြိမ်းမှုကို ပြီးစေခြင်းမျှသာတည်း။ ချုပ်ငြိမ်းသည်ကို အာရုံပြုလျက် သိခြင်းကား မဟုတ်ပေ။

မှတ်အပ်သော ရုပ်နာမ်တို့ကို သဘာဝလက္ခဏာ စသည်၊ ဖြစ်မှု ပျက်မှု အနိစ္စလက္ခဏာ စသည်တို့ အလိုအားဖြင့်အမှန်အတိုင်းသိမှုသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိမည်၏။ အမှန်အတိုင်း ကြံမှု၊ အားထုတ်မှု၊ အမှတ်ရမှု၊ တည်ကြည်မှုတို့သည် သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိတို့ မည်ကုန်၏။ ထိုရုပ်နာမ်နှင့်စပ်၍ ဒုစရိုက်၊ ဒုရာဇီဝ မဖြစ်ထိုက်သောကြောင့်၎င်းဒုစရိုက်၊ ဒုရာဇီဝတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော မှတ်မှု=စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် သမ္မာဝါစာလဲ မည်၏။ သမ္မာကမ္မန္တလဲ မည်၏။ သမ္မာအာဇီဝလဲ မည်၏။ (ဤအနက်သည် နောက်၌ ထင်ရှားလတ်)။ ဤ သမ္မာဒိဋ္ဌိစသော မဂ္ဂင်တရားအပေါင်းသည် လောကီမဂ္ဂသစ္စာမည်။ မှတ်တိုင်းမှတ်တိုင်း ဤမဂ္ဂသစ္စာကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်စေသောကြောင့် ဘာဝနာကိစ္စလဲ ပြီးစီး၏။ ထို့ကြောင့်ဝိသုဒ္ဓိမဂ် (၂-၂၆၈)၌ ဤသို့ မိန့်ဆိုလေ၏။

ယဉ္ဇဿ ဥဒယဗ္ဗယဒဿနံ မဂ္ဂေါ ဝါ ယံ၊
လောကီကောတိ မဂ္ဂသစ္စံ ပါကဋံ ဟောတိ။

အဿ၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ထိုယောဂီ၏။ ယဉ္ဇ ဥဒယဗ္ဗယဒဿနံ၊ အကြင်အဖြစ်အပျက်ကို မြင်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ အယံ၊ ဤသိမြင်ခြင်းသည်။ လောကီကော မဂ္ဂေါ၊ လောကီ မဂ်ပေတည်း။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ မဂ္ဂသစ္စံ၊ မဂ္ဂသစ္စာသည်။ အဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား။ ပါကဋံ ဟောတိ၊ ထင်ရှား၏။

ဤဆိုခဲ့သော နည်းဖြင့် တကြိမ်တကြိမ် မှတ်မှု၌ ကိစ္စ ၄-ပါးလုံး ပါဝင် ပြီးစီးသောကြောင့် ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကိုမှတ်တိုင်းမှတ်တိုင်း သစ္စာ ၄-ပါးလုံးကို သိသင့်သည့်အတိုင်း သိနေသည်သာတည်း။ ထို့ကြောင့် ကိစ္စလေးချက်ကို တပြိုင်နက်ပြီးစေသောမှတ်မှု=သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာကိပ္ပာယ်စေသောသူသည် အဆင့်ဆင့်တက်၍ ဝိပဿနာဉာဏ် ထက်သန်ပြည့်စုံသောကာလ၌ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂသစ္စာသို့ ဆိုက်ရောက်၏။ ထိုအခါ၌ အရိယသစ္စာ ၄-ပါးကို မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိသင့်သည့်အတိုင်း တပြိုင်နက် သိမြင်၏။ ထို့ကြောင့် ဉာယဿ အဓိဂမာယ ဟူသော ပါဠိကို အဋ္ဌကထာ၌ ဤသို့ဖွင့်ပြ၏။

ဉာယော ဝုစ္စတိ အရိယော အဋ္ဌဂီကော မဂ္ဂေါ၊ တဿ အဓိဂမာယ ပတ္တိယာတိ ဝုတ္တံဟောတိ၊ အယဉ္ဇိ ပုဗ္ဗဘာဂေ လောကီယော သတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါ ဘာဝိတော လောကုတ္တမဂ္ဂဿအဓိဂမာယ သံဝတ္တတိ။ (ဒီ-ဋ္ဌ ၂-၃၄၂-စသည်)အရိယော အဋ္ဌဂီကော မဂ္ဂေါ၊ အင်္ဂါ ရှစ်ပါးသော အရိယာမဂ်ကို၊ ဉာယော၊ ဉာယဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။

တဿ၊ ဉာယဟု ခေါ်သော ထိုအရိယာမဂ်ကို။ အဓိဂမာယ၊ ရခြင်းငှါ။ ပတ္တိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ရောက်ခြင်းငှါဟု ဆိုလို၏။ ဟိ၊ မှန်ပေ၏။ ပုဗ္ဗဘာဂေမဂ်သို့ မရောက်သေးမီ ရှေးအဖို့၌။ လောကီယော၊ လောကီသာ ဖြစ်သော။ အယံ သတိပဋ္ဌာနမဂ္ဂေါ၊ ဤမှတ်မှုဟူသော သတိပဋ္ဌာနမဂ်သည်။ ဘာဝိတော၊ ပွားစေအပ်သည် ရှိသော်။ လောကုတ္တမဂ္ဂဿ၊ လောကုတ္တရာမဂ်ကို။ အဓိဂမာယ၊ ရခြင်း၊ ရောက်ခြင်းငှါ။ သံဝတ္တတိ၊ ဖြစ်ပါ၏။

မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးကို သိပုံ

သင်္ခါရတို့၏ ငြိမ်းအေးရာ နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက် တွေ့မြင်လတ်သော်မှတ်သိခဲ့ရသော ရုပ်နာမ်နှင့် မှတ်သိမှု ဟူသမျှတို့ကို၎င်း၊ အလားတူ ရုပ်နာမ်တို့ကို၎င်း၊ “ဖြစ်မှုပျက်မှု ရှိနေသောကြောင့်ဆင်းရဲတွေ မကောင်းတာတွေချည်းဘဲ မငြိမ်းအေးတာတွေချည်းဘဲ၊ မြဲယောင် ချမ်းသာယောင်ငါကောင်ယောင်ငါ့ဥစ္စာယောင်ဆောင်၍ သက်သက်ညှင်းဆဲနေတာတွေချည်းဘဲ” ဟူ၍ မတွေ့မဝေသိနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် မဂ်ခဏ၌ ဒုက္ခသစ္စာကို အာရုံမပြုသော်လဲ “မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာကိုလဲ သိမြင်သည်” ဟူ၍သာ ဆိုအပ်၏။ ဥပမာ-ဘယ်ဆီမှာ မြို့ရွာရှိသည်၊ ဘယ်ဆီမှာလမ်းရှိသည်၊ ဘယ်ဆီမှာ ရေကန်ရှိသည်၊ ဘယ်အရပ်က အရှေ့အနောက် စသည်ဖြင့် မသိနိုင်အောင် မျက်စိလည်သောသူသည် မျက်စိလည်ပြေသည်နှင့် တပြိုင်နက် ဘယ်ဆီမှာ မြို့ရွာရှိသည် စသည်ဖြင့် သိလိုရာကို မတွေ့မဝေ သိနိုင်သကဲ့သို့ပင်တည်း။

တနည်းကား-အလွန်ပူပြင်းသော အရပ်မှ အနည်းငယ်သာ ပူသောအရပ်သို့ ရောက်လျှင် “ယခင်နေခဲ့သော အရပ်ကပူသည်၊ ဤအရပ်က အေးမြပါပေသည်” ဟု ထင်မှတ်၏။ တဖန် အနည်းငယ် အေးသောအရပ်သို့ ရောက်ပြန်လျှင် ထိုအရပ်ကိုသာ အေးမြသည်ဟု ထင်ပြန်၏။ အအေးဆုံးအရပ်သို့ ရောက်သောအခါ၌ကား ထိုအရပ်ကိုသာ အအေးဆုံးဟု အမှန်အတိုင်းသိ၍ ရှေးကနေခဲ့ရာ အရပ်များကို ပူသည်ဟု ပိုင်းခြား ဆုံးဖြတ်နိုင်၏။ ဤဥပမာ၌ ဝိပဿနာကင်းသောသူမှာ “ဒုက္ခဝေဒနာမှတစ်ပါးသော ရုပ်နာမ်ဟူသမျှကို အကောင်းချည်း” ဟူ၍ ထင်ခြင်းသည် အပူသက်သာသော အရပ်ကိုပင် “အေးမြပါပေသည်” ဟု ထင်ခြင်းနှင့်တူ၏။ ဝိပဿနာယောဂီမှာ ရှုအပ်သော ရုပ်နာမ်တို့ကို မကောင်းဟု သိသော်လဲ ရှုမှု ဝိပဿနာကိုကားကောင်းသည်ဟု ထင်ခြင်းသည် အနည်းငယ်အေးသော အရပ်ကိုပင် အေးမြသည်ဟု ထင်ခြင်းနှင့်တူ၏။

မဂ်ခဏ၌ နိဗ္ဗာန်အစစ်ကိုသိရ၍ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရ အလုံးစုံကို “မငြိမ်းအေးသော တရား”ဟု သိနိုင်ခြင်းသည် အအေးဆုံး အရပ်ကို အမှန်အတိုင်းသိရ၍ တပါးသော အရပ်တို့ကို ပူသည်ဟု ပိုင်းခြား ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းနှင့် တူ၏။ ဤသို့ နှီးနှောအပ်၏။ အလှဆုံး အဆင်း၊အမွှေးဆုံး အနံ့၊ အကောင်းဆုံး အသံ၊ အရသာ၊ အတွေ့၊ အကောင်းဆုံး မိတ်ဆွေ၊ လမ်း၊ မြို့ အရပ်တို့ကို သိရသည်နှင့်တပြိုင်နက် တပါးသော အဆင်းစသည်တို့ကို မကောင်းဟု ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်နှင့်လတူ၏။ ဒုက္ခသစ္စာကို အာရုံမပြုပါဘဲလျက်သိမှုကိစ္စပြီးသော အားဖြင့် ဤမဂ်ဉာဏ်၏ သိခြင်းသည် ပရိညာပဋိဝေဓ၊ ပရိညာဘိသမယ မည်၏။ “ဆင်းရဲ၏ အဖြစ်ဖြင့်ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းဟူသော အဆီးအတား မရှိ ထုတ်ချင်းခတ် ဖောက်ထွင်း သိမြင်ခြင်း၊ ဆင်းရဲ၏ အဖြစ်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍သိခြင်းဟူသော မချွတ် မယွင်း တဲ့တဲ့ မတ်မတ် သိခြင်းခြင်း”ဟု ဆိုလို၏။

သစ္စာလေးပါး

ဒုက္ခံ ကုစ္ဆိတ တုစ္ဆတ္တာ၊ သံယောဂေ ဒုက္ခဝုတ္တိယာ။ သမုဒယော ကာရဏတ္တာ၊ နိရောဓော နေတ္ထ စာရဏော။ နိရုဇ္ဈတိ ဝါ ဧတေန၊ မဂ္ဂေါ မာရဏဂန္ထုတာ။ အရိယာနံ ဗုဒ္ဓဿ ဝါ၊ သစ္စာနိ အရိယဟေတု ဝါ။ တထာနိ ဝါ သစ္စာနိတိ၊ အရိယသစ္စာနိ ဝုစ္စရေ။ (ပရမတ္ထသရူပဘောဒနီ)

ကုစ္ဆိတ တုစ္ဆတ္တာ-စက်ဆုပ်ဖွယ်ကြီး အချည်းနှီးအဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ခံ ဒုက္ခမည်၏။ သံယောဂေ-အဝိဇ္ဇာစသော တပါးအကြောင်းနှင့်ပေါင်းယှဉ်မိလတ်သော်၊ ဒုက္ခဝုတ္တိယာ-ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်ခြင်း၏။ ကာရဏတ္တာ-အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်၊ သမုဒယော-သမုဒယမည်၏။ နေတ္ထ-ဤနိဗ္ဗာန်၌၊ ဝါ၊ ဤနိဗ္ဗာန်ကို၊ သမဓိဂတေ-ကောင်းစွာရအပ် ရောက်အပ်သည်ရှိသော်၊ စာရဏော-သံသရာ၌ဖြစ်တတ်သောဒုက္ခဟူသောရောဓသည်၊ န-မရှိ၊ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်၊ နိရောဓ-နိရောဓမည်၏။ ဝါ-တနည်းကား၊ ဧတေန-ဤနိဗ္ဗာန်ဖြင့်၊ ဝါ၊ ဤနိဗ္ဗာန်ကြောင့်၊ နိရုဇ္ဈတိ ဒုက္ခချုပ်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်၊ နိရောဓ-နိရောဓမည်၏။ မာရဏဂန္ထုတာ မာရဏဂန္ထုတာယ-ကိလေသာကို ဖြူခါသတ်လျက် နိဗ္ဗာန်သို့ သွားတတ်သည်၊ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဂ္ဂေါ-မဂ္ဂမည်၏။ အရိယာနံ-အရိယာတို့၏။ သစ္စာနိ-သိအပ်သောသစ္စာတို့တည်း၊ ဝါ-တနည်းကား၊ ဗုဒ္ဓဿ-ဘုရားရှင်၏။ သစ္စာနိ-ဟောအပ်သောသစ္စာတို့တည်း၏။ ဝါ-တနည်းကား၊ အရိယဟေတု-အရိယာဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ သစ္စာနိ-သစ္စာတို့တည်း။

တထာနိ-မှန်ကန်ကုန်သော၊ သစ္စာနိ-မချွတ်မယွင်းသော တရားတို့တည်း။ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ အရိယသစ္စာနိ-အရိယသစ္စာတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်ကုန်၏။

(ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ် သစ္စာ လင်္ကာကျမ်း)

သစ္စာခန်း

၁၀။ ။ အဓွန့်ရှည်စွာ၊ ဘယ်မျှကြာလည်း၊ တစ်ခါတစ်ဖန်၊ မဖောက်ပြန်ပဲ၊ အစဉ်အမြဲကို၊ သစ္စာဆို၏။ ထိုသစ္စာကား၊ လေးတွေပြား၏၊ လေးပါးသရုပ်၊ အမှန်ထုတ်သော်၊ ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာ ခန္ဓာငါးလီ၊ ဘုံလောကီကို၊ ဒုက္ခဆိုလောထိုဒုက္ခပေါင်း၊ ပွားကြောင်းအမှု၊ လောဘစုမှာ၊ သမုဒယအမည်ရ၏။

လောဘခပင်း၊ အကြွင်းမရှိ၊ ချုပ်ငြိမ်းဘိသည့်၊ သန္တိသဘော၊ အစဉ် ချောကို၊ နိရောဓ”ဟူ၊ ရှစ်ဆူသီးသီး၊ မဂ္ဂင်ကြီးကို၊ မဂ္ဂဆို၏။

ထိုမဂ္ဂင်မှာ-

- ၁။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ=ကောင်းမြတ်သော အမြင်ကိုသာ မြင်ခြင်းတစ်ပါး၊
- ၂။ သမ္မာသင်္ကပ္ပေ= ကောင်းမြတ်သောအကြံကိုသာကြံခြင်း တစ်ပါး၊
- ၃။ သမ္မာဝါစာ=ကောင်းမြတ်သော စကားကိုသာ ပြောဆိုခြင်း တစ်ပါး၊
- ၄။ သမ္မာကမ္မန္တော=ကောင်းမြတ်သော အမှုကိုသာ ပြုလုပ်ခြင်း တစ်ပါး၊
- ၅။ သမ္မာအာဇီဝေါ=ကောင်းမြတ်သော အသက်မွေးမှုဖြင့်သာ အသက်မွေးခြင်း တစ်ပါး၊
- ၆။ သမ္မာဝါယာမော=ကောင်းမြတ်သော အလုပ်ကိုသာအားထုတ်ခြင်း တစ်ပါး၊
- ၇။ သမ္မာသတိ=ကောင်းမြတ်သော တရားတို့၌ မမေ့မလျော့ခြင်း တစ်ပါး၊
- ၈။ သမ္မာသမာဓိ=ကောင်းမြတ်သော အာရုံတို့၌ စိတ်၏တည်ကြည်ခြင်းတစ်ပါး၊ ဤရှစ်ပါးတွင်၊ ဖောက်ပြားမရှိ၊ ဖြောင့်မှန်ဘိမှ၊ အရိယ သစ္စာ၊ ခေါ်ထိုက်စွာ၏။ သစ္စာအနက်၊ ၄-ချက်စီတည့်၊ ဆယ့်ခြောက်ရှိ၏-
- ၁။ ပီဠနဋ္ဌော=အကျဉ်းအကြပ် နှိပ်စက်တတ်သော ဒုက္ခသဘော၊
- ၂။ သင်္ခိတဋ္ဌော=အမြဲမပြတ် ပြုပြင်အပ်သော ဒုက္ခသဘော၊
- ၃။ သန္တာပဋ္ဌော=ကြောင့်ကြစိုက်ရေး၊ လွန်ရှုပ်ထွေး ၍၊ အေးခွင့် မရ၊ ပူပန်ရသောဒုက္ခသဘော၊
- ၄။ ဝိပရိဏာမဋ္ဌော=နိစ္စမြင့်ရှည်၊ အတည်မမြဲ၊ ဖောက်လဲဖောက်ပြန်ဖြစ်တတ်သောဒုက္ခသဘော၊

၁။ အာယုဟနဋ္ဌော=ဒုက္ခဝတ္ထု ဒုက္ခမှုတို့ကိုသာ အမြဲစုဆောင်း တတ်သော သမုဒယသဘော၊

၂။ နိဒါနဋ္ဌော-ဒုက္ခလက်စ မပြတ်ရအောင် အမြဲ ဆောင်နှင်း တတ်သော သမုဒယသဘော၊

၃။ သံယောဂဋ္ဌော=ဒုက္ခစက်မှ မထွက်ရအောင် အမြဲဖွဲ့နှောင်းတတ်သော သမုဒယသဘော၊

၄။ ပလိဗောဓဋ္ဌော=ဒုက္ခစက်မှ မထွက်ရအောင် နှောင့်ယှက်တတ်သော သမုဒယသဘော၊

၁။ နိဿရဏဋ္ဌော=ဒုက္ခစက်မှ ထွက်မြောက် ကျွတ်လွတ်ခြင်းဟူသော နိရောဓသဘော၊

၂။ ပဝိဝေကဋ္ဌော=တေဘုမ္မက ဒုက္ခအသင်း နှောင့်ယှက်ခြင်းမှ ဆိတ်ကင်းခြင်းဟူသော နိရောဓသဘော၊

၃။ အသင်္ခိတဋ္ဌော=သင်္ခါရဒုက္ခပင်းမှ ကင်းလွတ်ခြင်းဟူသော နိရောဓသဘော၊

၄။ အမတဋ္ဌော=အဖန်ဖန် သေကြေပျက်ဆုံးခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခြင်းဟူသော နိရောဓသဘော၊

၁။ နိယျာနဋ္ဌော=ဒုက္ခဘက်မှ ဆန်တက်ထွက်မြောက်ကြောင်းဟူသော မဂ္ဂသဘော၊

၂။ ဟေတုဋ္ဌော=လောကုတ္တရာ ဂုဏ်ကျက်သရေ အပေါင်းတို့ ကောင်းစွာတည်ရာ၏ အဖြစ်ဟူသော မဂ္ဂသဘော၊

၃။ ဒဿနဋ္ဌော=သစ္စာလေးအင် နိဗ္ဗာန်ခွင်ကို အမြင်ပေါက်ရောက်ခြင်း ဟူသော မဂ္ဂသဘော၊

၄။ အာဓိပတေယျဋ္ဌော=တဏှာ၏ ကျွန်အဖြစ်မှ စင်စစ်လွတ်ပြီး ကြီးမြတ်ခြင်းဟူသော မဂ္ဂ သဘော၊

သစ္စာလေးချက် အနက်သဘော၊ ဟောရန် သွယ်သွယ် မဆုံးဖွယ်သည် ..အကျယ်သစ္စ ကထာတည်း။

မဂ်တားဖိုလ်တား အန္တရာယ်(၅)ပါး

(၁) ကမ္မန္တရာယ်

(က) မာတုဃာတကကံ၊ (အမိသတ်သူ၊)

(ခ) ပိတုဃာတကကံ၊ (အဘသတ်သူ၊)

(ဂ) အရဟန္တဃာတကကံ၊ (ရဟန္တာသတ်သူ၊)

(ဃ) လောဟိတုပ္ပါဒကကံ၊ (ဘုရားရှင်အားသွေးစိမ်းတည်စေသူ၊)

(င) သံဃဘေဒကကံ၊ (သံဃာသင်းခွဲသူ၊) ပဉ္စနန္တရိယကံထိုက်သူများနှင့် ဘိက္ခုနီမဖျက်ဆီးသူ။

(၂) ကိလေသန္တရာယ်

ကောင်းမှုမကောင်းမှုပြုသော်လည်းပြုသည်မမည်ဟုယူသောအကိရိယဒိဋ္ဌိ၊ ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံအကြောင်းမရှိဟုယူသောအဟေတုကဒိဋ္ဌိ၊ ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံအကျိုးမရှိဟု ယူသောနတ္ထိကဒိဋ္ဌိဟူသော သေလျှင်မုချမလွဲ အပါယ်ငရဲကျမည်နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အယူရှိသူ။

(၃) ဝိပါကန္တရာယ်

ပဋိသန္ဓေစိတ်အရ အဟိတ်ဖြစ်သော တိရစ္ဆာန်၊ သူဂတိ အဟိတ်ဖြစ်သော နပုံး ပဏ္ဍုတ်၊ ဉာတောဗျည်းနှင့်ဒွိဟိတ်(သာမန်ပုထုဇဉ်)ပုဂ္ဂိုလ်များ။(စက်ဖြတ်ဝိပဿနာ-ခန္တီးဆရာတော်)

(၄) ပရိယူပဝါဒန္တရာယ်

အရိယာ(အောက်ထစ် ဆုံးလူ သောတာပန်)အားသိ လျက်သို့ မဟုတ် မသိဘဲ စွပ်စွဲဆဲရေးကဲ့ရဲ့ပြစ်မှားသူ။(တောင်းပန်ကကျေနိုင်ပါသည်)(စက်ဖြတ်ဝိပဿနာ-ခန္တီးဆရာတော်)

(၅) အာဏာဝိတိက္ကမန္တရာယ်

ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ကိုကျူးလွန်သောရဟန်း၊(ပါရာဇိက၊သံဃာဒိသိသိ၊ထုလွှစဉ်း၊ ပါစိတ်၊ပါဠိဒေ သနီ၊ဒုက္ကဋ်၊ဒုဗ္ဗာသီဟူသောအာပတ်(၇)ပုံအနက်အယုတ်ဆုံး၊ဒုဗ္ဗာသီအာပတ်ရှိလျှင် ပင် ဈာန်မဂ်ဖို လ်ကိုမရနိုင်ပါ၊ပါရာဇိကအာပတ်ကုသားမရ၊ကျန်အာပတ်များကုစားရပါသည်။(စက်ဖြတ်ဝိပဿနာ- ခန္တီးဆရာတော်)

ဗုဒ္ဓညွန့်ပြ အာစရိယ

ဓမ္မဆရာ

(မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်)

ယော ဝေါ အာနန္ဒ မယာ "ဓမ္မောစဝိနယောစ

ဒေသိတော ပညတ္တော သော ဝေါ မမစ္စယေနသတ္တာ

အာနန္ဒ- အာနန္ဒ၊ မယာ-ငါဘုရားသည်၊ဝေါ-သင်တို့အား၊ယော"ဓမ္မောစ -သုတ်- အဘိဓမ္မာတရားတော်ကိုလည်းကောင်း၊ဒေသိတော-ဟောတော်မူခဲ့ပြီ။ ဝိနယောစ- အကြင်ဝိနည်းပညတ်တော်ကိုလည်း၊ ပညတ္တော-ပညတ်တော်မူခဲ့ပြီ။သော-ထိုသုတ်-အဘိဓမ္မာ- ဝိနည်းတရားတော်များသည်၊မမစ္စယေန-ငါဘုရားမရှိသည့်နောက်၌၊ဝေါ-သင်တို့၏။သတ္တာ- ဆုံးမတတ်စွာဆရာဘုရားသည်၊ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပေလတ္တံ့ ။

ပုဂ္ဂလဆရာ

(ဝိသုဒ္ဓိအဋ္ဌကထာ)

ပိယော ဂရ ဘာဝနီယော ၊ ဝတ္တာ စ ဝစနက္ခမော။

ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ ၊ နော စာဌာနေ နိယောဇယေ။

ပိယော-သီလရှိသည်ဖြစ်၍ ချစ်အပ်သည်၎င်း၊ဂရ-ကျောက်ထီးအတူ အလေးမူအပ်သည်၎င်း၊ဘာဝနီယော-ချီးမွမ်းထိုက်သည်၎င်း၊ဝတ္တာစ-ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင် ဆိုဆုံးမချင်တတ်သည်၎င်း၊ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ-သုတပြည့်စုံသဖြင့် သစ္စာ ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စသည်နှင့်စပ်သော နက်နဲသော တရားစကားကို၊ကတ္တာ-ပြောဟောတတ်သည်၎င်း၊အဌာနေ-စီးပွားမရှိသည်၌၊နော စ နိယောဇယေ-သဒ္ဓါ စာဂ ဝီရိယ မိတိ သတိ ပညာတို့နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ မယှဉ်စေတတ်။

ကိုယ်ကိုအပ်နှံ ဆရာထံ

(အဋ္ဌကထာ သင်္ဂဟ)(ပရမတ္ထသရူပဘောဒနီ)

ယထာပိ ကာသိကံ ဝတ္ထံ၊ သစေဒဒေယျ ဘိက္ခုနော။

သောမနသံဝ ဇာယေယျ၊ ဒိသ္မာပိ ခဏ္ဍခဏ္ဍိကံ။

ဧဝံ နိယျာတိတတ္ထဿ၊ အာပါတေ ဘယဘေရဝေ။

ဘယံ တဿ နုပ္ပဇ္ဇတိ၊ နန နိယျာတိတော ဣတိ။

ယထာပိ-ဥပမာကား၊ကာသိကံဝတ္ထံ-အမြတ်အထွဋ် ကာသိတိုင်းဖြစ်အဝတ်ကို၊ဘိက္ခုနော- သင်္ကန်းမရှိသော ရဟန်းအား၊သစေဒဒေယျ-အာသာမတွယ် အကယ်ပေးလှူငြားအံ့၊ခဏ္ဍခဏ္ဍိကံ- သင်္ကန်းစပ်အတိုင်း အပိုင်းပိုင်းအပြတ်ပြတ် ပြုသည်ကို၊ ဒိသ္မာပိ-မြင်သော်လည်း၊သောမနဿ ဧဝံ- နှ မြောမဲ့ ကင်း ၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်သာလျှင် ၊ဇာယေယျ- ဖြစ် ရာ၏။ ဧဝံ-ဤနည်းအတူ၊နိယျာတိတတ္ထဿ-ဆရာသမား မြတ်ဘုရားအား စွန့်ထားအပ်နှင်းပြီးသောကိုယ်ရှိသော၊ တဿ-ထိုယောဂီအား၊ဘယဘေရဝေ-ကြောက်မက်စဖွယ် ဘေးငယ် ဘေးကြီးသည်၊အာပါတေ-ထင်ရောက်လာလတ်သော်၊နိယျာတိတောနန-ဆရာသမား မြတ်ဘုရား ၌စွန့်ထားအပ်နှင်းပြီးမဟုတ်လော၊ဣတိ-ဤသို့၊နလုံးပြု၍၊ဘယံ-ကြောက်လန့်ခြင်းသည်၊နုပ္ပဇ္ဇတိ- မဖြစ်။

ပလိမောစ

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ်)

(ဖြတ်တောက်ထားရမည့်ကိစ္စများ)

အာဝါသောစ ကုလံ လာဘော

ဂဏောကမ္မဉ္စ ပဉ္စကံ

အဒ္ဓါနံ ဉာတိ အာဗာဓော

ဂဇ္ဇော ဣဒ္ဓိတိ တေဒဿ။

အာဝါသောစ-ခန်းတိုက် ပရိဝုဏ် အလုံးစုံသော အရာမ်၎င်း၊ ကုလံ-အလုပ်အကျွေး အဆွေအမျိုးဟူသော အိမ်နေလူ၎င်း၊ လာဘော-ပစ္စည်းလေးရပ် လာဘ်သပ်ပကာ၎င်း၊ ဂဏော- သုတ္တန္တိက စသော အန္တောဝါသိက အပေါင်း၎င်း၊ ပဉ္စမံ-ငါးခုမြောက်သော၊ ကမ္မဉ္စ-နဝကမ္မ၎င်း၊ အဒ္ဓါနံ- ခရီးသွားခြင်း၎င်း၊ ဣတိ-သာသနာမျိုးဆွေ အိမ်မျိုးဆွေ၎င်း၊ အာဗာဓော-ကျင်နာခံခက် နှိပ်စက်သော အနာ၎င်း၊ ဂဇ္ဇော-ဆောင်ရွက်သင်ကြားအပ်သော ကျမ်းဂန်၎င်း၊ ဣဒ္ဓိ-ဝိပဿနာကို နှောက်ယှက်တတ်သော ကောက်နု သူငယ်ကဲ့သို့ ပျက်စီးလွယ်သော ပုထုဇဉ်တန်ခိုး၎င်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ တေ-ထိုပလိဗော”တို့သည်၊ ဒသ-ဆယ်ပါးတို့တည်း။ (ပရမတ္ထသရူပဘောဒနီ)

အရပ်-ကုလ-လာဘ-တူနေ-ကမ္မေ-ခရီး-သွေးနီ-အနာ-စာသင်စာချ-ဝိပါက- ဒသနှောက်ယှက်ခြင်း။ (“ဓမ္မောသဓ”)

**လျောက်ပတ်ညီမျှ တရားရ
သပ္ပါယ အသပ္ပါယ (၇) ပါး**

အာဝေါသော ဂေါစရော ဘဿံ၊ ပုဂ္ဂလော ဘောဇနံ ဥတု။
ဣရိယာပထောတိ သတ္တေတေ၊ အသပ္ပါယေ ဝိဝဇ္ဇယေ။
သပ္ပါယေ သတ္တ သေဝေထ၊ ဧဝဉ္စိ ပဋိပဇ္ဇတော။
နစိရေနေဝ ကာလေန၊ ဟောတိ ကဿစိ အပ္ပနာ။

(ဝိသုဒ္ဓိ-၁-၁၂၃။)

၁။ အာဝါသ = နေရာ

အကြင် ကျောင်းအိပ်ရာနေရာ၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်သော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်အား မဖြစ်ပေါ်သေးသောနိမိတ်သည်လည်း မဖြစ်ပေါ်လာတတ်၊ ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော နိမိတ်သည်လည်း ပျောက်ပျက်သွားတတ်၏။ မထင်လာသေးသော သတိသည်လည်း မထင်လာဘဲ ရှိနေတတ်၏။ မတည်ကြည်သေးသော စိတ်သည်လည်း မတည်ကြည်ဘဲပင် ရှိနေတတ်၏။ ဤကဲ့သို့သော ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာမျိုးကားမလျောက်ပတ်သော အသပ္ပါယနေရာပင် ဖြစ်ပေသည်။ သဒ္ဓါ-ဝီရိယ- သတိ-သမာဓိ-ပညာဟူသော ဣန္ဒြေငါးပါးတို့ မဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သောနေရာ၊ ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော ဣန္ဒြေတို့လည်း မရင့်ကျက်နိုင် မကြီးပွား မတိုးတက်နိုင်သော နေရာဟု ဆိုလိုပေသည်။)

အကြင် ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာ၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်အား နိမိတ်သည် ဖြစ်လည်းဖြစ်ပေါ်လာ၏။ မြဲစွာ တည်တံ့ခိုင်ခံ့ခြင်းသဘောလည်း ရှိ၏။ သတိသည်လည်း ထိုနိမိတ်အာရုံ၌ ရှေးရှုကပ်၍စွဲမြဲစွာတည်နေ၏။ စိတ်သည်လည်း ကောင်းစွာ တည်ကြည်နေ၏။ ဤကဲ့သို့သော ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာမျိုးသည်ကား ဘာဝနာလုပ်ငန်းခွင်နှင့်လျော်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်တော်မှန် သပ္ပါယဧကန် ဖြစ်သော ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာမျိုးပင် ဖြစ်ပေသည်။

၂။ ဂေါစရဂါမ = ဆွမ်းခံရွာ

နေကို မျက်နှာမူ၍ မသွားရ မပြန်ရသောမိမိ သီတင်းသုံးရာ ကျောင်းတိုက်မှ တောင်ဘက်အရပ်၌ ဖြစ်စေ၊ မြောက်ဘက်အရပ်၌ ဖြစ်စေ တည်ရှိသော မဝေးလွန်းသော တစ်ကောသခွဲ (= အလံတစ်ထောင်) ခန့် အတွင်း၌တည်ရှိသော ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သပ္ပါယမျှတအောင် ရလွယ်သော ဆွမ်းရှိသော ဆွမ်းခံရွာကား သပ္ပါယဖြစ်သောတော်မှန်ကောင်းမွန်သည့် ဆွမ်းခံရွာပင် ဖြစ်သည်။ ပြောင်းပြန်အားဖြင့် သပ္ပါယ မဖြစ်သည့် ဆွမ်းခံရွာကို သိရှိပါလေ။ (ဝိသုဒ္ဓိ-၁-၁၂၄။)

၃။ ဘဿ = စကားပြောမှု

နတ်ရွာ မဂ်-ဖိုလ်-နိဗဇ္ဇာန်တို့၏ တိုက်ရိုက် ဖီလာကန်လန်ဖြစ်သော တိရစ္ဆာနကထာ အမည်ရသော ကထာအမျိုးမျိုး၌ အကျုံးဝင်သော စကားသည်ကား ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်တို့ မပြောဆိုသင့်သော မလျော် မလျောက်ပတ်သော အသပ္ပါယစကား မည်၏။

၄။ သပ္ပာယ်ပုဂ္ဂလ - အသပ္ပာယ်ပုဂ္ဂလ

ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးသည် (၃၂)ပါးသော တိရစ္ဆာန်ကထာစကားကို ပြောဆိုလေ့ ပြောဟောလေ့ မရှိဘဲ ဝေးစွာရှောင်လျက် တရားနှင့် လျော်ညီသော ကမ္မဋ္ဌာန်းနှင့် စပ်သော တရားစကားကိုသာ ပြောဆိုလေ့ရှိ၏။ သီလဂုဏ်သမာဏ်ဂုဏ် ပညာဂုဏ်တို့နှင့် ကုံလုံပြည့်စုံ၏။ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကို အမှီပြု၍ မတည်ကြည်သေးသော စိတ်သည်တည်ကြည်လာ၏ (= မဖြစ်သေးသော သမာဓိသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏)။ တည်ကြည်ပြီးသော စိတ်သည်မူလည်း အထူးသဖြင့် မြဲမြံစွာ တည်ကြည်လာခြင်း သဘောရှိ၏(= ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော သမာဏ်သည်မူလည်း အထူးသဖြင့် မြဲမြံစွာ တည်တံ့ခိုင်ခံ့လာ၏)။ ဤကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်မှီဝဲသင့်သော လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော သပ္ပာယ်ပုဂ္ဂိုလ် မည်၏။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား သမာဓိကမ္မဋ္ဌာန်က ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏။ သမထ (= သမာဓိ) ကမ္မဋ္ဌာန်း၏မူလည်းကမ်းတစ်ဖက်သို့ ဆိုက်ရောက်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏။

ထိုကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကား ဤ ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်အဖို့ ဧကန် မှီဝဲသင့်သော သပ္ပာယ်ပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်ကား ကိုယ်လက်ကြံ့ခိုင်ရေးလုပ်ငန်း ခန္ဓာကိုယ် ဆူဖျိုးရန်မိမိကိုယ်ကို မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း၌ အလေ့အလာများ၏။ မဂ်ဖိုလ်မှ ဖီလာကန်လန်ဖြစ်သော (၃၂)ပါးသော တိရစ္ဆာန်ကထာစကားကိုပြောဆိုလေ့ရှိ၏။ ဝမ်းဗိုက်ပြည့်အောင် အလိုရှိတိုင်း စားသုံး၍ ပက်လက်အိပ်သည့် ချမ်းသာ၊ စောင်းအိပ်သည့်ချမ်းသာ၊ မှိန်းနေတတ်သည့် ချမ်းသာကို အစဉ်တစိုက် ကြိုးစားအားထုတ်လျက် နေထိုင်၏။ ထိုကဲ့သို့သောပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်ကား မမှီဝဲသင့်သော သပ္ပာယ် မဖြစ်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတည်း။

၅။ ဘောဇန = အစာအာဟာရ

၆။ ဥတု = ရာသီဥတု

အချို့သော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်အား ချိုသော အရသာရှိသော ဘောဇနသည်လျော်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်၏။ သပ္ပာယ်ဖြစ်၏။ အချို့သော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်အား ချဉ်သော အရသာရှိသော ဘောဇနသည် လျော်လျောက်ပတ်ကောင်းမြတ်၏။ သပ္ပာယ်ဖြစ်၏။

အချို့သော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်အား အေးသော ရာသီဥတုသည် သပ္ပာယ်ဖြစ်၏။ အချို့သော ယောဂါဝစရ ပုဂ္ဂိုလ်အားပူသော ရာသီဥတုသည် သပ္ပာယ် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အကြင်ဘောဇနကိုလည်းကောင်း၊ ဥတုကိုလည်းကောင်း မှီဝဲသော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်အားချမ်းသာမှုသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ မတည်ကြည်သေးသော စိတ်သည် တည်ကြည်လာ၏(= မဖြစ်ပေါ်သေးသော သမာဓိသည် ဖြစ်ပေါ်လာ၏)။ တည်ကြည်ပြီးသော စိတ်သည်မူလည်း အထူးသဖြင့် မြဲမြံစွာ တည်ကြည်လာခြင်းသဘောရှိ၏ (= ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော သမာဓိသည်မူလည်း အထူးသဖြင့် မြဲမြံခိုင်ခံ့ တည်တံ့လာ၏)။ ဤကဲ့သို့သောဘောဇနသည်လည်းကောင်း၊ ဥတုသည်လည်းကောင်း သပ္ပာယ်ဖြစ်၏။ လျောက်ပတ်၏။ ဤမှ ပြောင်းပြန် ဖြစ်သော အခြားသော ဘောဇန အခြားသော ဥတုသည်ကား မလျော် မလျောက်ပတ်သည့်အသပ္ပာယ်ဘောဇနဥတု မည်၏။

(ဝိသုဒ္ဓိ-၁-၁၂၄။ မဟာဋီ-၁-၁၄၉။)

၇။ ဣရိယာပုထ်

ဣရိယာပုထ်တို့တွင်လည်း အချို့သော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်အား စင်္ကြံသွားခြင်း ဣရိယာပုထ်သည် သပ္ပာယ်ဖြစ်၏။ မျှတ၏။ အချို့သော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်အား အိပ်ခြင်း ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်းတို့တွင် တစ်မျိုးမျိုးသောဣရိယာပုထ်သည် သပ္ပာယ်ဖြစ်၏။ မျှတ၏။ ထို့ကြောင့် ကျောင်း၌ကဲ့သို့ ဣရိယာပုထ် တစ်ခုကိုသုံးရက်တို့ပတ်လုံး စုံစမ်း၍ အကြင်ဣရိယာပုထ်၌ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်းကိစီးဖြန်းမှု ပြုလုပ်နေသော ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ်အား မတည်ကြည်သေးသော စိတ်သည်မူလည်း တည်ကြည်လာ၏(= မဖြစ်ပေါ်သေးသော သမာဓိသည်မူလည်းဖြစ်ပေါ်လာ၏)။ တည်ကြည်ပြီးသော စိတ်သည်မူလည်း အထူးသဖြင့် မြဲမြံစွာ တည်တံ့ခိုင်ခံ့လာ၏(= ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော သမာဓိသည်မူလည်း အထူးသဖြင့် မြဲမြံစွာတည်တံ့ ခိုင်ခံ့လာ၏)။ ထိုဣရိယာပုထ်ကား လျော်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သောမှီဝဲသင့်သော သပ္ပာယ်ဖြစ်သည့် ဣရိယာပုထ်တည်း။ အခြားသော ဣရိယာပုထ်ကားမလျော် မလျောက်ပတ်သော မမှီဝဲသင့်သော ဣရိယာပုထ်တည်း။

(ဝိသုဒ္ဓိ-၁-၁၂၄။)

ပဓာနိယင်္ဂတရား ငါးပါး

ပဉ္စိမာနိ ပခါနိယင်္ဂီနိ ကတမာနိ ပဉ္စ။သဒ္ဓေါဟောတိ၊ အပ္ပါဗာဓော၊
အသဋ္ဌော အမာယာဝိ၊အာရဒ္ဓ ဝီရိယော၊
ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတောတိ ဣမာနိ ပဉ္စ ပဓာနိယင်္ဂီနိ ။

(မဇ္ဈိမ ပဏာသ ပါဠိတော်-၂၉၈)

မဂ်ရကြောင်း

ယုံကြည်ကျန်းမာ စိတ်ဖြောင့်စွာဖြင့်
လွန်စွာအားထုတ် နာမ်နှင့်ရုပ်ကို ဖြစ်ချုပ်ညာဏ်မြင်
ဤငါးအင် မှန်ပင် မဂ် ရကြောင်း ။

(မိုးကုတ်ဆရာတော်)

၁။ ဣဓ ရာဇကုမာရ ဘိက္ခု သဒ္ဓေါ ဟောတိ၊သဒ္ဓဟတိ တထာဂတဿ ဗောဓိံ - ““ဣတိပိ
သော ဘဂဝါအရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော
ပုရိသဓမ္မသာရထိ သတ္တာဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ””တိ။

၂။ အပ္ပါဗာဓော ဟောတိ အပ္ပါတင်္ဂေသမဝေပါင်္ဂီနိယာ ဂဟဏိယာ သမန္နာဂတော
နာတိသီတာယနာစူဏှာယ မဇ္ဈိမာယ ပဓာနက္ခမာယ။

၃။ အသဋ္ဌော ဟောတိ အမာယာဝိယထာဘူတံ အတ္တာနံ အာဝိကတ္တာသတ္ထရိ ဝါ
ဝိညုသု ဝါ သဗြဟ္မစာရီသု။

၄။ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ
ဥပသမ္ပဒါယ၊ ထာမဝါဒဠပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တရော ကုသလေသု ”ဓမ္မသု။

၅။ ပညဝါ ဟောတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ
သမ္မာဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။ ဣမာနိ ခေါ ရာဇကုမာရ ပဉ္စ ပဓာနိယင်္ဂီနိ။

(မ-၂-၂၉၈-၂၉၉။)

၁။ သဒ္ဓါတရား ရှိခြင်း

(ပထမ ပဓာနိယင်္ဂတရား)ဒါယကာတော် ဗောဓိမင်းသား ... ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်သူတို့၌
ပြည့်စုံရမည့် ပဓာနိယင်္ဂ အမည်ရသောအကြောင်းအင်္ဂါရပ်တို့သည် ဤ (၅)ပါးတို့တည်း။
အဘယ် (၅)ပါးတို့ နည်းဟူမူ ””၁။ ဒါယကာတော် ဗောဓိမင်းသား ဤသာသနာတော်၌
ယောဂါဝစရ ရဟန်းသည် ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါတရားရှိ၏ ””“ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် လူနတ်ဗြဟ္မာ
သတ္တဝါတို့၏ မြတ်သောအလှူ ပူဇော်အထူးကို ခံယူတော်မူထိုက်ခြင်းတည်းဟူသော
ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း အရဟံ မည်တော်မူ၏။ သင်္ခါရ - ဝိ ကာရ - လက္ခဏ -
နိဗ္ဗာန်ပညတ်တည်းဟူသော သိသင့်သိထိုက်သည့် အလုံးစုံသော ညေယျတရားတို့ကို ဆရာမကူ
သယဗျူ ဉာဏ်ဖြင့်ကောင်းမွန်မှန်ကန်စွာ ကိုယ်တိုင်မျက်မှောက် ထွင်းဖောက် သိမြင်တော်မူသော
ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ မည်တော်မူ၏။

ဝိဇ္ဇာ (၃)ပါး, ဝိဇ္ဇာ (၈)ပါး, စရဏတရား (၁၅)ပါးတည်းဟူသော အသိဉာဏ် ဝိဇ္ဇာ, အကျင့်
စရဏနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်းဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္န မည်တော်မူ၏။

ကောင်းသော စကားကို ဆိုတော်မူတတ်သော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း သုဂတ
မည်တော်မူ၏။ လောကကိုသိတော်မူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း လောကဝိဒူ မည်တော်မူ၏။
ဆိုဆုံးမထိုက်သူကို ဆိုဆုံးမတတ်သည့်အတုမဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တော်မူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း
အနုတ္တရော ပုရိသဓမ္မသာရထိ မည်တော်မူ၏။

နတ်လူတို့၏ ဆရာတစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း
သတ္တာ ဒေဝမနုဿာန မည်တော်မူ၏။

သစ္စာ (၄)ရပ် တရားမြတ်ကို ကျွတ်ထိုက်သသူဝေနေယျကြာ သတ္တဝါတို့အား သိစေ
တော်မူတတ်သောဤအကြောင်းကြောင့်လည်း ဗုဒ္ဓ မည်တော်မူ၏။

ဘုန်းတန်ခိုးကြီးမြတ်တော်မူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း ဘဂဝါ မည်တော်မူ၏။
ဟုမြတ်စွာဘုရား၏ မဂ်ဉာဏ် (ဖိုလ်ဉာဏ်) သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဟူသော ဗောဓိဉာဏ်ကိုယုံကြည်၏။

(မ-၂-၂၉၈။)

၂။ ကျန်းမာရေးကောင်းခြင်း

(ဒုတိယ ပဓာနိယဂံတရား)

အနာရောဂါ ကင်း၏။ ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း ကင်း၏။ အစာကို အညီအညွတ် ကျက်စေတတ်သော၊မအေးလွန်း မပူလွန်းသော၊ အလယ်အလတ်ဖြစ်သော၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းရန် အခန့်သင့်ဖြစ်သော ပါစက တေဇောဓာတ်နှင့် ပြည့်စုံ၏။

၃။ မာယာ-သာဓဋ္ဌယျ ကင်းခြင်း

(တတိယ ပဓာနိယဂံတရား)

မိမိ၌ ထင်ရှား မရှိသော ဂုဏ်ကို ထုတ်ဖော် ချီးမွမ်းခြင်း သဘောလက္ခဏာကား သာဓဋ္ဌယျတည်း =ဟန်ဆောင်ခြင်းတည်း။မိမိ၌ ထင်ရှားရှိသော အပြစ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း သဘောလက္ခဏာကား မာယာတည်း =လှည့်ပတ်ခြင်းတည်း။ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာအား လိမ်ညာ၍ တရားလျှောက်ထားခြင်းများလည်း မာယာသာဓဋ္ဌယျသဘောပင်တည်း။

ယောဂါဝစရဟန်းသည်ယင်းသို့သော ဟန်ဆောင်ခြင်း လှည့်ပတ်ခြင်း မရှိ၊ ဆရာဖြစ်တော်မူသောမြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အထံ၌လည်းကောင်း၊ပညာရှိကုန်သော သီတင်းသုံးဖော်တို့၏ အထံ၌သော်လည်းကောင်း ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း မိမိကိုယ်ကို ထင်စွာ ပြုတတ်၏။(မိမိ၏ အပြစ်ကို ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်းဝန်ခံ၍ ဝိနည်းတော်နှင့်အညီ ကုစားခြင်းတည်း။)

၄။ သမ္မပ္ပဓာန် လုံ့လဝီရိယ ရှိ ခြင်း

(စတုတ္ထ ပဓာနိယဂံတရား)

အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ရှားရန် ကုသိုလ်တရားတို့ကို ပြည့်စုံစေရန် ထက်သန်သော အပြင်းအထန်ကြိုးစားအားထုတ်သော လုံ့လဝီရိယ ရှိသည်ဖြစ်၍ နေ၏။ အားထုတ်နိုင်စွမ်း ရှိမြဲမြဲစွာ အားထုတ်မှု ရှိ၏။ကုသိုလ်တရားတို့၌ တာဝန်ကို ပစ်ချမထား။

၅။ ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံခြင်း

(ပဉ္စမ ပဓာနိယဂံတရား)

ပညာရှိ၏။ရုပ်-နာမ်တို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိစွမ်းနိုင်သော ပညာနှင့် ပြည့်စုံ၏။ စင်ကြယ်သော၊ ကိလေသာထု အစိုင်းအခဲကို ဖောက်ခွဲ ဖျက်ဆီးနိုင်သောဒုက္ခ၏ ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ကောင်းစွာ ရောက်စေနိုင်သောဝိပဿနာဉာဏ်ပညာနှင့် ပြည့်စုံ၏။(မ-၃-၂၉၈-၂၉၉။)

ပရိညာ

ပရိညာယာတိ ဉာတပရိညာ တိရဏပရိညာ ပဟာနပရိညာတိ။

ဣမာဟိ တီဟိ ပရိညာဟိ၊ပရိဇာနိတွာ။

ပိုင်းခြား၍သိခြင်း ၊ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သိခြင်း။

ပရိညာ(၃)ပါး၏သဘောမှာ -

၁။ ဉာတပရိညာ -

တတ္ထ ကတမာ ဉာတပရိညာ၊

ပဉ္စက္ခန္ဓေ ပရိဇာနာတိ၊ အယံ ရူပက္ခန္ဓော။ပ။ အယံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော

ဣမာနိ တေသံ လက္ခဏာရသ ပစ္စုပဋ္ဌာန ပဒဋ္ဌာနာတိ၊အယံ ဉာတပရိညာ။

ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ လက္ခဏာသဘာဝများနှင့် ကြောင်းကျိုး ဆက်စပ်မှုကို ပိုင်းခြား သိမြင်ခြင်း ။

၂။ တိရဏပရိညာ -

ကတမာ တိရဏပရိညာ၊

ဧဝံ ဉာတံ ကတွာ ပဉ္စက္ခန္ဓေ တီရေသု အနိစ္စတော ဒုက္ခတော ရောဂတောတိ

ဒွါစတ္တာလီသာယ အာကာရေဟိ၊အယံ တိရဏပရိညာ။

ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ မမြဲသဘော ဆင်းရဲ၍ ကျေနပ်ဖွယ်ကင်းသောသဘောနှင့်အနှစ်သာ ရကင်းမဲ့ခြင်းသဘော တို့ကို ပိုင်းခြား သိမြင်ခြင်း။

၃။ ပဟာနပရိညာ -

ကတမာ ပဟာနပရိညာ၊

ဧဝံ တီရယိတွာ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ဆန္ဒရာဂံ ပဇဟတိ အယံ ပဟာနပရိညာ။

ခန္ဓာငါးပါး၌တွယ်တာ တပ်မက်မှုကို ပယ်ခွာခြင်းဟူသော ပိုင်းခြားသိမြင်ခြင်း။

တရားသိမှတ်ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုးကွဲပြားပုံ

(စတုက္က-ပုဂ္ဂလပညတ်)

ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ညွှင်တညူ။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သဟ ဥဒါဟဋ္ဌဝေလာယ
”ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ညွှင်တညူ။ ။

အကျဉ်းဟောပြုကာမျှ ဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ကိုရသော ‘ညွှင်တညူ’ ပုဂ္ဂိုလ်။

ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ဝိပဉ္စိတညူ။ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ
ဝိတ္တာရေန အတ္ထေ ဝိဘဇိယမာနေ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ
အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ဝိပဉ္စိတညူ။ ။

အကျယ်ဟောပြုကာမျှ ဖြင့်မဂ်ဖိုလ်ကို ရသော ‘ဝိပဉ္စိတညူ’ ပုဂ္ဂိုလ်။

ကတမော နေယျော ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဥဒ္ဒေသတော ပရိပုစ္ဆတော
ယောနိသော မနသိကရောတော
ကလျာဏမိတ္တေ သေဝတော ဘဇတော ပယိရူပါသတော
ဧဝံ အနုပုဗ္ဗေန ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော နေယျော ။

ဥဒ္ဒေသစသည်ဖြင့် ဆောင်ပြု၍ တဖြည်းဖြည်း နောက်မှ မဂ်ဖိုလ်ကို ရသော ‘နေယျ’ပုဂ္ဂိုလ်။

ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ပဒပရမော ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဗဟုမ္ဘိ သုဏတော
ဗဟုမ္ဘိ ဘဏတော ဗဟုမ္ဘိ ဓာရယတော ဗဟုမ္ဘိ ဝါစယတော
န တာယ ဇာတိယာ ဓမ္မာဘိသမယော ဟောတိ
အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ပဒပရမော ။

ပုဒ်, ဗျည်းမျှသာ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ‘ပဒပရမ’ ပုဂ္ဂိုလ်။

ပမာတူစွာ ဤခန္ဓာ

(ပရမတ္ထသရူပဘောဒနီ)

ဖေဏပိဏ္ဍောပမံ ရူပံ ၊ဝေဒနာ ပုဗ္ဗုဋ္ဌောပမာ ။
မရိစိကူပမာ သညာ သင်္ခါရာ ကဒလူပမာ ။
မာယူပမာနံ ဝိညာဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ သာရဒသိနာ ။

ရူပံ-ဘူတရုပ်လေးခု၊ စတုဝီသာ၊ ဥပါဒါဟု၊ အဋ္ဌာဝီသ၊ ရုပ်စုမျှလျက်၊ပါဟစွဲငုပ်၊
ဤကိုယ်ပုပ်သည်၊ ဖေဏပိဏ္ဍောပမံ-ပထဝီထင်းချောင်း၊ပျောင်းအိအာပေါ၊ တေဇောချမ်းပူ၊
လူလူလွင်ထ၊ ဝါယောမှသည်၊စသည်များမြောင်း၊ တောင်မျှတရှိ၊ ကြီးဘိတမူ၊သုံးယူမဖြစ်၊ အနှစ်မရှိ၊
အကာတိသာ၊ ပစ်စရာသည်၊ ပမာရေမြုပ်နှင့်တူ၏။

ရူပံ ဤရုပ် ရေမြုပ်သဏ္ဍာန်
အနိစ္စဘဲ မမြဲအမှန်
ဖြစ်ပျက်မစဲ ဆင်းရဲပူပန်
အနတ္တ မှတ်ကြဇဝကန်။

ဝေဒနာ၊ မျက်စိ အာရုံ၊ နားအာရုံနှင့်၊ အာရုံရသာ၊ ခံစားပါလည်း၊အရာမရောက်၊
ခါခါပျောက်သည်၊ ခြောက်ပါးသော ဝေဒနာအစုသည်၊ပုဗ္ဗုဋ္ဌောပမာ-ဆင်းရဲ ချမ်းသာ၊ ရံခါလျစ်လျူ၊
ဆူလည်း ရုတ်ရက်၊လျင်စွာပျက်၍၊ သုံးကွက်သုံးရာ၊မထင်လာသည်၊ ပမာရေပွက်နှင့်တူ၏။

ဝေဒနာစက် ရေပွက်ပုံဟန်
အနိစ္စဘဲ မမြဲအမှန်
ဖြစ်ပျက်မစဲ ဆင်းရဲပူပန်
အနတ္တ မှတ်ကြဇဝကန်။

သညာ-ဣတ္ထိ ပုရိသ၊ သတ္တဇီဝါ၊ ထင်မှတ်ပါလည်း၊ မှတ်ရာမမြဲ၊ အထင်လွဲသောသညာအစုသည်၊ မရီစိကူပမာ-ရေဟုထင်မှတ်ကြိုးပမ်းလတ်၍၊ တမတ်မားမား၊ လိုက်လေငြားလည်း၊ တောသားသမင်၊ မောဟိုက်သွင်သို့၊ ဝိညာဉ်ဇီဝ၊ သတ္တဆိတ်ညံ၊ ပဉ္စကံကို၊ အဟံ မမ၊ ထင်မှားရအောင်၊ များလူဘောင်ကို၊ ရုပ်ဆောင်လှည့်ပတ်၊ အတွေးကပ်သည်၊ တံလျှပ်နှင့် ပမာတူ၏။

သညာအမှတ် တံလှုပ်ပုံဟန်
အနိစ္စဘဲ မမြဲအမှန်
ဖြစ်ပျက်မစဲ ဆင်းရဲပူပန်
အနတ္တ မှတ်ကြဇဝကန်။

သင်္ခါရာ-ဝိတက် ဝိစာရ၊ ဖဿမှသည်၊ စ၍ရေတွက်၊ နှစ် မဘက်သည်၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာအပေါင်းတို့သည်၊ ကဒလူပမာ-အနှစ်တွေ့နိုး၊ အားအင်ကြိုး၍၊ အကျိုးတလျောက်၊ ထက်အောက်တွင်းပြင်၊ ရှာသော်လျှင်လည်း၊ တပင်လုံးသာ၊ ကုန်လေပါသည်၊ အကာလုံးလုံး၊ အနှစ်သုဉ်းသည်၊ ငှက်ပျောတုံးနှင့်ပမာတူကုန်၏။

ငှက်ပျောတူစွာ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ
အနိစ္စဘဲ မမြဲအမှန်
ဖြစ်ပျက်မစဲ ဆင်းရဲပူပန်
အနတ္တ မှတ်ကြဇဝကန်။

ဝိညာဏ်-စက္ခု သောတာ၊ ဃာန ဇိဒ္ဓာ၊ ကာယာနလုံး၊ လက်ကသုံး၌၊ မှီအုံးခိုနေ၊ လူကိုမွေ့သည့်၊ ခြောက်ထွေသောဝိညာဏ်အစုသည်၊ မာယူပမာနံ-ကျောက်အုဉ်ခဲကို၊ ဖောက်လှဲပြုပြင်၊ ရွှေစင်မြသား၊ ပတ္တမြားအယောင်၊ ဟန်ဆောင်ပြုလုပ်အပ်သည့်၊ မျက်လှည့်ရုပ်နှင့်ပမာတူ၏။

မျက်လှည့်အလား သိမှားဝိညာဏ်
အနိစ္စဘဲ မမြဲအမှန်
ဖြစ်ပျက်မစဲ ဆင်းရဲပူပန်
အနတ္တ မှတ်ကြဇဝကန်။

ဣတိ-ဤသို့၊ သာရဒသိနော-အနှစ်ကို မြင်သိသော ပညာရှိသည်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ -ရှုအပ် ရှုသင့် ရှုထိုက်၏။

ပညတ်

ပညပနံ ဝေါဟရဏံ ပညတ္တိံ ၊ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကို ပညတ်ဆို နဂိုမရှိပါ ။ (ဓမ္မောသဓ)

လောက သင်္ကေတ သိဒ္ဓတ္တာအဝိဇ္ဇာမာနောပိ ဝိဇ္ဇာမာနာဝိယပညပီယတိ
ဝေါဟရီယတီတိ ပညတ္တိံ
အဦးလူသား မှတ်အသားဖြင့် ထင်ရှားမရှိ ရှိသိပမာခေါ်ဝေါ်ကာ ဖြစ်လာပညတ္တိ။(ဓမ္မောသဓ)

ပညတ်မပယ်ရခြင်းအကြောင်း(၈)ပါး

(၁)ဟိရောတ္တပ္ပ၊(၂)ကမ္မဿကတာ၊(၃)ပဋိကာရံ၊(၄)ပဉ္စန္ဒရိယ၊(၅)ပုဗ္ဗေနိဉာဏံ၊ (၆)
လျှာခံယုတ်မြတ်၊(၇)ပညတ်မပယ်၊(၈)မေတ္တာဝယ်ကျိုး၊(၉)မျိုးကြောင့်၊ခေါ်ရိုးသမုတိ၊ သစ္စာရှိကို
၊မုနိရှင်ချစ်၊ဟောဖော်လှစ်သည်၊စင်စစ်နောက်လာမှတ်ရန်တည်း။ (ဓမ္မောသဓ)

ပရမတ်

ပရမာနံ အတ္ထော ပရမတ္ထော ၊ မြတ်သောသူများ အာရုံကား တရားပရမတ်။ ("ဓမ္မောသဓ")

မဖောက်မပြန် မှန်ကန်တည့်မတ် ဂုဏ်အမြတ် ပရမတ်ဟုခေါ်။စိတ်-စေတသိက်-ရုပ်-
နိဗ္ဗာန်အားခွဲ၍ထား လေးပါးပြားဘိသော်။ (ကိုယ်ကျင့်အဘိဓမ္မာ)

စိတ်ပရမတ် ခန္ဓာခါတ် ဝိညာဏဟုမှတ်။စေတသိက်မှာ ဝေဒနာနှင့် သညာသင်္ခါရ
ပါဝင်ကြ ခမ္မခန္ဓာမှတ်။ရူပက္ခန္ဓာ ရုပ်ဆိုတာ သေချာတွဲ၍မှတ်။ခန္ဓာမရှိ ငြိမ်းအေးဘိ သန္တိသုခဓာတ်။
(ဓမ္မောသဓ)

ဝိပဿနာ၏အာရုံ

သစ္စံ ဂယုတိ ပုဗ္ဗဘာဂေဘာဝနာယ ဝဗ္ဗမာနာယ ပညတ္တိံ သမ္မတိက္ကမိတ္တာ သဘာဝေယေဝ ဌာတိ။
(ဝိပဿနာတက္ကသိုလ်ကျမ်းကြီး)

ရေလိုရာဝယ် ခွက်နှင့်သယ် ခွက်ထည်မကင်းသာ။ ရေပရမတ် ခွက်ပညတ်
ယူမှတ်စမှာမကင်းသာ။ရေကိုရက ခွက်ပစ်ကြ မိကလိုတာရေကိုပါ။ဘာဝနာထက်သန် သဘောမှန်ကို
ရေလိုရကာတည်၍လာသော် ခွက်ခေါ်ပညတ် ပယ်စွန့်အပ် ပရမတ်ကိုသာရှုရမှာ။(ဓမ္မောသဓ)

ပညတ္တိ ငှပေတွာ အနိစ္စာဒိ အာကာရေနပိဝိဒံ ပဿတိတံ ဝိပဿနာ။(ဝိသုဒ္ဓိမဂ်)
ပညတ်ပယ်ခွါ မမြဲတာအစ ဆင်းရဲလှစွာ ငါမပါမှုထူးစွာရှု ခေါ်မှုဝိပဿနာ။ (ဓမ္မောသမေ)

ပစ္စုပ္ပန်ကိုသာရှုမှတ်ပါ

(၁) အတိတံ နာ”နွာဂမေယျ၊ နပုဋ္ဌိကဓေံ အနာဂတံ။ ယဒတိတံ ပဟီနံ တံ၊ အပုတ္တဉ္စ အနာဂတံ။

(၂) ပစ္စုပ္ပန္နံ ယံ ဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ။ အ သံဟီရံ အ သံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒ္ဓါ အနုဗြူဟယေ။

(၃) အဇ္ဇေဝ ကိစ္စ”မာတပွံ၊ ကော ဇညာ မရဏံ သုဝေ။ န ဟိနော သင်္ဂရံ တေန၊ မဟာသေနေန မစ္စုနာ။

(၄) ဧဝံ ဝိဟာရိ အာတာပိ၊ အဟောရတ္ထ မတန္တိတံ။တံ ဝေ ဘဒ္ဒေကရတ္ထောတိ၊ သန္တော အာစိက္ခတေ မုနိ။ (ဥပရိပဏံ၊ ဘဒ္ဒေကရတ္ထသုတ် ၂၂၆)

(၁) အတိတံ၊ အတိတံဖြစ်သော။ ယံ ခန္ဓပဉ္စကံ၊ အကြင်ခန္ဓာ ငါးပါးအပေါင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံ၊ ထိုခန္ဓာငါးပါးသည်။ ပဟီနံ၊ ပျောက်ခဲ့၊ ချုပ်ခဲ့လေပြီ။ (နိရုဒ္ဓံ အတ္တင်္ဂတံ-အဋ္ဌကထာဖွင့်)။ ။တသ္မာ၊ ထိုသို့ပျောက်ခဲ့ပြီး၊ ချုပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့်။ အတိတံ၊ အတိတံခန္ဓာငါးပါးကို။ န အနုအာဂမေယျ၊ တဖန်ပြန်၍ မလာစေရာ-တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် ပြန်၍စဉ်းစားမနေရာ။ အနာဂတဉ္စ၊ အနာဂတ်ခန္ဓာငါးပါးသည်လည်း။ အပုတ္တံ၊ မရောက်လာသေး၊ မဖြစ်ပေါ်လာသေး။ (အ-ဇာတံအ-နိဗ္ဗတ္တံ-အဖွင့်) တသ္မာ၊ ထိုသို့ မဖြစ်ပေါ်လာသေးသောကြောင့်။ အနာဂတံ၊ အနာဂတ် ခန္ဓာငါးပါးကို။ နပုဋ္ဌိကဓေံ၊တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မမြော်လင့် မတောင့်တရာ။

(၂) ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော။ ဓမ္မဉ္စ၊ ခန္ဓာငါးပါးတရားကိုလဲ။ တတ္ထ တတ္ထ၊ ထိုထိုဖြစ်ခဲ ခဏ၌သာလျှင်။ ယံဝိပဿတိ၊ ၇-ပါးသော အနုပဿနာတို့ဖြင့် အကြင်ရှုမှတ်၏။ အ-သံဟီရံ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိတို့ မဆွဲငင် အပ်သော။ ဝါ၊ တဏှာ၊ဒိဋ္ဌိတို့ မဆွဲငင်နိုင်အောင်။ အ-သံကုပ္ပံ၊ တဏှာဒိဋ္ဌိကြောင့် မပျက်စီးသော။ ဝါ၊ မပျက်စီးအောင်။ တံ ဝိပဿနံ၊ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာတို့ကို ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက်၌ ရှုမှတ်သော ထိုဝိပဿနာဉာဏ်ကို။ ဝိဒ္ဓါ၊ ပညာရှိသည်။ အနုဗြူဟယေ၊ ပွါးစေရာ၏။

သုဝေ၊ နက်ဖန်ခါ၌။ ဇီဝိတံ ဝါ၊ အသက်ရှင်ဦးမည်ကိုငှင်း။ မရဏံ ဝါ၊ သေရမည်ကိုငှင်း။ ကော ဇညာ၊ အဘယ်သူသိနိုင်ပါအံ့နည်း။ (ဇီဝိတံ ဝါ မရဏံ ဝါ ကော ဇာနာတိ - အဋ္ဌကထာဖွင့်)။ ဣတိ၊ ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍။ အာတပွံ၊ကိလေသာတို့ကို ပူလောင်စေတတ်သော ဝိပဿနာ အားထုတ်မှုကို။ အဇ္ဇ ဧဝ၊ နက်ဖန် သဘက် နေ့ရက်မရွေ့ ယနေ့ပင်လျှင်။ ကိစ္စံ၊မဆိုင်း မရပ်ပြုလုပ်အပ်၏။ ဟိ၊ နက်ဖန် သေမည် ရှင်မည်ဟု မသိနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းကား။ မဟာသေနေန၊ ရေ၊ မီး၊အဆိပ်၊ လက်နက်၊ ရောဂါစသည်ဖြင့် သေစေနိုင်ကြောင်း စစ်သည်ပေါင်း များစွာရှိသော။ တေန မစ္စုနာ၊ သေမင်းဟုခေါ်သောထိုသေခြင်းတရားနှင့်။ နော၊ ငါတို့အား။ သင်္ဂရံ၊ ရက်ချိန်း ပေးထားခြင်း၊ တံစိုးလက်ဆောင် ပေးထားခြင်း၊ ခုခံနိုင်အောင်စစ်သည်ဗိုလ်ပါ စုဆောင်းထားခြင်းသည်။ န အတ္ထိ၊ မရှိချေ။ တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ သုဝေ မရဏံ၊ နက်ဖန် ရှင်ဦးမည်၊ သေဦးမည်ကို။ ကော ဇညာ၊ ဘယ်သူ သိနိုင်ပါအံ့နည်း။

(၄) အဟောရတ္တံ၊ နေ့ညဉ့်မပြတ်။ အ-တန္တိတံ၊ မပျင်းရိသည်ဖြစ်၍။ အာတာပိ၊ ကိလေသာတို့ကို ပူလောင်ခြောက်သွေ့စေတတ်သော လုံ့လရှိသည်ဖြစ်၍။ ဧဝံဝိဟာရိ၊ ဤဆိုခဲ့သော နည်းဖြင့် ရှုမှတ်လျက် နေလေ့ရှိသော။ တံ၊ ထိုသို့သောပညာရှိကို။ ဝေ၊ စင်စစ်။ ဘဒ္ဒေကရတ္ထောတိ၊ ကောင်းသော နေ့ညဉ့် အချိန်အခါရှိသော သူဟူ၍။ သန္တော၊ ကိလေသာမီးငြိမ်းအေးတော်မူပြီး သော။ မုနိ၊ မြတ်စွာဘုရားသည်။ အာစိက္ခတေ၊ ဟောကြားတော်မူ၏။

ဝိပဿနာအတွက်သမာဓိဆိုတာ

ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း (ပထမတွဲ)(၃၉)(မဟာစည်ဆရာတော်)

ဤ ခဏိကသမာဓိ ထက်သန်သောအခါမှ စ၍၊ ရှုမှတ်အပ်သော ရုပ်နာမ်အာရုံများက၊ အသစ် အသစ် ပြောင်းသော်လဲ၊ ရှုမှတ်သော စိတ်၏ စူးစိုက် တည်ကြည်ပုံသည်ကား တသားတည်းကဲ့သို့သာဖြစ်၏။ ပဌမရှုမှတ်သောစိတ်၊ စူးစိုက်တည်ကြည်သကဲ့သို့ ဒုတိယ၊ တတိယ ရှုမှတ်သောစိတ် စသည်တို့သည်လည်း အလားတူပင် စူးစိုက် တည်ကြည်ကုန်၏။ထိုအခါ သမထဈာန်များကဲ့သို့လည်း ဖြစ်၍နေတတ်၏။ အထူးကား-သမထဈာန်၏အာရုံမှာ ပြောင်းလဲခြင်းမရှိ၊ တခုတည်းသာတည်း။

နာမ်ရုပ်မျှ အဖြစ်ဖြင့်လဲ မထင်၊ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုအားဖြင့်လဲမထင်။ ဝိပဿနာ သမာဓိ၏ အာရုံသည်ကား အသစ်အသစ်ချည်းသာဖြစ်လျက် ပြောင်းလဲ၏။ နာမ်ရုပ်မျှ အဖြစ်ဖြင့်လဲထင်၏။ ဉာဏ်ရင့်သောအခါ၌ ဖြစ်မှုပျက်မှုအားဖြင့်လဲထင်၏။ ဤမျှသာတူ၏။ စူးစိုက် တည်ကြည်ပုံကား မထူးပြီ၊ ထို့ကြောင့် မဟာဋီကာ၌ အောက်ပါအတိုင်း မိန့်ဆိုပြီ။

ခဏိကစိတ္တကဂ္ဂတာတိ ခဏမတ္တဋ္ဌိတိကော သမာဓိ၊ သောပိ ဟိ အာရမ္မဏေ နိရန္တရံ ဧကာကာရေန ပဝတ္တမာနော ပဋိပက္ခေန အနဘိဘူတော အပွိတော ဝိယ စိတ္တံ နိစ္စလံ ဌပေတိ။ (၁-၃၄၂)။

ခဏိကစိတ္တကဂ္ဂတာတိ၊ ခဏိကစိတ္တကဂ္ဂတာ ဟူသည်ကား။ ခဏမတ္တဋ္ဌိတိတော၊ ဝိပဿနာစိတ်၏ အခိုက်အတန့်မျှတည်ခြင်းရှိသော။ သမာဓိ၊ တည်ကြည်မှုပေတည်း။ ဟိ သစ္စံ၊ မှန်ပေ၏။ သောပိ၊ ထို ဝိပဿနာ ခဏိက သမာဓိသည်လည်း။ အာရမ္မဏေ၊ ရှုမှတ်သော ရုပ်နာမ်အာရုံ၌။ ဧကာကာရေန၊ တမျိုးတည်းသော တည်ကြည်ပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်။ နိရန္တရံ၊ မခြား မပြတ် တစပ်တည်း။ ပဝတ္တမာနော၊ ဖြစ်လတ်သော်။ ပဋိပက္ခေန အနဘိဘူတော၊ ဆန့်ကျင်ဘက် နီဝရဏကမနိပိစက် မနှောင့်ယှက်အပ်သည်ဖြစ်၍။ အပွိတော ဝိယ၊ အာရုံ၌ သက်ဝင်သော ဈာန်သမာဓိကဲ့သို့။ ဝါ၊ အပွနာသမာဓိကဲ့သို့။ စိတ္တံ၊ ဝိပဿနာစိတ်ကို။ နိစ္စလံ၊ မတုန်မလှုပ် တည်တံ့စွာ။ ဌပေတိ၊ ထားနိုင်၏။

ဤဋီကာသည် သမာဒဟံ စိတ္တံ-ဟူသော အာနာပါန ကထာ၌ “ဝိပဿနာစိတ်ကို ခဏိက သမာဓိဖြင့် တည်တံ့စွာထားနိုင်သည်” ဟုဖွင့်သော အဋ္ဌကထာကို ထောက်ခံသော စကားပေတည်း။ အဓိပ္ပါယ်ကား-ဥပစာ၊ အပွနာ သမာဓိသည်သာလျှင် စိတ်ကို တည်တံ့စွာထားနိုင်သည် မဟုတ်သေး၊ ဝိပဿနာ ခဏိက သမာဓိသည်လည်း တည်တံ့စွာ ထားနိုင်ပါ၏ဟုဆိုလို၏။ အဘယ်မျှ အင်အားရှိလျှင် ထားနိုင်ပါသနည်းဟု မေးရန်ရှိ၍ “အာရမ္မဏေ နိရန္တရံ ဧကာကာရေန ပဝတ္တမာနော” ဟုဆို၏။ ဥပစာရသမာဓိနှင့် ညီမျှသောအခါ ရှုမှတ်မှုတို့၏ အကြားအကြား၌ စဉ်းစား ကြံစည်မှု နီဝရဏတို့သည် မဖြစ်လာကုန်ပြီ။ ရှုမှတ်မှုချည်းသာလျှင် တစပ်တည်း ဖြစ်၏။ ထိုသို့သောကာလ၌ တည်တံ့စွာထားနိုင်သည်ဟူလို၊ ထို့ပြင် “ပဋိပက္ခေနအနဘိဘူတော အပွိတောဝိယ” ဟူသောစကားဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ သင်္ဂဉာဏ် စသည်တို့နှင့်ယှဉ်သော ခဏိကသမာဓိသည်ထို့ထက် ထက်သန်သည်ဖြစ်၍ အပွနာသမာဓိကဲ့သို့ပင် အင်အားရှိသည်ဟု ပြ၏။ ထိုသို့သော သမာဓိသည် ဆန့်ကျင်ဘက်တရားက မနိပိစက် မနှောင့်ယှက်နိုင်သည်ဖြစ်၍ အပွနာသမာဓိကဲ့သို့ပင် စိတ်ကို တည်တံ့စွာထားနိုင်ပါ၏ဟု ဆိုလို၏။

ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါး

သက္ကာယကို ဘုရားဟောတော်မူပုံ(သံယုတ်ပါဠိ (၁၂၉)

ကတမော စ ဘိက္ခဝေ သက္ကာယော၊ ပဉ္စုပါဒါ နက္ခန္ဓာတိဿဝစနိယံ။ ကတမေ ပဉ္စ၊ သေယျထိဒံ၊ ရူပပါဒါနက္ခန္ဓော ။ပ။ ဝိညဏုပါဒါနက္ခန္ဓော။ အယံ ဝုစ္စတိ ဘိက္ခဝေ သက္ကာယော။

ဘိက္ခဝေ ရဟန်းတို့၊ သက္ကာယော-သက္ကာယဟူသည်။ ကတမော စ အဘယ်ပါနည်းဟူမူ၊ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာတိ-ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ဟူ၍၊ ဝစနိယံဖြေဆိုအပ်သည်။ အသာဖြစ်ရာ၏။ ကတမေ ပဉ္စ အဘယ်ငါးပါးတို့နည်းဟူမူ၊ သေယျထိဒံ ဤငါးပါး၏ သရုပ်မှာ၊ ရူပပါဒါနက္ခန္ဓော-ရုပ်ဥပါဒါနက္ခန္ဓာက တပါးစသည်ဖြင့် နည်းတူပင် ဟောထားပါသည်။

သက္ကာယဆိုတာ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း တွေ့ထိတိုင်း ကြံသိ တိုင်းထင်ရှားတွေ့နေရတဲ့ရုပ်နာမ်တရားတွေပါဘဲ။ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ မသိယင် အဲဒီရုပ်နာမ်တွေကို အမြဲတည်နေတယ်လို့လဲထင်မှတ်စွဲလမ်းနေကြ၏။ ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ် လှပတယ်လို့လဲ ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေကြ၏။ အသက်ရှင်နေတဲ့အတ္တကောင် ငါကောင် သူကောင်လို့လဲ ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေကြ၏။ ထိုသို့ထင်မှတ်စွဲလမ်းအပ်သော ကြောင့် အဲဒီထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ခေါ်တာဖြစ်၏။ ဥပါဒါန-ဥပါဒါနဆိုတာ စွဲလမ်းတတ်တဲ့ တရား၊ သုတ္တန်ဒေသနာမှာခန္ဓာငါးပါး စွဲလမ်းတဲ့ ဥပါဒါနကို ဆန္ဒရာဂလို့သာ ပြဆိုထားသည်။ လိုချင်နှစ်သက်တပ်မက် သာယာပြီး စွဲလမ်းတဲ့တဏှာလို့ ဆိုလိုပါသည်။

အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်လာ စွဲလမ်းတတ်တဲ့ ဥပါဒါန (၄)ပါး

- (၁)ကာမုပါဒါနိက တပါး၊ (၂)ဒိဋ္ဌုပါဒါနိက တပါး၊ (၃) သီလဗ္ဗတုပါဒါနိက တပါး၊ (၄) အတ္တဝါဒုပါဒါနိက တပါး။
- (၁) ကာမုပါဒါနိဆိုတာ လိုချင်စရာကို လိုချင်နှစ်သက်တဲ့ တဏှာဘဲ၊ အဲဒါဟာ ဆန္ဒရာဂ ဆိုတာနဲ့ အတူတူပါဘဲ။
- (၄) အရ အတ္တဝါဒုပါဒါနိ ဆိုတာကတော့ ထင်ရှားရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို အတ္တကောင် ငါကောင် သူကောင်လို့ထင်မှတ်စွဲလမ်းတဲ့ ဒိဋ္ဌိပါဘဲ။

(၃) အရ သီလဗ္ဗတုပါဒါန် ဆိုတာကတော့ သီလ သမာဓိ ပညာဆိုတဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးမပါပဲအလေ့အကျင့် တမျိုးမျိုးဖြင့် ဆင်းရဲခပ်သိမ်းမှ လွတ်မြောက်တယ်လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတဲ့ အကျင့်ဆိုင်ရာ အယူမှားပါဘဲ။တယ်လို့လဲဆိုယင် ဂင်္ဂါမြစ်ရေဖြင့် ရေချိုးရုံနဲ့ အကုသိုလ်အပြစ်ကင်းပြီး ချမ်းသာသွားနိုင်တယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆတာ၊ အဝတ်မဝတ်ပဲ အစားမစားပဲ ကျင့်ရုံနဲ့ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်တယ်လို့ ယူဆတာ၊ ဗြဟ္မာစသည်ကို ကိုးကွယ်နေရုံနဲ့ ဆင်းရဲမှလွတ်မြောက်တယ်လို့ ယူဆတာ၊ အကုသိုလ်စိတ် မဖြစ်ရအောင် ဆင်ခြင်နေရုံမျှနဲ့၊ သို့မဟုတ် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အကုသိုလ်စိတ်ကို ဆင်ခြင်ပြီး ပယ်ရုံမျှနဲ့၊ သို့မဟုတ် စိတ်ကို ငြိမ်းအေးရာ ပို့ထားရုံမျှနဲ့ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်တယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆတာ၊အတိုချုပ်အားဖြင့် ပြောရလျှင် အရိယမဂ်ဖိုလ်ရအောင် ဝိပဿနာမရှုပဲ အကျင့်တမျိုးမျိုးဖြင့် ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်တယ်လို့ယုံကြည်ယူဆတာ ဟူသမျှဟာ သီလဗ္ဗတုပါဒါန်ဘဲ။

(၂) အရ ဒိဋ္ဌပါဒါန် ဆိုတာကတော့ ယခုပြောခဲ့တဲ့ အတ္ထိဋ္ဌိ သီလဗ္ဗတဒိဋ္ဌိတို့မှ တပါးသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသမျှကို ဒိဋ္ဌပါဒါန်လို့ ဆိုတာပါဘဲ။ အဲဒါကတော့ ကံကံ၏အကျိုးမရှိဘူးလို့ ယူဆတာ၊ သေပြီးယင် ဘာမျှမရှိတော့ဘူးလို့ယူဆတာ၊ အတ္တကောင်က ဘယ်တော့မှ မပျက်ပဲ အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့ ယူဆတာဒီလိုအယူအစွဲတွေပါဘဲ။အဲဒီဥပါဒါန်(၄)-ပါးထဲမှာ အမှတ် (၁) ကာမုပါဒါန် ဆိုတာက တဏှာစွဲဘဲ၊ကျန်တဲ့ ၃-ပါးက ဒိဋ္ဌိစွဲချည်းဘဲ။ အကျဉ်းအားဖြင့်စွဲလမ်းမှုဟာ တဏှာနဲ့ဒိဋ္ဌိ ၂-ပါးပါဘဲ။ အဲဒီ ၂-ပါးထဲက တဏှာဖြင့် စွဲလမ်းရာမှာ ဒိဋ္ဌိဖြင့် စွဲလမ်းမှုလဲ ပါဝင်တာပါဘဲ။ မြင်ဆဲခဏ၌မျက်စိ ရှိလို့လဲ မြင်တယ်၊ မြင်စရာအဆင်းရှိလို့လဲ မြင်တယ်၊ အဲဒီတော့ မျက်စိရုပ်လဲ ထင်ရှားရှိနေတာဘဲ၊ မြင်ရတဲ့အဆင်းလဲထင်ရှားရှိနေတာဘဲ၊ အဲဒီမျက်စိနဲ့ အဆင်းက ထင်ရှားရှိနေတဲ့ ရုပ်တရားဘဲ၊ နောက်ပြီးတော့ မြင်သိတာကလဲ ထင်ရှားရှိနေတာဘဲ၊ မြင်သိယင် မြင်လို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာလဲ ထင်ရှားရှိနေတာဘဲ၊ အဲဒါက အကောင်းအဆိုးကို ခံစားမှုဝေဒနာဘဲ၊ မြင်လို့ ကောင်းမကောင်း ဆိုတဲ့ ခံစားမှုထဲမှာ မကောင်းမဆိုး အလယ်အလတ်လဲ ပါပါတယ်၊များသောအားဖြင့်မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ထင်ရှားနေတဲ့ ခံစားမှုဟာ အဲဒီမကောင်းမဆိုး ခံစားမှုကပဲ များပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ မြင်ရတဲ့အဆင်းကို မှတ်သားတာလဲ ထင်ရှားရှိနေတာဘဲ။

အဲဒါက သညာဘဲ၊ နောက်ပြီးတော့ မြင်မှုကိစ္စပြီးအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာနဲ့လုံးသွင်းတာလဲ ထင်ရှားရှိတာပဲ။ အဲဒါတွေက စေတနာနဲ့ မနသိကာရ ဆိုတဲ့ သင်္ခါရတွေဘဲ၊ မြင်သိရုံမျှ သဘောကတော့စိတ်ဝိညာဏ်ဘဲ၊ အဲဒါတွေဟာ မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ထင်ရှားရှိနေတဲ့ ရုပ်ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးတွေဘဲ၊မြင်ဆဲ၌ ထင်ရှားရှိသော ဤရုပ်နာမ် ခန္ဓာငါးပါးကို သက္ကာယဟု ခေါ်သည်။ဝိပဿနာရှုမှု မရှိသော ပကတိ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အဆင်းကောင်းကို မြင်ရတဲ့အခါ မြင်ရတဲ့အဆင်းကိုလဲ နှစ်သက်သာယာပြီး စွဲလမ်းနေကြတယ်၊ အဲဒါက တဏှာဖြင့် စွဲလမ်းတာဘဲ၊ မိန်းမဘဲ ယောက်ျားဘဲလို့လဲ ထင်မှတ်ပြီး စွဲလမ်းနေကြတယ်၊ အဲဒါက ဒိဋ္ဌိဖြင့် စွဲလမ်းတာပဲ၊ မျက်စိကြည့်တာ ကောင်းတာကိုလဲ သာယာနှစ်သက်ပြီး စွဲလမ်းတယ်၊ တဏှာစွဲဘဲ၊ငါအနေဖြင့်လဲ စွဲလမ်းတယ်၊ ဒိဋ္ဌိစွဲဘဲ၊ ထိုအတူပင် မြင်လို့ ကောင်းတာကိုလဲ နှစ်သက်သာယာပြီး စွဲလမ်းတယ်၊ မြင်လို့မကောင်းယင်လဲ ကောင်းတာကို မြော်လင့် တောင့်တပြီး စွဲလမ်းတယ်။ တဏှာစွဲဘဲ၊ အဲဒီမြင်လို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာကိုငါလို့လဲ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတယ်ဒိဋ္ဌိစွဲဘဲ။ မြင်ရတာကို မှတ်သားမိတာလဲ နှစ်သက်စွဲလမ်းတယ်၊ တဏှာစွဲဘဲ၊ အဲဒီ မှတ်မိတာကို ငါလို့လဲ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတယ်၊ ဒိဋ္ဌိစွဲဘဲ၊ ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ကြည့်မိတာ နှလုံး သွင်းမိတာကိုလဲနှစ်သက်စွဲလမ်းတယ်၊တဏှာစွဲဘဲ၊ အဲဒါကို ငါလို့လဲ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတယ်၊ဒိဋ္ဌိစွဲဘဲ၊ မြင်သိတာကိုလဲ နှစ်သက်စွဲလမ်းတယ်၊ တဏှာစွဲဘဲ၊ ငါကမြင်တယ်လို့လဲ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတယ်၊ ဒိဋ္ဌိစွဲဘဲ၊ဒါတွေက မြင်ရာမှာ တဏှာဖြင့် ဒိဋ္ဌိဖြင့် စွဲလမ်းပုံတွေပါဘဲ၊ ပကတိလူတွေဟာ မြင်တိုင်း မြင်တိုင်းဒီလိုပုံနည်းဖြင့် စွဲလမ်းနေကြတာဘဲ၊ အဲဒီလို စွဲလမ်းနိုင်သောကြောင့် အဲဒီ မြင်ဆဲမှာထ ထင်ရှားတဲ့ရုပ်နာမ်တွေကို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ဆိုရတာဘဲ၊ ကြားဆဲ စသည်မှာလဲ စွဲလမ်းပုံတွေကတော့ နည်းတူပါဘဲ။

တညေဝ နုခေါ အယျေ ဥပါဒါန် တေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ဥဒါဟု အညတြိ ပဉ္စဟုပါဒါနက္ခန္ဓေဟိ ဥပါဒါန်။

အယျေ-အရှင်မဓမ္မဒိန္နာ၊ တညေဝ ဥပါဒါန်-ထိုစွဲလမ်းတတ်သောဥပါဒါန်သည်ပင်လျှင်၊ တေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာနုခေါ-ထို ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့ ဖြစ်ကြပါသလော၊ ဥဒါဟု-ထိုသို့မဟုတ်လျှင်၊ ဥပါဒါန်-ဥပါဒါန်သည်၊ ပဉ္စဟိဥပါဒါနက္ခန္ဓေဟိ အညတြိ-ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးတို့မှတပါး တခြား အလွတ်တရား ဖြစ်ပါသလော။

န ခေါ် အာဂုသော ဝိသာခ တညေဝ ဥပါဒါနံ တေပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ၊ နာပိ အညတြ ပဉ္စဟူပါဒါနက္ခန္ဓေဟိ ဥပါဒါနံ။

ယော ခေါ် အာဂုသော ဝိသာခ ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု ဆန္ဒရာဂေါတံ တတ္ထ ဥပါဒါနံ။ အာဂုသော ဝိသာခ ဒါယကာ ဝိသာခ၊ တညေဝ ဥပါဒါနံ ထိုဥပါဒါနံသည်ပင်လျှင်၊ တေ ပဉ္စပါဒါနက္ခန္ဓာ ထိုငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့သည်၊ နခေါ-မဟုတ်ကြပါ။ ဥပါဒါနံ ဥပါဒါနံသည်၊ နာပိ ပဉ္စဟိ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေဟိ အညတြ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့မှ တခြားတပါး အလွတ်တရားလဲ မဟုတ်ပါ။ အာဂုသော ဝိသာခ ဒါယကာ ဝိသာခ၊ ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု ငါးပါးသော ဥပါဒါနက္ခန္ဓေတို့၌၊ ယော ဆန္ဒရာဂေါအကြင် လိုချင်တပ်မက်မှု ဆန္ဒရာဂရှိပါသည်။ တံ ထိုလိုချင်တပ်မက်မှု ဆန္ဒရာဂသည်၊ တတ္ထ ထို ခန္ဓာငါးပါး၌၊ ဥပါဒါနံစွဲလမ်းမှု ဥပါဒါနံ ဖြစ်ပါသည်။ (စူဠဝေဒလ္လသုတ်)

(ဥပ-အလွန်အကဲ၊ အာဒါန-ယူခြင်း) ဥပါဒါန (အခြေပြုသဗ္ဗိဟိ) လောကီလောကုတ် မယုတ်မကြွင်း ခန္ဓာတွင်း၌ သိမ်းသွင်း၍ယူ ပြတော်မူ မှတ်ယူခန္ဓာဒေသနာနည်း။ ဝိပဿနာ ရှုဖို့ငှာလျှင် ဥပါဒါနက် လောကီတွက် သက်သက်ဟောရပြန်သတည်း။

နိဝရဏတရားငါးပါး

ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏ ၊ အရောင်ဆိုးထား ရေအလား ထင်ရှားမမြင်ပြီ
ဗျာပါဒနိဝရဏ ၊ ဆူပွက်နေငြား ရေအလား ထင်ရှားမမြင်ပြီ
ထိနမိဒ္ဓနိဝရဏ၊ ရေမှော်ဖုံးထား ရေအလား ထင်ရှားမမြင်ပြီ
ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စနိဝရဏ ၊ လှိုင်းထလှုပ်ရှား ရေအလား ထင်ရှားမမြင်ပြီ
ဝိစိကိစ္ဆာနိဝရဏ ၊ အမှောင်ဖုံးထား ရေအလား ထင်ရှားမမြင်ပြီ ၊ (ခမ္မောသခ)

ဈာန်အင်္ဂါငါးပါး

နီဝရဏဆန့်ကျင် ဤငါးအင် ခေါ်တွင်မြတ်ဈာနာ၊ (ကာမာဒိ ပဋိပက္ခတော ဈာနံ) နိမိတ်ပေါ်တွင် စိတ်ကိုတင် ခေါ်တွင်ဝိတက္ကာ (ဝိတက္ကာ ထိနမိဒ္ဓဿ ပဋိပက္ခော) အာရုံဆင်ခြင် သုံးသပ်လျှင် ခေါ်တွင်ဝိစာရာ(ဝိစာရာ ရေဝိစိကိစ္ဆာယ ပဋိပက္ခော) နှစ်သက်ကျေနပ် ဝီတိမှတ် ပေါ်တတ်ဤနေရာ(ဝီတိ ဗျာပါဒဿ ပဋိပက္ခော) ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာ ပေါ်လိုလာ သုခဝေဒနာ (သုခံ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ပဋိပက္ခော) ငြိမ်သက်တည်စွာ ဧကစာ ပေါ်လာဧကဂ္ဂတာ (သမာဓိ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ပဋိပက္ခော)၊ (ခမ္မောသခ)

ပီတိ (၅)မျိုး

ခုဒ္ဒိကာပီတိ ခန္ဓာကိုယ်၌ကြက်သီးမွေးညင်း ထခြင်းမျှကိုသာလျှင်ပြုလုပ်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော ပီတိ၊

ခဏိကာပီတိ လျှပ်စစ် ပြက်သည်နှင့် တူသော ခဏခဏ ဖြစ်၍ ခဏခဏ ပျက်သော ပီတိ၊

ဩက္ကန္တိကာပီတိ လှိုင်းတံပိုးသည်သမုဒ္ဒရာကမ်းသို့ သက်ရောက်၍ သက်ရောက်၍ ပျက်သကဲ့သို့တစ်ကိုယ်လုံးသို့လွှမ်းမိုးသကဲ့သို့သက်ရောက်၍သက်ရောက်၍ပျက်သောပီတိ၊

ဥဗ္ဗေဂါပီတိ ဤပီတိကား သန်မာ အားရှိ၏။ ထိုပီတိ ကိန်းဝပ်ရာ ခန္ဓာကိုယ်ကို အထက်သို့ ပျံတက်သည်ကိုပြု၍ကောင်းကင်၌လေခတ်သောဝှမ်းပုံကဲ့သို့ခုန်လွှားပျံတက်စေခြင်း အတိုင်းအရှည်သို့ ရောက်စေသော ပီတိ၊

ဖရဏာပီတိ ဥဗ္ဗေဂါပီတိထက်ကြာရှည်စွာ တစ်ကိုယ်လုံး၌ မွန်မြတ်သောပဏီတ စိတ္တဇရုပ်တို့ကိုပျံ့နှံ့ စိမ့်ဝင်စေသော ပီတိ၊

ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်းဆယ်ပါး

အရောင်-ပီတိ-ပဿဒွိနှစ်ဖြာ-သဒ္ဓါဝီရိယ-သုခဗုဒ္ဓိ-နိကန္တိနှင့်-သတိ-ဥပေက္ခာ-ဤဆယ်ဖြာ-မှတ်ပါအန္တရာယ်။ (လယ်တီ ပရမတ္ထသံခိပ်)

ဝိပဿနပက္ခိလေသ=ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်း

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်စ ကာလ၌ ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်အား ၁၀-ပါးသော ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း တရားတို့သည်ဖြစ်ပေါ်ကုန်၏။ မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်အား ဖြစ်တတ်သည်၊ မဖြစ်တတ်သည်ကို အောက်ပါ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဖြင့် သိအပ်၏။

ဝိပဿနပက္ခိလေသာ ဟိ ပဋိဝေဓပုတ္တဿ အရိယသာဝကဿစေဝ ဝိပုဋ္ဌိပန္နကဿ စ နိက္ခိတ္တကမ္မဋ္ဌာနဿ ကုသီတပုဂ္ဂလဿ နပုဇ္ဇန္တိ။ သမ္မာပဋိပန္နကဿ ပန ယုတ္တပုယုတ္တဿ အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ ကုလပုတ္တဿ ဥပုဇ္ဇန္တိ ယေဝ။ (၂ - ၂၆၉)

ဝိပဿနပက္ခိလေသာ၊ ဝိပဿနာ၏ ညစ်ညူးကြောင်း တရားတို့သည်။ ပဋိဝေဓပုတ္တဿ၊ မဂ် ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသော။ အရိယသာဝကဿ စေဝ၊ အရိယာ သာဝကအား၎င်း။ ဝိပုဋ္ဌိပန္နကဿ စ၊ မှားယွင်းစွာ ကျင့်သူအား၎င်း။ နိက္ခိတ္တကမ္မဋ္ဌာနဿ စ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ချထားလျက် ရပ်နားနေသူအား၎င်း။ ကုသီတပုဂ္ဂလဿ စ၊ ပျင်းပျင်းရိရိနှင့် ခပ်ပေါ့ပေါ့အားထုတ်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်အား၎င်း။ န ပုဇ္ဇန္တိ၊ မဖြစ်ပေါ်ကုန်။ ပန၊ ဖြစ်ပေါ်တတ်သည်ကို ပြအံ့။ သမ္မာပဋိပန္နကဿ၊ နည်းလမ်းမှန်စွာ အားထုတ်လျက်။ ယုတ္တပု ယုတ္တဿ၊ မပြတ် မစဲအားထုတ်လျက်။ အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သို့ရောက်၍ အာရဒ္ဓဝိပဿက မည်သော။ ကုလပုတ္တဿ၊ အမျိုးသား အမျိုးသမီး ယောဂီအား။ ဥပုဇ္ဇန္တိ ဧဝ၊ ဖြစ်ပေါ်ကုန်သည်သာတည်း။

ဩဘာသေ စေဝ ဉာဏေ စ၊ ပီတိယာစ ဝိကမ္မတိ။ ပဿဒွိယာ သုခေ စေဝ၊ ယေဟိ စိတ္တံ ပဝေဓတိ။ အဓိမောက္ခေ စ ပဂ္ဂဟေ၊ ဥပဋ္ဌာနေ စ ကမ္မတိ။ ဥပေက္ခာဝဇ္ဇနာယ စ၊ ဥပေက္ခာယ နိကန္တိယာ။ (ပဋိသံ ၂၉၂)

ဩဘာသေ စေဝ၊ ဖြစ်ပေါ်သော အလင်းရောင်ကြောင့်၎င်း။ ဉာဏေစ၊ အလွန် ထက်မြက်လျင်မြန်သော အသိဉာဏ်ကြောင့်၎င်း။ ပီတိယာ စ၊ နှစ်သိမ့် အားရမှု=ပီတိကြောင့် ၎င်း။ စိတ္တံ၊ မှတ်သိမှု=ဘာဝနာစိတ်သည်။ ဝိကမ္မတိ၊ လှုပ်ရှားပျက်စီးတတ်၏။

ပဿဒွိယာ စ၊ ကိုယ် စိတ် ငြိမ်းအေးမှုကြောင့်၎င်း။ သုခေ စေဝ၊ စိတ်ချမ်းသာမှု ဝမ်းသာမှုကြောင့်၎င်း။ ယေဟိ၊ ယင်း အကြောင်း ၂-ပါးတို့ကြောင့်လဲ။ စိတ္တံ၊ မှတ်သိမှု=ဘာဝနာ စိတ်သည်။ ပဝေဓတိ၊ လှုပ်ရှား ပျက်စီးတတ်၏။ အဓိမောက္ခေ စ၊ အလွန် ကြည်လင်သော သဒ္ဓါကြောင့်၎င်း။ ပဂ္ဂဟေ စ၊ အထူး ကြောင့်ကြ မစိုက်ဘဲ ညီမျှစွာ အားထုတ်မှု=ဝီရိယကြောင့်၎င်း။ ဥပဋ္ဌာနေ စ၊ အာရုံ၌ ပြေးဝင်၍ ပြေးဝင်၍ သွားသကဲ့သို့ ထင်သော သတိကြောင့်၎င်း။ ဥပေက္ခာ ဝဇ္ဇနာယ၊ အာရုံကို မရှာကြံရဘဲ အညီအမျှ ဆင်ခြင်နိုင်သော အာဝဇ္ဇန်း ဥပေက္ခာနှင့် တကွဖြစ်သော။ ဥပေက္ခာယစ၊ ဝိပဿနပက္ခာကြောင့်၎င်း။ (ဥပေက္ခာ ဟူသော ဥပက္ခိလေသသရုပ် တမျိုးထည်း ရစေရန် ဥပေက္ခာဝဇ္ဇနာယ-ပိုဒ်ကို ဝိသေသနပြု၍အဓိပ္ပါယ်ထွ အနက်ပြန်သည်)။ နိကန္တိယာ စ၊ ဝိပဿနာ၌ သာယာ ငြိကပ်မှု=တဏှာကြောင့်၎င်း။ စိတ္တံ၊ မှတ်သိမှု=ဘာဝနာစိတ်သည်။ ကမ္မတိ၊ လှုပ်ရှား ပျက်စီးတတ်၏။

ကိလေသာဆယ်ပါး

လောဘကိလေသာ၊ ဒေါသကိလေသာ၊ မောဟကိလေသာ၊ မာနကိလေသာ၊ ဒိဋ္ဌိကိလေသာ၊ ဝိစိကိစ္ဆာကိလေသာ၊ ထိနကိလေသာ၊ ဥဒ္ဓစ္စကိလေသာ၊ အဟိရိကကိလေသာ အနောတ္တပ္ပကိလေသာ။

သံယောဇဉ်ဆယ်ပါး(အဘိဓမ္မ)

ကာမရာဂသံယောဇဉ်၊ ဘဝရာဂသံယောဇဉ်၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်၊ မာနသံယောဇဉ် ဒိဋ္ဌိသံယောဇဉ်၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇဉ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်၊ ဣဿာသံယောဇဉ် မစ္ဆရိယသံယောဇဉ်၊ အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ်။

ကိလေသာအခြေအနေသုံးမျိုး

အနုသယကိလေသာ ၊ အစဉ်ကိန်းဝပ် ရှိနေတတ် သိအပ်ကိလေသာ။ ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာ ၊ အကြောင်းဆုံကာ ထကြွလာ သိပါကိလေသာ။ ဝိတိက္ကမကိလေသာ ၊ လွန်ကျူးလေက ထိန်းမရ ဆိုးစွကိလေသာ။ (ဓမ္မောသဓ)

ပဟာန် သုံးမျိုး(ပဟာန = ကိလေသာကိုပယ်နှုတ်မှု)

ဝိက္ခမ္ဘနပုဟာန နီဝရဏာနံ ပဌမံ ဈာနံ ဘာဝယတော။

၁။ ဝိက္ခမ္ဘနပုဟာန် မှော်ရှိသော ရေ၌ ပစ်ချအပ်သော အိုးကြောင့် မှော်၏ ကွာခြင်းရှဲခြင်းကဲ့သို့ လောကီဈာန် သမာဓိဖြင့် နီဝရဏ, ဝိတက်, ဝိစာရ အစရှိကုန်သော ဈာန်သမာဓိ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော တရားတို့ကို ခွာခြင်းသည် ဝိက္ခမ္ဘနပုဟာန် မည်၏။

၂။ တဒင်္ဂပုဟာန် ညဉ့်အခါ၌ ထွန်းညှိအပ်သော ဆီမီးဖြင့် အမိုက်မှောင်၏ ပျောက်ခြင်းကဲ့သို့ ဝိပဿနာ၏အစိတ်ဖြစ်၍ဖြစ်သောထိုထိုညဏ်ဟူသောအကြောင်းတရား ဖြင့်ဆန့်ကျင်ဘက် ပဋိပက္ခ၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင် ထိုထိုပယ်သင့်ပယ်ထိုက်သော တရားကို ပယ်ခြင်းသည် တဒင်္ဂပုဟာန် မည်၏။ ရှေးဦးစွာ နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ (၂၀) ကို ပယ်၏။ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ဖြင့် အကြောင်းမရှိဟု ယူသော အဟေတုကဒိဋ္ဌိ, ဗြဟ္မာ ဗိဿနိး ထာဝရဘုရားစသော ဖန်ဆင်းရှင်ဟူသော အကြောင်းရှိ၏ဟုယူသော ဝိသမဟေတုဒိဋ္ဌိ,ယုံမှားခြင်း ကင်္ခါ ဝိစိကိစ္ဆာဟူသော အညစ်အကြေးကို ပယ်၏။ ကလာပသမ္မသနဉာဏ်ဖြင့် ““ငါ-ငါ့ဟာ”” ဟု သင်္ခါရတရားအပေါင်းကို အပေါင်းအစုအလိုက် စွဲလမ်းခြင်းကို ပယ်၏။ မဂ္ဂါမဂ္ဂဝတ္ထာန မဂ် ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်ကို ပိုင်းခြားမှတ်သားသော ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြင့် အရိယမဂ် မဟုတ်သည်၌ အရိယမဂ်ဟုဖြစ်သော သညာမှားကို ပယ်၏။ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း ဥဒယကို ရှုမြင်ခြင်းဖြင့် ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ အတ္တသည်သေလျှင်ပြတ်၏ဟု စွဲယူသော အယူမှားကို ပယ်၏။ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ပျက်ခြင်း ဝယကို ရှုမြင်ခြင်းဖြင့် သဿတဒိဋ္ဌိ အတ္တသည် မြဲ၏။ သေလျှင် ပျက်စီးမှု မရှိဟု စွဲယူသော အယူမှားကို ပယ်၏။ ဘယတုပဋ္ဌာနဉာဏ်ဖြင့် ကြောက်အပ်သောသဘောရှိသော ပျက်ခြင်းဟူသော ဘေးဆိုးကြီးနှင့် တကွဖြစ်သော တောဘူမကသင်္ခါရတရားအပေါင်း၌ကြောက်အပ်သောသဘော မရှိဟု ဖြစ်သော အဘယသညာ သညာအမှားကို ပယ်၏။ သင်္ခါရတရားတို့၏အပျက်ကို ရှုမြင်တတ်သော အာဒိနဝါနုပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး၌ သာယာဖွယ် အသာဒ၏ အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော မိစ္ဆာသညာ သညာမှားကို ပယ်၏။ သင်္ခါရတရားတို့၌ ငြီးငွေ့ရွံ့မှုန်းမှု နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သံသရာဝဋ်၌ အလွန်မွေ့လျော်သည်၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော အဘိရတိသညာကို ပယ်၏။ မုဉ္ဇိတုကမျတာ ဉာဏ်ဖြင့်သင်္ခါရတရားတို့မှ မလွတ်လိုသည်၏ အဖြစ်ကို ပယ်၏။ ပဋိသင်္ခါနုပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ပဋိသင်္ခါနုပဿနာဉာဏ်၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော မောဟကို ပယ်၏။

သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဖြင့် သင်္ခါရတရားတို့၌ လျစ်လျူ မရှု မငဲ့ကွက်ခြင်းအနုပေက္ခာသဘောကို ပယ်၏။ အနုလောမဉာဏ်ဖြင့် မဂ္ဂသစ္စာကို ရရှိခြင်း သိခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သောသင်္ခါရ တရားတို့၌ နိစ္စ စသောအားဖြင့် စွဲလမ်းခြင်းကို ပယ်၏။ ဤသို့ ပယ်ခြင်းကား တဒင်္ဂပုဟာန် တဒင်္ဂအားဖြင့် ပယ်ခြင်းတည်း။

၃။ သမုစ္ဆေဒပုဟာန် မိုးကြိုးစက်ဝန်းသည် နှိပ်စက်အပ်သော မိုးကြိုးပစ်ခံရသော သစ်ပင်၏ တစ်ဖန်အသက်ရှင်လာခြင်းသည် မဖြစ်ပြန်သကဲ့သို့ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သံယောဇဉ် အစရှိကုန်သော အကုသိုလ်တရားတို့ကို နောင်တစ်ဖန် မဖြစ်သောအားဖြင့် အကြွင်းမဲ့ အမြစ်ပြတ် ပယ်သတ်ခြင်းသည် သမုစ္ဆေဒပုဟာန် မည်၏။

”ဓမ္မစကြာလာ ဉာဏ်သုံးဖြာ

သစ္စဉာဏ်

ဧတ္တဟိ ဣဒံ ဒုက္ခံ ဣဒံ ဒုက္ခသမုဒယံ ဣဒံ ဒုက္ခနိရောဓံ ဣဒံဒုက္ခနိရော”ဂါမိနိပဋိပဒံ အရိယသစ္စန္တိ ဧဝံ စတုသု သစ္စေသု ယထာဘူတဉာဏံ သစ္စဉာဏံနာမ။

ဤသည်ဆင်းရဲ-ဤကြောင်းပဲမြင်-လွတ်လျင်ချမ်းသာ-လွတ်ကြောင်းရှာပြု ဤလေးခု သိမှုသစ္စဉာဏ်။ (ဓမ္မောသဓ)

ကိစ္စဉာဏ်

တေသုယေဝ ပရိညေယျံ ပဟာတဗ္ဗံ သစ္စိကာတဗ္ဗံ ဘာဝေတဗန္တိ ဧဝံကတ္တဗ္ဗ ကိစ္စဇာနနဉာဏံ ကိစ္စဉာဏံနာမ။

ဒုသိအောင်လုပ်-သပယ်လုပ်ကာ နိနယ်ရောက်ဖို့ မဂ်ပွားစို့ ဟု ကိုယ်ပြုစရာ သိပြုတာ အဲ့ဒါကိစ္စဉာဏ်။ (“ဓမ္မောသဓ”)

ကတဉာဏ်

ပရိညာတံ ပဟီနံ သစ္စိကတံ ဘာဝိတန္တိ ဧဝံတဿ ကိစ္စဿ ကတ ဘာဝဇာနန ဉာဏံ ကတဉာဏံနာမ။

သိပြီး ပယ်ပြီး မြင်ပွားပြီးမို့ အပြီးသတ်ဉာဏ် ခေါ်ဆိုပြန် အဲ့ဒါကတဉာဏ်။ (“ဓမ္မောသဓ”)

